

Ta²¹ Hi³ Ca³jmú³ T_i³² Tsá² Quian³² Jë¹ Dió³²

¹ Hnú² reh² Tíoh³, sí² la³ñí¹ hi³ ca³cué³ jná¹³ hnú², ñí¹ jáun² ca³chá³ jná¹³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Jesús, jí³ hi³ ca³ma³ta² tsú² ní² siáh³ la³ cun³ jmí¹ ca³ma³liáu³² tsú² tá¹³, ² hi³ ca³la³ tí³ ñí¹ ngah²¹ hñu³mi³cuú². Ñeh² bíh¹ hi³ tsánh³² tsú² hñu³mi³cuú², ca³la³ cun³quiéinh¹ Jmí²chí³ Chun¹ ca³ma³tin² tsú² *tí³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², tsá² ca³quianh³ tsú² hí³ jmí¹tin². ³ Jmí¹ má²jun² tsú² jáun² né³, ca³ma³jnia³² hliáu³ jéin³² ñí¹con² tsá² hí³ hi³ tson² bíh¹ zian² dí², hi³ má²ca³jenh¹³. Tá¹la³ ca³ngí³ tsú² jáun² tu³ló³² jmái¹ jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun², hú¹tá¹ ca³ma³jnia³² tsú² hiú² cuóh³² ñí¹con² tsá² hí³, hi³ ca³híe³ tsú² siáh³ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³².

Jái¹³ hi³ ca³juáh³ Jesús jmí¹ ngah²¹ hñu³mi³cuú²

⁴ Jáun² ca³chó³² jmái¹ hi³ ca³ngih³² siáh³ Jesús quionh³ tsá² hí³, jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsú² hi³ tiá² má²lí¹³ huén³² tsú² já¹ juú² Jerusalén. Hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ján¹ náh² tín² tá¹la³ lí³tí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Ñuh³² jná¹³, la³ cun³ jái¹³ hi³ má²cá²juáh³² jná¹³ jáun². ⁵ Tson² bíh¹ hla¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³, tí³la³ tsa³háu² yó³² ní² má¹ná¹, hí³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ honh² náh², má¹jáun² bíh¹ má²cáun³ náh² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³².

Jesús tsánh³² hñu³mi³cuú²

(Mateo 28:18-20; Marcos 16:15-18; Lucas 24:47-48; Juan 20:21-22)

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1:62 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1:1

⁶ Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ quionh³ Jesús ca³ngáih³ Jesús, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tí³², ¿hí¹ má²ta²¹ jmúh¹³ hnú² hí³ lí³ chín¹ siáh³ hué³² *Israel, juú²co¹ dí² lá², la³jmí¹ jmí¹ chín¹ jáun² jmí¹tin²?

⁷ Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tiá² ca³tin¹ yáh³ hnoh² hí³ lí³ ñíh¹³ hín² jmáih¹ ca³tón³ Dió³² Jméi² dí² hí³ lí¹³ la³ jáun², quí¹ jí³²la³ hnga² hí³ bíh¹ ca³tin¹ ñí³². ⁸ Tí³la³ ní¹ má¹cuán² jáun² Jmí²chí³ Chun¹ hí³ tá¹cua¹³ hñu³ honh² náh² né³, má¹jáun² bíh¹ lí³ pin³ náh². Má¹jáun² má²lí¹³ huen¹³ náh² hí³ cuá¹hléh¹ hí³ ca³tin¹ jná¹³, já¹ juú² Jerusalén ó³² tín² la³ñí¹, má¹lí³² jáun², ñí¹ tiáunh¹ tsá² hín¹³ tí³ Judea, ñí¹ tiáunh¹ tsá² hín¹³ tí³ Samaria ní² siáh³, ca³la³ tí³ hué³² ñí¹ uóunh³ lín³², ca³la³ tá¹ cáun² hngá¹máh³.

⁹ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús la³ ní² né³, ngah³ hñu³mi³cuú², jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹ tsá² hí³ lí³; jáun² tá¹la³ ná¹jíe²³ jáun² bíh¹ tsá² hí³ ca³quiónh³² Jesús ja¹ jnie², ha³ tiú²uú² cá²jnia³ yáh³. ¹⁰ Ca³la³ má²ná¹jíe²³ jáun² bíh¹ tsú² chí³cuú² hí³ cuá¹tsanh³² Jesús, hí³ tá¹la³ ná¹jíe²³ tsú² jáun² né³, ca³jnia³ gon³ tsá²ñuh² quih³² hmih³² tiáu² ñí¹ tionh¹ tsú² jáun². ¹¹ Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² hín¹³ náh² tí³ Galilea, ¿he³ láih³² ná¹jíeh³² náh² chí³cuú²? Chau²¹ bíh¹ jmái¹ hí³ jáuh³ siáh³ Jesús la³jmí¹ ngah²¹ ó³² hñu³mi³cuú² jmí¹ cuá¹han³ tsú² ja¹ ñí¹ tionh¹ hnoh² lá².

Quianh²³ tsú² Matías hí³ cán³ tá¹³ hla¹ Judas

¹² Jmí¹jáun² ca³son² tsá² hí³ tsi³ máh³ téh²³ tsú² Olivos, hí³ ja³tanh²¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén, jui³² jáun² tí³ [cun³ tun³ mei²¹ lí² tí³ la³ uóunh³,] la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ tsá² *judíos hí³ lí¹³ ngí³² tsú² *jmái¹ nio²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1:133 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1:

tie³. ¹³ Jmí¹ ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² já¹ juú² né³, ca³uú³ ñí¹ má²tenh³ tsin¹ hñú³ ñí¹ jmí¹ má²hu²¹ cuo². Ñí¹ jáun² jmí¹ tionh¹ tsú²: Pé¹, Juan², Jacobo, Tre²¹, Pí²liéi¹, Tú¹ma²¹, Bartolomé, Má²téh³, Jacobo jon² Alfeo, Sí¹mu²¹ tsá² ca³lí³ quionh³ tsá² cu³ nió³ *Cananista, jī³ Judas jon² Jacobo ní² siáh³. ¹⁴ Ji³lin² tsá² hí³ jmí¹ ngih³² la³ji³² jmái¹ hi³ liéinh³² Dió³² quionh³ tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús, quionh³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Jesús, jī³ tsá²mi³ siánh³ siáh³.

¹⁵ Jmí¹jáun² jmí¹ tín³ tsá² reh² hí³ cun³ hña³láun³ tsi²¹ quiún³ tsáu². Hi³ jáun² jmái¹ jáun² ca³náu² Pé¹ ja¹ tsá² reh² dí² hí³, hi³ jáun² ca³juáh³:

¹⁶ —Hnoh² reh², qui³ cun³ jmí¹ ca³ti²¹ lí³tí³ bíh¹ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² má²jun³ né³² cun³quionh³ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ hi³ ca³tin¹ hla¹ Judas, tsá² ca³can³ hí³ ñí¹ jui³² quionh³ tsá² ca³ma³tson¹³ hí³ Jesús.

¹⁷ Judas hí³ jmí¹ lín³ tsá² quiún¹ dí², hi³ jmí¹ jmu² ta²¹ la³ jmu³² jnoh¹ lá² ta³né³². ¹⁸ (Cun³quionh³ hmah²¹ hi³ ca³héi³ jáun² Judas ca³ti²¹ ta²¹ hlah³ hi³ ca³jmú³ jáun² ca³lí³ hlah²¹ hué³² ñí¹ jun¹ [hi³ hí¹hu²¹ zie³ lái¹]; tsá² hí³ dá² ca³tánh³ tí³ rá¹hin³ bíh¹, jmí¹jáun² ca³niá³ héin¹ hi³ ca³hué² má¹hmái¹³. ¹⁹ Jmí¹ ca³lí³ ñi³² tsá² juú² Jerusalén hi³ lí³ la³ jáun², jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² hué³² jáun² Acéldama, la³ cun³ niéih³ Jú¹jma² “Hué³² Jmí²”). ²⁰ Qui¹ ñí¹ Sí² Salmos rá¹juáh³ la³ lá²:

Ñí² lí¹ cuí¹ zeh¹ hñú¹³,

ha³ lí² hin² cuí¹ lí³ zian² tsá² cuá³² ñí¹ jáun².

Ñí¹ jáun² rá¹juáh³ siáh³:

Tsá² siánh³ bíh¹ hí³ ta²¹ hi³ jmí¹ jmu² tsú².

21 "Né³² né³, zian² tsá² quiúnh¹ jnoh¹, tsá² má²ca³ñi³taúnh¹ quiúnh¹ jnoh¹ ca³la³ jí³² jmái¹ hi³ ca³ngí³ Jesús quiúnh¹ jnoh¹, 22 la³ cun³ jmí¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmái² Jesús hi³ ca³la³ tí³ jmái¹ hi³ ngah³ tsú² hñu³mi³cuú². Hniah³ bíh¹ jan² tsá² hí³ hi³ tsa³náu² jái¹³ quiúnh¹ jnoh¹ hi³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús.

23 Hi³ jáun² ca³chan³ tsú² gon³ tsáu², jan² tsá² hí³ lí³ hni³² hi³ jmái², jmái² tsú² Sé³², Barsabás, hi³ Justo siáh³, jí³ jan² tsá² jmái² Matías ní² siáh³. 24 Hi³ jáun² ca³liéinh³² tsú² Tí³² Juo¹³ la³ lá²:

—Hnú², Tí³² Juo¹³ jnoh¹, [Tsá² ñíh³ nú² hñu³mi³cuú²,] Tsá² cuin² nú² he³ lánh³ rón³² lí³ hñu³ tsí³ tsáu², hie¹ tiá³ jnoh¹ hin² tsánh² tsá² gon³ lá² má²ca³quianh²¹ hnú² 25 hi³ lín¹³ tí³² tsá² quian³² jěh² hnú², quí¹ ca³tón³² bíh¹ Judas ta²¹ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ tso³, hi³ jáun² ñí¹ ca³tin¹ bíh¹ tsú² ngau³.

26 Jmí¹ jáun² né³ ca³chí² tsú² jái¹³, jáun² Matías bíh¹ tin³; hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹ jáun² bíh¹ ca³ngí³ tsá² hí³ hi³ lín³ tí³² tsá² quian³² jě¹ Dió³² quionh³ tsá² quia³jan² hí³.

2

Jmí¹ cuan¹ Jmí² chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²

¹ Jmí¹ tí³ jmái¹ Pentecostés quioh²¹ tsá² *judíos, jmái¹ hi³ jmu² tsú² ní¹ má¹ca³tsín¹³ tu³la³quia³ jmái¹ hi³ tí³ *Jmí¹ hien¹, ja³bí¹ jmái¹ jáun² ca³ngih³² uá²ja³² la³jín³² tsá² tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí². ² Cu³diá²jan² ca³nái³² tsú² hi³ ñí¹ca³hín¹ hi³ ñí¹ja²¹ hñu³mi³cuú²; la³jmí¹ ja³² chí³ tiá³ lín³² bíh¹ ñí¹ja²¹, tiá³ lín³² bíh¹ ca³hen³ hñu³ ñí¹ jmí¹ tionh¹ jáun² tsá² hí³. ³ Hi³ jáun² ca³jnia³ cáun² hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ zih¹ sí². Zih¹ sí² jáun² ca³na³tsín³² tsáih³ chí¹ ca³la³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:45 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:1

jín³² tsá² hí³. 4 Jmí¹jáun² ca³hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ ca³la³ jín³² tsá² hí³, jmí¹jáun² ca³hléh³ ma³ quin³² ma³ jan³² tsá² hí³ ma³ cáun² jú¹jma² siáh³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Jmí²chí³ Chun¹ hí³ hi³ hléh³² tsú².

5 Jmá¹ jáun² jmí¹ tiáunh¹ tsá² judíos já¹ juú² Jerusalén, tsá² jlánh¹ má²tí³² cuáh³² quioh²¹, tsá² já²taunh²¹ ñí¹ uóunh³ la³ tán¹ hngá¹máh³. 6 Jmí¹ ca³nái³² tsú² mah¹ jáun² né³, ca³cuú² ca³ngih³². Lí¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³, qui¹hliá² ca³nái³² tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² jú¹jma² quioh²¹ hi³ ná¹hle³² tsá² hí³. 7 Jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú² ñí¹ tionh¹ jáun², tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú² lí³. Jmí¹jáun² ca³juónh³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² hín¹³ tí³ Galilea bíh¹ la³jín³² tsá² ná¹hle³² ní²? 8 ¿Lánh³ rón³² ná¹nai³² dí² hi³ hleh³² tsú² jú¹jma² quiú¹³ dí² ma³ quin³² ma³ jaun³² dí²? 9 Qui¹ ñí¹ lá² tiauh² dí² tsá² ziaun² dí² hué³² ñí¹ hliáun³ bíh¹: tsá² Partia, tsá² Media, tsá² Elam, tsá² Mesopotamia, tsá² Judea, tsá² Capadocia, tsá² Ponto, tsá² Asia, 10 tsá² Frigia, tsá² Panfilia, tsá² Egipto jí³ tsá² Libia ní² siáh³, hué³² ñí¹ uóunh³ có³² juú² Cirene. Zian² siáh³ tsá² zian² juú² Roma hi³ má²tionh² ñí¹ lá², 11 ma³ jan² tsá² hí³ tsá² judíos, ja³bí¹ zian² ma³ jan² tsá² hí³ *tsá²cá²jo²¹ hi³ má²ca³hín¹³ já¹jí¹³ quiú¹³ dí² tsá² judíos. Hi³ zian² siáh³ tsá² hué³² Creta ja¹ quiú¹³ dí² jí³ tsá² hué³² Arabia ní² siáh³. Tí³la³ jla³jái³² bíh¹ dí² ná¹nai³² hi³ ná¹hle³² tsá² ní² jú¹jma² quiú¹³ ma³ quin³² ma³ jaun³² hi³ ná¹juáh²³ tsú² la³jí³² hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ jmu² Dió³²!

12 Ñí¹ tionh¹ jáun² tsú² ná¹tsá²cáun² tsí³, lí¹ tiá² ñi³² he³ jmu³ bíh¹ tsú², hi³ ná¹nga² tsú² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján² la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ juáh³ la³jí³² hi³ ná¹lí²³ ní² juáh¹³?

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:136 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:

13 Tí³la³ ma³ jan² tsáu² lí¹ ná¹cauh³² cú²nga¹ bíh¹, hi³ ná¹juáh²³:

—;Tsá² ná¹hein²¹ bíh¹ ní³²!

Pé¹ hleh³² jái¹³ ñí¹con² tsá² ná¹ngih³² hí³

14 Jmí¹jáun² ca³náu² Pé¹ cu³tša³² quionh³ tán¹ quian³jan² *tí³² tsá² quian³² jě¹ Dió³² tsá² quionh³, hi³ ca³hléh³ tiá³ hi³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² judíos tsá²cáu³, jǐ³ la³jín³² náh² tsá² tionh² náh² já¹ juú² Jerusalén lá², hniáuh³² bíh¹ lí³ ñíh¹³ náh² jái¹³ lá². Jáun² né³, niéi² náh² re² jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá²:

15 Jun³juáh¹³ ná¹hein²¹ yáh³ tsá² lá² la³jímí¹ ná¹lín²³ hnoh² ní², qui¹ ta³né³² né³bí¹ má²tí³ la³ nio¹ ñu³ tí³ hú²niéi² bíh¹.

16 Tí³la³ ta³né³² dá² má²ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Joel tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tí³² jě¹ Dió³² bíh¹, jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

17 La³ lá² juáh³ Dió³²:

Ñí¹ má¹tí³ ñí¹ táuh³ jmái¹, zein²¹ jná¹³ Jmí²chí³ joh² ñí¹con² la³jín³² tsáu².

Má¹jáun² lí³ tin² tsá²mi³ tsá²ñuh² jónh³² hnoh² hi³ hléh³² jái¹³ hi³ cue¹ jná¹³ hñu³ tsí³.

Má¹jáun² tí²¹ hó¹ñí¹ tsá² tsá¹ñú¹ hi³ jnia³ jeinh²¹ he³ cáun² hie³² Dió³²,

ja³bí¹ tsá² má²lieih²¹ siáh³ jje³ jui³² qui³ ziu³.

18 Má¹jáun² zein²¹ jná¹³ Jmí²chí³ joh² ñí¹con² tsá²mi³ tsá²ñuh², *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh² jná¹³,

jáun² tsá² hí³ lí³ tin² ngái³² jái¹³ hi³ cue¹ jná¹³ hñu³ tsí³.

19 Hi³ ja³bí¹ hie¹³ jná¹³ siáh³ chí³cuú² cáun² hi³ tša³cáun² tsí³ tsáu²,

jǐ³ tí³ hue³² ní² jmu¹ jná¹³ lí²¹ cun³quionh³ jmi², sí² ní², jǐ³ mí²ñí¹ hñéi² ní² siáh³.

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:207LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:

20 Má¹jáun² nieh¹³ hiú²,
 hi³ jnia³ siáh³ zih² la³jmí¹ jniá³ jmi²,
 ñeh² bíh¹ hi³ chau²¹ jmái¹ chu²¹ jmái¹ jueh³² quioh²¹ Tí³²
 Juo¹³ dí².

21 Hi³ jáun² né³, lí³ua³ jan² tsá² téh³ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² lí¹³
 liáun³.

22 "Hi³ jáun² né³, hnoh² tsá²cáu³, tsá² ziaun² dí² hué³²
 *Israel lá², nié¹² náh² hi³ juanh²¹ jná¹³ lá². Ca³lí³ lin¹ hi³
 Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret jmí¹ lín³ jan² Tsá² ca³hiáu³²
 Dió³² cun³quionh³ la³jí³² hua³jueh³² jí³ lí²¹, jí³ hi³ cáu² hi³
 jueh³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hí³ dí² ja¹ quián¹³
 hnoh²; má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² hi³ la³ jáun² lí³. 23 Tí³la³
 la³ cun³ jmí¹tin² máh³ jmí¹ má²ca³lín¹³ Dió³² hi³ jienh³
 Jesús ñí¹con² hnoh². Jmí¹jáun² né³ cun³quionh³ cuá² ta³
 tsá² hláih¹ tsá² hon² bíh¹ ca³jngih³² náh² tsú² hi³ ca³ton³
 náh² crei²¹. 24 Tí³la³ Dió³² né³, ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús,
 ca³liáu³² tsú² Dió³² ñí¹con² hi³ cú² hi³ uóu³² quioh²¹ hmú³²,
 quí¹ cun³ tiá² jmí¹ ca³tin¹ bíh¹ hmú³² hi³ zanh³ tsú² tiá³
 hi³ tson³. 25 Quí¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ ca³chá³ jái¹³ hi³ ca³hléh³
 Jesús jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

Jná¹³ ca³jíe³² hi³ Juóu³² jná¹³ chí¹ján³ jmái¹ ca³la³ jí³² ñí¹
 hó²¹ñí³²,
 hi³ hí³ zenh² tí³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³,
 hi³ jáun² tiá² hi³ lí¹³ ñí¹con² jná¹³.

26 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³lí³ hiú² tsin³² jná¹³,
 hi³ ca³jmú³² jná¹³ tsah¹ lín²¹,
 hi³ ca³ta³no¹ siáh³ cáun² tsin³² jná¹³ ca³tí²¹ la³ cun³ hi³
 má²hen² jáun² tsin³²,
 uá¹jinh¹ lín³ jná¹³ jan² tsá² ngú³;

27 quí¹hliá² tiá² táunh¹ yáh³ hnú² jmí²chí³ quion²¹ jná¹³ ja¹
 hla¹ má¹jáun²,

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:288 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:

hi³ sa³jun³ cuéh¹ hnú² siáh³ jái¹³ hi³ sánh³² jná¹³ Tsá² chun¹
ná¹ ñí¹ con² hnú².

28 Ca³hieh¹ hnú² jná¹³ jui³² lánh³ rón³² lí¹³ zian² jná¹³,

hi³ jmúh¹³ hnú² siáh³ hi³ lí¹³ hiún² tsin³² jná¹³ ní¹
má¹ta³zanh¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ hó²¹máh¹ hnú².

29 Jmí¹ ca³táuh³ jái¹³ ní² né³, ca³juáh³ siáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá²cáu³, hnó³² jná¹³ hléh¹³ cú²na²¹ lín²¹ hi³
ca³tin¹ hla¹ Dá²vi²¹ hí³, tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³
dí². Tsá² hí³ jun³ bíh¹ hi³ já¹haun³, la³ tí³ ta³né³² lín¹
tá²hón³² quioh²¹ hla¹ hí³ ñí¹ lá². 30 Hla¹ hí³ jmí¹ lín³ tí³² jē¹
Dió³², hi³ jmí¹ ñí³² tsú² hi³ Dió³² ca³jmú³ jái¹³ hi³ ca³juáh³
hi³ lí³zian² jan² jón²zih¹ jón²cho¹, hi³ cuá³² cuá¹ho² jái¹³
la³jmí¹ ca³cuá³ hnga² dí² hi³ cuá¹lín³ re²¹. 31 Hi³ jáun²
hla¹ Dá²vi²¹ hí³ ca³lí³ ñí³² jmí¹tin² cáun² hi³ né³bí¹ lí¹³,
ca³juáh³ hi³ jenh¹³ Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun² tiá² tá¹cua¹³
yáh³ jmí²chí³ quioh²¹ tsú² ja¹ hla¹, hi³ sa³jun³ sáh³² siáh³
ngú³ quioh²¹. 32 Tsá² hí³ bíh¹ Jesús, Tsá² ca³jmú³ hí³
Dió³² hi³ jenh¹³, hi³ jáun² la³jái³² jnoh¹ náu¹³ jái¹³ hi³
tson² bíh¹ lí³ la³ jáun². 33 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ngah³ tsú²
hi³ ca³ta³cua¹³ siáh³ tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² Jméi².
Jmí¹jáun² ca³hián¹³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³cuen³ Jméi²
la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jmí¹tin². Hi³ má¹lí³² jáun² né³
cuen³ tsú² siáh³ jnoh¹ Jmí²chí³ Chun¹ hí³. Jáun² Jmí²chí³
Chun¹ hí³ bíh¹ má²lí²jmú³ la³jí³² hi³ má²lí²jieh³ hnoh² jí³
hi³ má²lí²niéih² hnoh² ní². 34 Uá¹jinh¹ tiá² má²ngah³² hla¹
Dá²vi²¹ hñu³mi³cuú² jmí¹tin², tí³la³ ca³juáh³ bíh¹ tsú² la³
lá²:

Dió³² Juóu³² jná¹³ ca³záih³ Tí³² Juóu³² jná¹³:

Tí³ cuá² chu²¹ quion²¹ jná¹³ ñí³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:359 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 2:

35 tá¹la³ jmu¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hau² hnú² hi³ lín³ la³jmí¹ lí³
cáun² jli²¹ [hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² quien²] hi³ ná¹tsin¹
tanh¹ hnú².

La³ ní² bíh¹ lí³ jái¹³ hi³ ca³chá³ hla¹ Dá²vi²¹.

36 "Hi³ jáun² la³jái³² dí² tsá² Israel, cu³tí³ hniáuh³² lí³ né¹
dí² hi³ tson² Jesús Tsá² ca³ton³ hnoh² hí³ crei²¹, ca³hiáu³²
Dió³² bíh¹ tsú² hi³ hau³ jái¹³ hi³ lín¹³ tsú² Cristo Juo¹³ dí².

37 La³ cun³ jmí¹ ca³nái³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jái¹³ jáun² né³,
hlah³ lín²¹ bíh¹ ca³ta³no¹ tsí³ tsú², jmí¹ jáun² ca³ngáih³ tsú²
Pé¹ quionh³ tsá² quian³jan² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ ca³juáh³ la³
lá²:

—Reh², ¿ha³ bí¹ lánh³ jmú¹³ jnoh¹?

38 Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—Cuí¹ cha³conh² honh² náh² tso³ quián¹³, hi³ cuí¹
zaun²¹ náh² siáh³ jmái² hi³ jan² hi³ jan² hi³ lin¹ hi³
má²hain²¹ náh² tí³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo, hi³ jáun²
Dió³² chin¹³ tsí³ tso³ quián¹³ hnoh²; má¹jáun² né³ cuen³
Dió³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² hnoh². 39 Jái¹³ ní² dá² ca³jmú³
Dió³² hi³ ca³tin¹ hnoh² bíh¹ jí³ jónh³² hnoh², jí³ ca³la³ jín³²
tsá² tiáunh¹ ñí¹ uóunh³ siáh³, la³ cun³ la³jánh³ dú¹ tsá²
hnió³ Dió³² Juo¹³ jnoh¹ téh³.

40 Hliáu³ bíh¹ jái¹³ siáh³ siáh³ ca³hli³ ca³liéinh³² Pé¹ tsá²
hí³. Hi³ ca³záih³ dí² siáh³ la³ lá²:

—¡Lion¹ náh² hmóu³² ca³tí²¹ hi³ ma³tson¹³ jáun² Dió³²
tsá² hláih¹ tsá² hon² zian² ta³né³²!

41 Hi³ jáun² né³, la³jín³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ hi³
ca³hléh³ jáun² Pé¹ cáun³ jmái². Jáun² la³ cun³ jmí¹ jáun²
bíh¹ ca³juóun³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² cónh^{3í1} hni³² mei²¹
tsáu². 42 Jáun² la³jín³² jáun² tsá² hí³ ca³cué³ jmái¹ quioh²¹
hi³ ca³nái³² la³jí³² jái¹³ hi³ ca³híe³ *tí³² tsá² quian³² jè¹
Dió³², hi³ ca³ma³qui³ ma³háun³ tsú² má²tún² hmóu³²; hi³

ca³ngih³² tsú² siáh³ hi³ jmu³ má³² hi³ cuh³ *hi³ cuú²miih²¹,
ji³ hi³ liéinh³² siáh³ Dió³² cu³li²¹.

He³ lánh³ ca³ma³zian² tsá² ca³tanh² ta²¹ Jesús jmí¹ la³ñí¹

⁴³ La³jín³² tsáu² bíh¹ ca³ja³cáun² tsí³ hi³ ca³jmú³ tí³²
tsá² quian³² jě¹ Dió³² hua³jueh³² ji³ li²¹ ní². ⁴⁴ Ji³lín² tsá²
ca³taunh³ hí³ ta²¹ ca³taunh³ re² lín³², hi³ ca³tsóh³ tsú²
he³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján². ⁴⁵ Hi³ ca³hnái³
tsú² hi³ jmí¹ zia³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² quie³
ní¹juáh³ ha³ cónh³ lí³ hniáu³² quioh²¹ la³ ma³ quin³²
ma³ jan³² tsú². ⁴⁶ Jmái¹ ca³la³ jí³² tí² ngih³² tsú² cuáh³²
chín¹ quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² tí² ngih³²
tsú² siáh³ hñú¹³ rainh²¹, hi³ jáun² ca³la³ hiún² lín³² tsí³
tsú² tí² tiánh²³ cu³li²¹ hi³ jmu² má³², hi³ ná¹tioh³ re² tsí³,
⁴⁷ hi³ ca³ma³quien² tsú² siáh³ Dió³². La³jín³² tsáu² ca³lín¹³
hi³ chun¹ tsá² hí³, hi³ jáun² Dió³² Juo¹³ tsú² ca³jmú³ hi³
tsá²li³juóun³² tsá² má²ca³tin¹ hi³ liáun³.

3

Lan³ jan² tsá² hliánh²

¹ Hi³ jáun² né³, ca³chó³² cáun² jmái¹ ngau³ Pé¹ quionh³
Juan² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² *judíos cun³ la³ nio¹ hni³²
tí³ ca³hláu³, quí¹ o¹rá¹ jáun² jmí¹ tan² tsáu² hi³ liéinh³²
Dió³². ² Cáun² ho³hñú¹³ cuáh³² jáun², ñí¹ jmí¹ téh²³ tsú²
Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³, jmái¹ ca³la³ jí³² tí² tsá²chan³ tsáu²
jan² tsá² má²hliánh² la³ cun³ jmí¹ ca³li³zian². Ñí¹ jáun² tí²
mi³² tsá² hliánh² hí³ cú¹dáin³ quioh²¹ tsá² tónh³² cuáh³².
³ Jmí¹ ca³jién³² jáun² tsá² hliánh² hí³ Pé¹ quionh³ Juan²
hi³ má²hí¹taunh³² cuáh³², jáun² ca³mí³ dí² cú¹dáin³. ⁴ Hi³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 3:51 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 3:

jáun² ca³jíe³ Pé¹ quionh³ Juan² tí³ ñí¹ cuá³ tsá² hliánh² hí³,
hí³ jáun² Pé¹ né³ ca³záih³ tsá² hliánh² hí³:

—¡Sá¹ñí² jie¹ tín² jnoh¹!

⁵ Hí³ jáun² tsá² hliánh² hí³ né³ ca³jíe³ chí¹tiá³ ñí¹, quí¹
jmí¹ lín²³ tsú² hí³ jmí¹ cué²¹ tsá² hí³ ca³lá² cú¹dáin³. ⁶ Tí³la³
Pé¹ né³, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³:

—Tiá² zia³² yáh³ *cú¹tiáu² sa³jun³ cú¹mí¹niau²¹ hí³ lí¹³
cué¹³ jná¹³ hnú², tí³la³ la³ cun³ hí³ zia³² quion²¹ jná¹³ lí¹³
bíh¹ cué¹³ jná¹³: Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo
Tsá² Nazaret juanh³² jná¹³, náu², ngí¹.

⁷ Hí³ jáun² Pé¹ ca³zanh³ cuá² chu²¹ quioh²¹ tsá² hí³ hí³
ca³zion³ dí² tsú². Jáun² la³jui³² ca³lí³ pin³ mí³ záin³² ta³ tsú²
la³ má²quionh³ tá¹ cáun² ta³ tsú². ⁸ Jáun² tsá² hliánh² hí³
ca³náu² hí³ ca³zih³ tiá³ ta³ hí³ ca³ma³liáu³² ngí³², hí³ jáun²
cu³li²¹ taunh³ tsú² cuáh³² jáun². Hiún² tsí³ tsú² ngau³ ca³la³
hí³ rú² hí³ háin²³, hí³ tsah³ lín³², hí³ má²hí¹má²quien²
Dió³². ⁹ Jáun² la³jín³² tsá² tiáunh¹ ñí¹ jáun² ca³jíe³ hí³
má²ngí³² tsá² hí³ hí³ má²hí¹má²quien² Dió³². ¹⁰ Hí³ jáun²
jmí¹ ca³lí³tsin² tsú² hí³ tsá² hí³ bíh¹ tsá² jmí¹ cua³² ho³hñú¹³
cuáh³² ñí¹ téh²³ tsú² Ho³hñú¹³ Chú³² Jniá³ hí³ jmí¹ mí³²
cú¹dáin³, jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú²; lí¹ tiá² ñi³² he³
jmu³ bíh¹ tsú² lí³.

Pé¹ hleh³² jái¹³ ñí¹ he¹ ñí¹hñú³ hí³ ca³jmú³ hla¹ Salomón

¹¹ Jáun² tsá² hliánh² má²lain³² hí³ né³ jmí¹ má²dí¹zianh²
Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ lí³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun²
“Quioh²¹ Salomón”; hí³ jáun² juóun³² tsáu² cua³tú¹
cuá¹lín³ ñí¹ jáun² hí³ ca³ja³cáun² lín³² tsí³. ¹² Jmí¹ ca³jién³²
jáun² Pé¹ tsá² hí³ ca³juáh³:

—Hnoh², tsá² ziaún² dí² hué³² *Israel lá², ¿he³ láih³² sa³
jlánh¹ tsá²cáun² honh² hnoh² hí³ ca³tín¹ tsá² jmí¹ hliánh²

lá2? ¿He3 láih32 ná1jie1 hnoh2 jnoh1 la3juah21 dúh1 hi3 táí2 jnoh1 bíh1, ho3 hi3 chun1 jnoh1 hmóu32, hi3 jáun2 má2lain32 tsá2 jmí1 hliánh2 lá2? 13 Dió32 Juo13 jméi2 dí1hio3 ñú1deh3 bíh1 dí2, la3 cun3 hla1 Há2bran21, hla1 Isaac, ji3 hla1 Jacob, hnga2 Dió32 hí3 bíh1 má2lí2ma3li21 hi3 quien2 Jesús Tsá2 lín3 quian21 tsú2. Jesús hí3 dá2 ca3ñí1jan32 hnoh2 ñí1 hó21ñí1 tsá2tan21, hi3 ca3hna3 náh2. Hi3 uá1jinh1 Pilato jmí1 hnió3 líon32 Tsá2 hí3, tí3la3 hnoh2 má1ná1, tiá2 ca3lí3hnáuh2 yáh3 náh2. 14 Ha3 tiá2 ca3lí3hnáuh2 yáh3 hnoh2 lion1 jan2 Tsá2 chun1 Tsá2 cuá1chan1 ñí1con2 Dió32, tí3la3 hnoh2 dá2 ca3hiú1 ca3míh1 hi3 liáun3 jan2 tsá2 jngih2 tsáu2 bíh1. 15 Hi3 jáun2 hnoh2 dá2 ca3jngih32 bíh1 náh2 Tsá2 lín3 mí1ziah21 pí3 hi3 lí13 zian2 dí2; tí3la3 Dió32 né3 ca3jmú3 hi3 ca3jenh13 tsú2 ja1 hla1. Hi3 jáun2 jnoh1 né3 cue32 jú1 tson2 hi3 tson2 bíh1 la3 jáun2 lí3. 16 Hi3 jáun2 tsá2 hliánh2 lá2, tsá2 jmí1 cuóun21 náh2 hi3 jmí1 jien1 náh2 tián3, má2lain32 bíh1 quí1 cun3ñí1 hi3 lí2chá32 cáun2 tsí3 ñí1con2 Jesús. Cun3quionh3 hi3 tanh23 jnoh1 ta21 Jesús, hi3 jáun2 ta3né32 né3 má2jien1 náh2 tsá2 lá2 hi3 má2chun1, hi3 má2pin3.

17 "Má2ño1 jná13 reh2 hi3 hnoh2 bíh1 ca3jmuh3 cáun2 hi3 tiá2 ñíh1 quiúnh1 náh2 la3jín32 tsá2 ná1chín1 joh2 náh2 jmí1 ca3jngih32 náh2 Jesús. 18 Tí3la3 la3 jáun2 bíh1 ca3ma3tí32 Dió32 la3 cun3 jái13 hi3 ca3juáh3 jmí1tin2 lín32 cun3quionh3 tsá2 ca3lín3 hí3 *tí32 jē1 Dió32, hi3 ca3juáh3 tsú2 jáun2 hi3 ca3tin1 bíh1 Tsá2 lín3 Cristo ma3tso2 tsí3. 19 Hi3 jáun2 tí1 jéinh1 náh2 jmí1 honh2, jinh1 náh2 tí3 ñí1con2 Dió32, jáun2 Dió32 hin3 tso3 quián13 náh2, hi3 jáun2 Dió32 Juo13 dí2 jmu3 hi3 tinh21 honh2 náh2, 20 hi3 zen3 tsú2 siáh3 Jesús, Tsá2 ca3hión32 tsú2 hí3 la3 cun3 jmí1tin2 lín32 hi3 lín13 Cristo ñí1con2 hnoh2. 21 Tí3la3 hniáuh32 bíh1 cuá32 tín2 Jesús hí3 hñu3mi3cuú2 ca3la3 ñí1 cá1chó21 jmái1 hi3 jmóuh32 Dió32

hmai²¹ ca³la³ jí³² hi³ zia³², rón³² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² cun³quionh³ tsá² ca³lín³ tí³² jē¹ tsú². ²² Uá¹la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ hla¹ Moisés, jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² hau³ jái¹³ hi³ lín¹³ tí³² jē¹ Dió³² ñí¹con² hnoh², jái¹³ la³ ho² jná¹³ lá². Jáun² hniáuh³² náih¹³ bíh¹ hnoh² ca³la³ jí³² he³ jái¹³ hi³ juáh³ tsá² hí³. ²³ Quí¹ la³ lá² lí³ ní¹juáh³ tsá² tiá² jmu² nieh³, Dió³² dá² hin³ bíh¹ tsá² hí³ ja¹ tsá² quionh³”.

²⁴ “La³ jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ hla¹ Sá²mie²¹, jí³ ca³la³jín³² tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² ñí¹ hná¹ jáun², hi³ tson² bíh¹ la³ chau²¹ jmái¹ hi³ lí¹³ la³ jáun². ²⁵ Hnoh² bíh¹ tsá² ca³tin¹ hi³ hiáuh³ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² cun³quionh³ tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ tsú², ca³tin¹ hnoh² bíh¹ jái¹³ hi³ má²ná¹re², la³ cun³ jái¹³ hi³ lí³ jmí¹ ca³tanh² jáun² Dió³² nió³² quionh³ hla¹ renh² hnoh² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³ jmí¹tin², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, hi³ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³ jon³zih¹ jon³cháuh³ hnú² bíh¹ lí¹³ lí³mieh² la³ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³”. ²⁶ Hi³ jáun² dá² jmí¹ ca³zion³ Dió³² Tsá² lín³ hí³ quian²¹ tsú², ñí¹con² hnoh² bíh¹ tín² ca³zen³ Dió³² Tsá² hí³ hi³ ma³mieh² tsú² hnoh² cun³quionh³ hi³ tí³ jenh³ tsú² hnoh² ma³ quin³² ma³ jan³² náh², hi³ jáun² tiú²uú² jmúh¹³ náh² tso³.

4

Má²jan² tsú² Pé¹ jí³ Juan² ta³ ñí¹ tsá²tan²¹

¹ Tá¹la³ dí¹hle³² jáun² bíh¹ Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² ná¹ngih³² hí³, ca³cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ mí²tsáu², quionh³ tsá² cuá¹lín³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jí³ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 4:21 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 4:

*saduceos. ² Tsá² hí³ ca³míh³ tsí³ qui¹hliá² hleh³² Pé¹ jí³ Juan² hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ la³ jenh¹³ bíh¹ siáh³ tsá² má²ca²tsan³. ³ Hí³ jáun² ca³jan³ dí² tson³ hi³ ca³ñí¹tionh¹³ dí² cú² nie² hñu³mí¹ñí², qui¹hliá² má²ca³hláu³ bíh¹. ⁴ Tí³la³ juóun³² lín³² bíh¹ tsá² má²lí²niéi³² hí³ jái¹³ ca³taunh³ ta²¹, jmí¹jáun² ca³lí³tín³ tsáu² cun³ hñá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh².

⁵ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³ngih³² tsá² ná¹chín¹ tsá² *judíos já¹ juú² Jerusalén, quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jí³ tí³² liei²¹ ní². ⁶ Ja¹ jáun² jmí¹ zenh² Anás tsá² jmí¹ lín³ mí²tsá² híen¹, Caifás, Juan², Lí²ján¹ ní² siáh³, jí³ ca³la³ jín³² tsá² cá² mí¹zionh² tsá² zia³² jái¹³ ñí¹con² hi³ lín¹³ mí²tsá² híen¹. ⁷ Jáun² ca³ñí¹quión²¹ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² hi³ ca³chan³ dí² chu³jo² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² dí² jáun², hi³ ca³ngáih³ dí²:

—¿Hin² héih³² quioh²¹ ca³jmuh³ hnoh² la³ jáun², ha³ jinh¹ hian³ náh² jái¹³?

⁸ Tí³la³ Pé¹ né³, ca³la³ hi³ canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ná¹chín¹ náh² hué³² *Israel lá², jí³ hnoh² tsá²daun³², ⁹ hnoh² la³ má²ca³cuú² ca³ngih³² náh² hi³ cánh¹ náh² jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ca³tí²¹ cáun² hi³ chu²¹ hi³ ca³lí³ ñí¹con² tsá² jmí¹ hliánh² lá², hi³ he³ lánh³ rón³² ca³lan³ tsú²; ¹⁰ jáun² né³, cui¹ lí³ ñí¹³ hnoh² jí³ ca³la³ jí³lín² tsá² Israel ñí¹ hná¹ ní² hi³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesucristo Tsá² Nazaret bíh¹ lan³ tsá² jmí¹ hliánh² lá², Jesús Tsá² ca³ton³ hnoh² hí³ crei²¹; tí³la³ Díó³² má¹ná¹, ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú². ¹¹ Tsá² hí³ jmí¹ lín³ la³jmí¹ lí³ cá² mái³ quín¹ hi³ tiá² jéih³² tsá² ná¹lín³ tí³² hiah³², tí³la³ ta³né³² lí³ cá² mái³ quín¹ hi³ jlánh¹ bíh¹ quien², quín¹ hu²¹ cuoh¹

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 4:1215LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 4

hiah³². ¹² Cu³tí³ tiá² hin² zian² hí¹ jan² tsá² siánh³ hi³ lí¹³ liáu³² dí². Quí¹ tiá² tsá² siánh³ ca³cuen³ yáh³ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ te¹³ jnoh¹ liáu³².

¹³ Jmí¹ ca³jíe³ jáun² tsá²tan²¹ hí³ hi³ jlánh¹ tiá³ nio² tsí³ Pé¹ jí³ Juan², jí³ jmí¹ ca³lí³ ñi³² dí² siáh³ hi³ tiá² hliáun³ sí² la³ ca³ma³tin³² yáh³ tsú², hi³ tsá² lí¹ tsáu² bíh¹ hí³, hi³ jáun² ca³ja³cáun² bíh¹ tsí³ tsú². Jmí¹jáun² ca³lí³tsin² tsú² hi³ tsá² hí³ ca³lí³ tin² cun³ñí¹ hi³ ca³ñi³taunh¹ quionh³ Jesús bíh¹.

¹⁴ Ja³bí¹ ja¹ jáun² jmí¹ zenh¹ tsá² jmí¹ hliánh² hí³, hi³ jáun² lí¹ tiú²uú² ñi³² he³ juáh³ bíh¹ tsú² lí³. ¹⁵ Jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³ cu³tiá³ cheih³² tá¹la³ ca³juu³ ca³hlénh³ dí² hmóu³²; ¹⁶ hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ jmú¹³ dí² ñí¹con² tsá²ñuh² ní² juáh¹³? Quí¹ tson² bí¹ la³ ca³jmú³ tsá² ní² cáun² hua³jueh³², hi³ jí³lin² bíh¹ tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén lá² má²ná¹ñi³², hi³ jáun² tiú²uú² lí¹³ yáh³ juáh¹³ jnoh¹ hi³ tiá² tson². ¹⁷ Hi³ la³ cun³ tiá² tsa³cuóun² jái¹³ ní² ñí¹ uóunh³ né³, hniáuh³² juénh¹³ bíh¹ dí² tsá² ní², hi³ jáun² lí³ cóh³² tsú², hi³ jáun² ta³né³² tí³ chí¹ján³ tiú²uú² hléh³² tsú² hi³ ca³tin¹ Jesús.

¹⁸ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³teh³ dí² siáh³ ñéih³ hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿Cónh³ tiá² hniáuh³² hléh¹³ hnoh², ho³ hi³ má¹tin¹³ hnoh² tsáu² hi³ ca³tin¹ Jesús!

¹⁹ Tí³la³ Pé¹ ca³ngái³ quionh³ Juan²:

—Hniauh² náh² tín² re² honh² ní¹juáh³ ca³tí²¹ hi³ taunh¹³ jnoh¹ tín² ta²¹ hnoh² cha³ jmí¹ tanh¹³ jnoh¹ ta²¹ Dió³². ²⁰ Tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, cun³ tiá² lí¹³ bíh¹ chá¹³ jnoh¹ tí³ có³², hi³ juáh¹³ hi³ tiá² hléh¹³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ má²ca³neh²¹ jí³ hi³ má²ca³nái¹³.

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 4:2116LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 4

21 Jáun² tsá² hí³ ca³hléh³ siáh³ jú¹ cáu², hi³ jáun² cáun² lí¹ ca³lión³² bíh¹ dí² tsú² ta³ tiá² lín¹ hi³ ca³li³re²; qui¹ tiá² ca³chóh¹³ yáh³ tsú² he³ lánh³ ma³tson¹³ tsá² hí³, qui¹ ca³la³ jín³² bíh¹ tsáu² jmí¹ ná¹má²quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ má²lí³² la³ jáun². 22 Qui¹ lí³ cun³ tun³ló³² mii² máh³ jmí¹ má²hún¹ tsá² jmí¹ hliánh² hí³ jmí¹ lain²¹ cun³quionh³ hua³jueh³².

Tsá² reh² mi³² pí³ ñí¹con² Dió³²
(Hechos 2:1-4)

23 Jmí¹ má²ca³liáun³ jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ja³tanh²¹ tí³ ñí¹ tionh¹ tsá² quionh³, hi³ jáun² ca³chá³ tsú² ca³la³ jí³² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²daun³². 24 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² jái¹³ jáun² né³, ji³lin² bíh¹ tsú² ca³liéinh³² Dió³² cu³tsa³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³² Juo¹³ jnoh¹, hnú² bíh¹ Dió³² Tsá² ca³jmuh³ ca³la³ tán¹ la³ cu³ la³ juéh³ mi³cuú² jí³ ca³la³ jí³² hi³ zia³². 25 Hla¹ Dá²vi²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹, tsá² jmí¹ lín³ hí³ quian²¹ hnú², ca³hléh³ cháh³ hnú² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:

¿He³ láih³² jlánh¹ tiá³ siaun³² ñi³táunh¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²,

hi³ má²cú¹ má²ren²¹ tsú² jái¹³ tiá² quien²?

26 Tsá² ná¹chín¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³cuú² ca³ngih³²,

ca³cuú² ca³jenh² tsá² ná¹ho² jái¹³,

hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jmu³ hniéi² ñí¹con² Dió³² jí³ ñí¹con²

Cristo Tsá² cuá¹hiáun¹ joh¹ Dió³² ní² siáh³.

27 ”Qui¹ tson² bíh¹ já¹ juú² lá² ca³ngih³² re²¹ Herodes quionh³ Poncio Pilato, *tsá²cá²jo²¹, jí³ tsá² ziaun² jnoh¹ hué³² Israel lá² ní² siáh³, hi³ ca³tiánh³ cá²hon³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² Jesús Tsá² cuá¹chan¹ hi³ lín³ quian²¹

hnú², Tsá² ca³hion¹ hnú² hí³ hi³ lín¹³ Cristo. ²⁸ Cun³ñí¹ hi³ hnú² Tsá² cú² juen² nú², hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ cáun² ca³jmú³ la³ cun³ hi³ ca³lín¹³ hnú² jmí¹tin² hi³ ha³ lánh³ ca³ti²¹ lí¹³. ²⁹ Jáun² hnú² Juo¹³ jnoh¹, jiah³ dúh¹ taun² tsú² jnoh¹ hú¹mu³héih³²; jáun² ñí¹con² hnú² mi³² jnoh¹, jmu³ bíh¹ hnú² hi³ niau²¹ tiá³ tsí³ jnoh¹ hi³ hléh¹³ jnoh¹ jái¹³ quián¹³ hnú², jnoh¹ tsá² lái³ jnoh¹ *tsá² má²ná¹hlánh¹ joh² hnú². ³⁰ Tin³² tiá³ hnú² cuonh² tsá² tsáun¹ hi³ jáun² lan¹³, hi³ cuéh¹ nú² siáh³ jái¹³ hi³ lí¹³ hua³jueh³² jì³ li²¹ ní² ca³la³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hien¹, Tsá² lín³ quian²¹ hnú².

³¹ Jmí¹ má²lí²liéinh³² tsú² jáun² Dió³² né³, ca³jíeh³ hñú³ ñí¹ jmí¹ tionh¹ tsú², jáun² ca³la³ jì³lin² tsá² hí³ ca³cónh³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jmí¹jáun² ca³ta³no¹ tiá³ tsí³ tsú² hi³ hléh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

Jmu² tsá² reh² hi³ quioh²¹ cá²re² la³jí³² hi³ zia³² quioh²¹
(Hechos 2:42-47)

³² La³jín³² tsá² ca³taunh³ hí³ ta²¹ ca³juónh³ cú²re², hi³ cáun² má²ná¹tioh³ tsí³; hí¹ jan² tsá² hí³ tiá² ca³lí³ hniá¹ hi³ lí³ quioh²¹ hnga² hi³ zioh², ti³la³ jì³lin² bíh¹ tsú² ca³lí³quioh²¹ hi³ jmí¹ zioh² jáun². ³³ Hi³ jáun² ca³la³ hi³ pin³ lín³² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ *ti³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³² ca³cué³ jú¹ tson² la³ má²cue³² jáun² hi³ tson² bíh¹ ca³jenh¹³ Jesús; hi³ jáun² Dió³² ca³ma³hé² ma³mieh² lín³² ca³la³ jì³lin² tsá² hí³. ³⁴ Hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² hi³ jmí¹ lí²hniáuh³² quioh²¹, quí¹ jì³lin² tsá² jmí¹ zia³² tun³ hni³² hñú³ quioh²¹ ho³lá²dá² hué³², ca³qui³ ca³hnah³ bíh¹ hi³ jáun² quioh²¹, jáun² tí² ñi³quiaun¹³ tsú² quie³ jáun², ³⁵ hi³ tí² cha³² tsú² jo³cuo² ti³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³², hi³ jáun² tsá² hí³ tí²

tsóh²³ quie³ jáun² ní¹juáh³ ha³ cónh³ lí³ hniáuh³² ní¹con² ma³ quín³² ma³ jan³². ³⁶ La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ jan² tsá² ca³lí³zian² hué³² Chipre, tsá² jmí¹ jmái² Sé³², jan² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Leví, tsá² ca³teh³ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³², Bernabé, la³ cun³ niéih³ “tsá² má²hon³ tsáu²”. ³⁷ Tsá² hí³ ca³hnah³ hué³² quioh²¹, hí³ jáun² quie³ jáun² ca³chá³ tsú² jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³².

5

Tso³ quioh²¹ Ananías quionh³ Safira ní²cuo²

¹ Tí³la³ jan² tsá²ñuh² tsá² jmí¹ jmái² Ananías, ní²cuo² tsú² jmí¹ jmái² Safira, tsá² hí³ ca³hnah³ hué³² quioh²¹; ² tí³la³ ca³lí³quioh²¹ bíh¹ tsú² ca³lá² quie³ hmóu³², hí³ ní¹ hná¹ jáun² né³ ca³chá³ tsú² jo³cuo² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² [ca³la³ juah²¹ dúh¹ hí³ má²lí²jienh³² dí² jí³lí³²]. Cú²re² ca³juónh³ bíh¹ tsú² quionh³ tsá²mi³ ní²cuo² hí³ jmu³ la³ jáun². ³ Jmí¹jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Hnú² Ananías, ¿he³ láih³² tsá² hláinh¹ hí³ hñu³ honh² hnú² hí³ jmí¹ ní¹má¹can¹³ nú² Jmí²chí³ Chun¹? Sa³ lí²hmáh¹ bíh¹ hnú² ca³lá² quie³ hí³ lí²ma³hmah¹ tsáu² quioh²¹ hué³² quián¹³ nú². ⁴ ¿Há¹ jun³juáh¹³ hí³ jmí¹ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² hué³² jáun²? Hí³ quie³ hí³ má²lí²hnáih¹ hnú² jáun² hué³² né³, ¿há¹ jun³juáh¹³ hí³ jmí¹ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² jaun³²? ¿He³ láih³² sa³ la³ ní² yáh³ ca³lín¹³ hnú² jmúh¹³? La³ jí³ ní¹con² Dió³² bíh¹ má²lí²hléh¹ hnú² jú¹ tí¹jái², jun³juáh¹³ jmáh³la³ ní¹con² jnoh¹ tsá²mi³cuóun² yáh³.

⁵ La³ cun³ jmí¹ ca³nái³² Ananías jái¹³ jáun² né³, ca³quinh³ hí³ jun³. Jáun² ca³la³ jín³² bíh¹ tsá² ca³lí³ ní³² hí³ jáun² ca³ta³hú¹ cóh²¹ tsí³. ⁶ Jáun² tsá² tsá¹ñú¹ jmí¹ tionh¹ ní¹

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 5:71 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 5:

jáun² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹tsenh¹³ hla¹ hí³ hmih³², jmí¹ lí²¹
jáun² ca³jan³ dí² hi³ ca³ñí¹hón²¹.

⁷ Má²ca³nga² cun³ hni³² o¹rá¹ la³ cun³ jmí¹ ca³hi³ siáh³
ñí²cuo² hla¹ Ananías hí³ ñí¹ jáun², hí¹ cáun² tiá² hi³ ñi³²
yáh³ tsú² hi³ he³ la³ má²li³². ⁸ Jáun² Pé¹ ca³ngáih³ siáh³
tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—Juah²¹ neh²¹, ¿hí¹ tson² ca³hnáih¹ hnoh² hué³² la³
cun³ hmah²¹ hi³ má²lí²juáh³ ñí²cuoh² nú²?

Jáun² tsá²mi³ hí³ ca³juáh³:

—Ján³, cun³ jáun² bíh¹.

⁹ Jáun² Pé¹ ca³juáh³ siáh³:

—¿Lánh³ rón³² ca³cháunh¹³ chinh³² hnoh² hi³ jmí¹
hnáuh² náh² cá¹ lan¹³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²? Ní²
má²hí¹já²tánh¹ tsá² cuí²ñí¹hón²¹ ñí²cuoh² hnú² cheih³² ní²,
hi³ jáun² ta³né³² má²jau³ tsú² siáh³ hnú².

¹⁰ La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³quinh³ siáh³ tsá²mi³ hí³, hi³
jun³ ta³ ñí¹ Pé¹. Jáun² jmí¹ taunh²¹ tsá¹ñú¹ hí³ ñéih³ ca³jíe³
hi³ má²rá²jún¹ siáh³ tsá²mi³ hí³, jáun² ca³jan³ tsú² siáh³
hla¹ hí³ hi³ tsa³hón³² dí² can³² ñí¹ má²hú¹hón²¹ ñí²cuo².
¹¹ Hi³ jáun² la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³ta³hú¹ cóh²¹
tsí³, jí³ la³jín³² tsá² ca³lí³ ñi³² ní² siáh³.

Hliáun³ hua³jueh³² jí³ lí²¹ jmu² tí³² tsá² quian³² jè¹ Dió³²

¹² Hi³ jáun² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³² ca³jmú³ hliáun³
lín³² lí²¹ jí³ hua³jueh³² ja¹ tsáu². Hi³ ca³la³ jí³lín² tsú²
tí² ngih³² cuáh³² chín¹ quioh²¹ tsá² *judíos ñí¹ lí³ jáun²
ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”. ¹³ Tí³la³
hí¹ jan² yáh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² tiá² jmí¹ tiá²³ tsí³ hi³ ngih¹³
quionh³ tsá² hí³, uá¹jinh¹ la³jín³² tsáu² jmí¹ hleh³² re² hi³
ca³tin¹ tsú². ¹⁴ Cun³ jáun² juóun³² bíh¹ tsá²mi³ tsá²ñuh²
ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² tí³ lí³mí¹ ca³juóun³

tsú². ¹⁵ Hí¹ la³ tí³ juóun³² lín³² tsá² tsáun¹ ca³chu³ ca³huen³ tsú² cheih³² hi³ ca³chan³ dí² hú¹ juí³² ñí¹ lí³ ja¹ hñú³, hi³ ná¹tsin¹ ñí¹ jen³ ho³ ñí¹ jmu², hi³ jáun² lan¹³ ní¹ má¹tí³ heinh²¹ quioh²¹ Pé¹ ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³ ní¹ má¹ca³nga² Pé¹ juí³² jaun³². ¹⁶ Ja³bí¹ juóun³² tsá² juú² siáh³ siáh³ cua³taunh²¹ já¹ juú² Jerusalén, hi³ ná¹jan² tsú² tsá² tsáun¹ jí³ tsá² ná¹tiáunh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ ní², hi³ jáun² ca³la³ jín³² jáun² bíh¹ tsá² hí³ lan³.

Jmu² tsá²tan²¹ hian² tsí³ ñí¹con² Pé¹ jí³ Juan²

¹⁷ Hi³ jáun² jmí¹jáun², tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ la³ má¹quionh³ tsá² quionh³, tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *sadu²ceos, ca³ja³ uóu³² tsí³, ¹⁸ hi³ jáun² ca³ma³tson¹³ dí² tí³² tsá² quian³² hí³ jè¹ Dió³² hi³ ca³tónh³² dí² hñu³mí¹ñí². ¹⁹ Tí³la³ Tí³² Juo¹³ dí² ca³zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ cua³nia³² hñu³mí¹ñí² ta³ já¹nié², jáun² ca³huen³ dí² hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

²⁰—Cuá²taunh¹ náh² cuá²tianh³ náh² hñu³ cuáh³² chín¹ hi³ cuá¹zéih³ náh² tsáu² ha³ lánh³ lí¹³ zian² tsú² hi³ hmai²¹.

²¹ Jmí¹ má¹lí²nié¹³² tsú² jái¹³ jáun² né³, ca³ñí¹tiónh²¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hú²nié² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² hi³ ca³ñí¹ma³tín² tsú² tsáu².

Tá¹la³ jáun² ca³cuú² ca³ngih³² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ quionh³ tsá² quionh³, jmí¹jáun² ca³liéinh³² tsú² tsá² ná¹lín³ ta²¹ hi³ chín¹ jí³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ hué³² *Israel ní² siáh³. Jáun² tsá² hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quión³² tsú² tsá² tiáunh¹ hí³ hñu³mí¹ñí². ²² Tí³la³ jmí¹ ca³cha³taunh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² hñu³mí¹ñí² né³, ha³ tiú²uú² hin² tiáunh¹ yáh³, jáun² ja³tanh²¹ tsú² hi³ ca³ñí¹caun² jái¹³. ²³ Jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ hñu³mí¹ñí², re² lín³² bíh¹ jmí¹ dí¹jnai³², já² tionh² bíh¹ hliáu³ ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² hi³

ná¹jmu² hua³hí¹³, tí³la³ jmi¹ lí¹niá¹³ jnoh¹ hi³ lí²neh²¹ jnoh¹ ñéih³, já² tiú²uú² tsá² hí³ tiáunh¹ yáh³.

²⁴ Jmí¹ ca³nái³² tsá² cuá¹lín³ hí³ mí²tsá² hien¹ jái¹³ jáun² la³ má²quionh³ mi³jmú³ ñí¹ hná¹ jáun² jí³ tsá² cuá¹lín³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu², tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ cuáh³² chín¹ jáun² ní² siáh³, jmi¹jáun² jlánh¹ ca³hnauh² tsú² tsí³ hi³ he³ bíh¹ né³bí¹ lí¹³ ñí¹ hná¹ ní². ²⁵ Tá¹la³ jáun² cuan³ jan² tsá²ñuh² hi³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² tsá² ca³tionh¹ hnoh² hí³ hñu³mí¹ñí², ó³² bíh¹ siáh³ má²ná¹má²tin² tsú² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹ ta³né³².

²⁶ Jáun² tsá² cuá¹lín³ hí³ juo¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² né³ ngau³ quionh³ tsá² joh¹ tí³ cuáh³² chín¹ jáun², hi³ ca³ñí¹quian¹³ dí² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³², tí³la³ tiá² ca³hma³ ca³cuóunh³² yáh³ tsú² tsá² hí³ chí¹hniéi² má²ná¹, qui¹hliá² juénh² tsú² ní¹ ca³qui³ ca³jnauh³ tsáu² quín¹. ²⁷ Jmí¹ cuá¹tanh²¹ tsú² hi³ ná¹jón²¹ tsá² hí³ né³, ca³chan³ dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ngih³² hí³, jáun² mí²tsá² hien¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

²⁸ —¿Há¹ jun³juáh¹³ má²ca³juáh¹³ bíh¹ jnoh¹ hi³ cun³ tiá² hnáu² jnoh¹ hi³ hieh¹ hnoh² tsáu² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús? Tí³la³ sa³ la³jín³² bíh¹ tsá² juú² Jerusalén lá² má²ná¹ñí³² jái¹³ quián¹³ hnoh², hi³ hnáuh² náh² rá¹caun² náh² jnoh¹ ca³tí²¹ hi³ jun³ tsá² hí³.

²⁹ Jáun² Pé¹ ca³ngái³ quionh³ tsá² quionh³:

—La³ñí¹ la³ján³ hniáuh³² má²tí²¹ jnoh¹ tín² ñí¹con² Dió³² bíh¹, jun³juáh¹³ ñí¹con² tsá²mí³cuóun² yáh³. ³⁰ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ Jesús, Tsá² ca³jngih³² náh² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³ton³ náh² tsú² jáun² tsoh² hmá². ³¹ Dió³² hí³ siáh³ ca³zió³ tá¹³ Jesús hí³ ca³chan³ tsú² tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹, hi³ ca³héi³ Jesús jái¹³ hi³ lí¹³ lín³ Juo¹³ dí² Tsá² liáu³², Tsá² cue³² jái¹³ hi³ lí¹³ tí³

jéinh³² tsáu² jmí¹ tsí³, tsá² ziaun² dí² hué³² Israel lá², hi³ jáun² hin³ tso³ quiú¹³ dí². ³² Hi³ jáun² jnoh¹ láí³ tsá² cue³² jú¹ tson² quiúnh¹ Jmí² chí³ Chun¹ hi³ tson² bíh¹ lí³ la³ jáun². Dió³² má² ca³ cuen³ Jmí² chí³ Chun¹ hí³ ní¹ con² la³ jín³² tsá² haih²¹ ta²¹.

³³ Jmí¹ ca³ náí³² tsá² ná¹ ngih³² hí³ jáí¹³ jáun² né³, ca³ míh³ lín²¹ tsí³, hi³ jmí¹ má² hnió³ dí² jngih³ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³². ³⁴ Tí³ la³ ja¹ tsá² ná¹ ní¹ hí³ jmí¹ cuá³ jan² tsá² hún¹ ja¹ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *fariseos, tsá² jmái² Gamaliel, jan² tsá² lín³ tí³² liei²¹; tsá² hí³ jlánh¹ jmí¹ taunh² tsáu² ta²¹. Tsá² hí³ ca³ náú² hi³ ca³ jmú³ héih³² hi³ huen³ tsú² cu³ tiá³ tí³ cheih³² tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³². ³⁵ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ záih³ dí² tsá² ná¹ ní¹ quionh³ la³ lá²:

—Hnoh², tsá² ziaun² dí² hué³² Israel lá², hua³ hín¹³ náh² jmu³ ní¹ juáh³ he³ hnáuh² hnoh² jmúh¹³ ní¹ con² tsá² ní². ³⁶ Cháu¹ náh² honh² hi³ jmí¹ zian² jan² tsá² jmí¹ jmái² Teudas, tsá² hí³ jlánh¹ tí² jmu² quien² hnga². Jmí¹ jáun² ca³ háin³² tí³ con² tsá² hí³ cun³ quiún³ nio² hña³ láun³ tsáu²; tí³ la³ jmí¹ cá¹ chó²¹ jmái¹ hi³ ca³ jngih³ tsú² tsá² hí³ né³, jmí¹ jáun² lí¹ ca³ háin³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ tsú², hi³ jáun² cun³ jáun² bíh¹ lí¹ ca³ yéin². ³⁷ Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² siáh³ ca³ chó³² jmái¹ hi³ ca³ tónh³² tsú² tsáu² sí². Ja³ bí¹ jmí¹ jáun² ca³ jmú³ siáh³ jan² tsáu² quien², tsá² hí³ jmí¹ jmái² Judas tsá² jmí¹ hín¹³ tí³ Galilea. Ja³ bí¹ juoun³² lín³² tsáu² ca³ ní³ táunh¹ quionh³ tsá² hí³. Tí³ la³ la³ jáun² bíh¹ ca³ jngih³ tsú² siáh³ tsá² hí³, hi³ jáun² lí¹ ca³ háin³² ma³ quin³² bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ tsú². ³⁸ Hi³ jáun² jná¹³ juanh³² cuí¹ lí³ la³ ní², ha³ tiú² uú² hi³ jmu¹ hnoh² tsá² ní², qui¹ ní¹ juáh³ jáí¹³ quioh²¹ hmóu³² bíh¹ tsú² hleh³², jáun² chau²¹ jmái¹ tsa³ hín³ bíh¹, ³⁹ tí³ la³ ní¹ juáh³ jáí¹³ jáun² né³

ja³² ñí¹con² Dió³², tiá² quinh¹ yáh³ hnoh² jmái¹ quiúnh¹ tsá² ní²; quí¹ ní² lí¹ ca³jmuh³ hnoh² hniéi² quiúnh¹ Dió³².

Jáun² ca³taunh³ bíh¹ tsá² ná¹ñí¹ hí³ ta²¹ jái¹³ hí³ ca³juáh³ jáun² Gamaliel hí³. 40 Jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ tí³² quian³² hí³ jē¹ Dió³² tí³ ñéih³, hí³ ca³quiu³ ca³pan³ dí² quionh³ hñú¹jméi¹³ hí³ lí³ láu². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ dí² hí³ tiú²uú² hniáuh³² hléh³² tsú² jái¹³ hí³ ca³tin¹ Jesús, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³líon³² dí². 41 Hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tí³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² jmí¹ ca³huén² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, quí¹hliá² má²lí²ma³tso² tsú² tsí³ hí³ hua³heih²¹ cun³ñí¹ hí³ ca³tin¹ Jesús. 42 Tí³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cun³ tsa³háu² ca³ñí¹hléh² hñu³ cuáh³² chín¹ la³ má²hleh³² jáun² jú¹ chú³² hí³ ca³tin¹ Jesús, hí³ hí³ bíh¹ lín³ Cristo; hí³ ca³ñí³taunh¹ tsú² siáh³ ma³ quin³² ma³ caun³² hñú³ hí³ má²tin² tsáu².

6

Hnah² tsá² reh² quiaun³ tsá² lí¹³ ma³hau³ siáh³ cáun² ta²¹

¹ Jmí¹jáun² lí³mí¹ ca³juóun³ bíh¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Jesús. Jáun² jmí¹jáun², tsá² *judíos tsá² jmí¹ tiáunh¹ ja¹ *tsá²cá²jo²¹, tsá² má²hleh³² jú¹ *griego, ca³ma³liáu³² hí³ ziú² hien² tsá² judíos tsá² qui³ tionh² hí³ hué³² *Israel, tsá² qui³ hleh³² hí³ jú¹jma² *hebreo quioh²¹, quí¹ tsá²mi³ hnái³ tsá² qui³ má²hleh³² jú¹ griego zian² ja¹ quioh²¹ tsú² tiá² jmí¹ hiáuh²³ yáh³ la³ cun³ hí³ hiáuh²³ tsá²mi³ hnái³ ñí¹ hná¹ jáun² ní¹ má¹ca³tsóh³ tsú² la³ cun³ hí³ lí²hniauh²³ quioh²¹ tsáu² cun³ tsa³háu². ² Jáun² tsá² quian³tun³ hí³ né³, ca³jmú³ héih³² hí³ ngih¹³ la³jín³² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús, jmí¹jáun² né³ ca³záih³ dí² tsú² jái¹³ lá²:

—Hnoh² reh², tiá² hniáuh³² yáh³ hí³ tunh²¹ jnoh¹ hí³ hléh¹³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹ tiá² lí¹³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 6:32 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 6:

cué¹³ jnoh¹ má³² hi³ cuh³ tsáu². ³ Hi³ jáun² né³ reh², hniah³² náh² quiaun³ tsá²ñuh² ja¹ ñí¹ tiauh¹ dí² lá², tsá² lín²³ tsáu² hi³ chu²¹ tsí³, tsá² má²lin¹ hi³ má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³² hñu³ tsí³, tsá² jniá³ jmí¹ tsí³. Jáun² tsá² hí³ bíh¹ cue¹³ jnoh¹ ta²¹ jáun². ⁴ Jáun² jnoh¹ né³ ná¹chan¹ hi³ lienh¹ jnoh¹ Dió³² chí¹ñí¹ jí³ hi³ má¹tin¹³ jnoh¹ tsáu² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

⁵ Ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³lí³ hiún² tsí³ jái¹³ jáun². Jmí¹jáun² né³ ca³hnah² tsú² Tié³, jan² tsá²ñuh² canh² lín³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jan² tsá² tanh² ta²¹ Dió³² ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³, la³ má²quionh³ Pí²liéi¹, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, jí³ Cú²la²¹ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, tsá² zian² juú² Antioquía, tsá² qui³ jmí¹ má²ca³hín¹³ hí³ jé¹ tsá² judíos. ⁶ Jmí¹jáun² ca³chan³ tsú² tsá² quiaun³ hí³ ta³ ñí¹ tí³² tsá² quian³² hí³ jé¹ Dió³², jáun² tsá² hí³ ca³liéinh³² Dió³²; jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ra³tsí³² dí² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú² [hi³ lin¹ hi³ hiún² tsí³ dí² hi³ tsá² hí³ jmu³ ta²¹ jáun²].

⁷ Jáun² tí³ lí³mí¹ ja³cuóun² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³² jmí¹jáun², ca³juóun³ lín³² bíh¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Jesús já¹ juú² Jerusalén, hí¹ la³ tí³ juóun³² yáh³ mí²tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

Má²tson¹³ tsú² Tié³

⁸ Tsá² jmái² hí³ Tié³ jmí¹ canh² lín³² pí³ quioh²¹ Dió³², jan² tsá² ca³ma³hé² ma³mieh² lín³² Dió³². Tsá² hí³ tí² jmu² hua³jueh³² jí³ lí²¹ ní² siáh³ já¹ juú² jáun². ⁹ Jmí¹jáun² ca³lí³hnió³ tsáu² juónh³ quionh³ Tié³, tsá² tiáunh¹ cuáh³² téh²³ tsú² “Cuáh³² quioh²¹ tsá² má²ca³liáun³ hi³ jmí¹ má²ná¹hlánh¹ joh¹ tsáu²”. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ tiáunh¹ tsá² zian² juú² Cirene, tsá² zian² juú² Alejandría, tsá² zian² tí³ Cilicia, jí³ tsá² zian² hué³² Asia ní² siáh³. La³jín³² bíh¹ tsá²

hí³ ca³lí³hnió³ juu³ hlénh³ quionh³ Tié³. ¹⁰ Tí³la³ tiá² lí³ yáh³ hi³ ma³cu³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³ quionh³ Tié³, quí¹ tí³la³ Tié³ dá² tí² hleh³² jú¹ quiáh¹ hi³ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹. ¹¹ Jáun² tsá² hí³ ca³hión³² ma³ jan² tsá² ca³chá³ jú¹ tí¹jái², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ tú² hión³² hla¹ Moisés jí³ Dió³² ní² siáh³.

¹² Jmí¹ ca³nái³² tsáu² jái¹³ jáun² né³, ca³míh³ lín³² bíh¹ tsí³ tsá² juú² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jí³ tí³² liei²¹ ní² siáh³. Jáun² ca³zanh³ tsú² Tié³ hi³ ca³jan³ dí² ñí¹con² tsá² ná¹chín¹ hué³² jáun². ¹³ Jáun² tsá² hí³ ca³hnah² siáh³ tsá² lí¹³ chá³² jú¹ tí¹jái². Tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ chí¹ñí¹ hleh³² jú¹ hlah³ hi³ ca³tin¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí² jí³ hi³ ca³tin¹ liei²¹ ní² siáh³. ¹⁴ Jnoh¹ má²ca³nái¹³ hi³ juáh³ tsá² ní² hi³ Jesús hná¹ tsá² Nazaret hí³ tsunh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí², hi³ záí³² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ dí², la³ cun³ héih³² hi³ ca³quiú² jáun² hla¹ Moisés jmí¹tin².

¹⁵ Jáun² la³jín³² tsá² ná¹chín¹ tionh² ñí¹ jáun², ca³jíe³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ Tié³ hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ ñí¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

7

Tié³ má²tson² jái¹³ quioh²¹

¹ Hi³ jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹ ca³záih³ Tié³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tson² hléh¹ hnú² la³ ní²?

² Jáun² Tié³ ca³ngái¹³:

—Hnoh² tsá²cáu³, jí³ tsá²daun³², re² quián² náh² jái¹³ hi³ juanh²¹ jná¹³ lá². Dió³² Tsá² cú² Tsá² juenh² ca³ma³jnia³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² tá¹la³ jmí¹ cuá³ tsú² hué³² Mesopotamia, ñeh² bíh¹ hi³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 7:32 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 7:

t³a³cua² tsú² juú² Harán. ³ Hi³ ca³juáh³ Dió³²: “Tú³ hué³² quián¹³, j³ ca³la³ jín³² jun³ renh² nú² ní², cua³² t³ hué³² siáh³, hué³² né³bí¹ hie¹³ jná¹³”. ⁴ Jáun² Há²bran²¹ cua³han³ hué³² quioh²¹ tsá² Caldea, hi³ ca³ñí¹cua² juú² Harán. Jmí¹ jun¹ jméi² tsú² né³, Dió³² ca³jau³ Há²bran²¹ la³ t³ hué³² ñí¹ tionh¹ hnoh² lá² ta³né³². ⁵ T³la³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hué³² tiá² ca³li³quioh²¹ hla¹ Há²bran²¹ jmí¹jáun², t³la³ ca³li³ bíh¹ jái¹³ hi³ li³ quioh²¹ tsú² má¹jáun² la³ má²quionh³ jón²zih¹ jón²cho¹ uá¹jinh¹ tiá² jon² tsú² jmí¹ má²zian² jmí¹jáun². ⁶ Jáun² la³ lá² ca³juáh³ siáh³ Dió³², hi³ chau²¹ jmái¹ hi³ tsa³tiánh² jón²zih¹ jón²cho¹ tsú² cáun² hué¹³ tsáu² ñí¹ uóunh³. Ñí¹ jáun² né³ chau²¹ jmái¹ hi³ na³caun³ tsáu² ta²¹ chí¹hnieí², cun³ quiún³ nio² hña³láu³ mii² jmoh³ tsú² tsáu² hian² tsí³ ñí¹ jáun². ⁷ T³la³ ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Dió³² la³ lá²: “Jná¹³ ñí¹ma³ré¹³ re² tso³ quioh²¹ tsá² na³caun³ tsú² hí³ ta²¹ chí¹hnieí². Hi³ jáun² má¹jáun² má²lí¹³ huén³² tsú² hué³² jáun² hi³ ja³tánh¹ hué³² lá², jáun² ñí¹ lá² má²lí¹³ ma³cáu³² tsú² jná¹³”. ⁸ Jáun² jmí¹jáun² ca³tanh² Dió³² cáun² nió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹. Hi³ jáun² ca³li³ hniáuh³² jmu³ tsú² cáun² li²¹ ca³tí²¹ nió³² jáun², hi³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² héih³² ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹ hi³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹ ñí¹ zian². Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, la³ má²jña³ jmái¹ hi³ ca³li³zian² bíh¹ hla¹ Isaac jon² tsú² ca³jmú³ tsú² la³ jáun² quioh²¹. Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³jmú³ hla¹ Isaac quioh²¹ Jacob jon². Jáun² hla¹ Jacob hí³ né³ ca³li³zian² quian³tun³ jon², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ ca³jmú³ hla¹ hí³ quioh²¹ tsá² hí³ jon², tsá² quian³tun³ jméi² tá¹ quia³tún³ tsoh³ dí² tsá² *Israel.

⁹ ”Tsá¹ jon² hla¹ Jacob hí³ ca³li³ uóu³² tsí³ ñí¹con² Sé³² rainh²¹, jáun² ca³hna³ dí² tiáunh¹ la³jmí¹ hnaih³² tsáu² hi³ quioh²¹, hi³ jáun² bíh¹ ca³chó³² Sé³² hué³² Egipto hi³ lín³

jan²*tsá² má²dí¹hlánh¹. Tí³la³ Dió³² bíh¹ jmí¹ má²hau³ Sé³² hí³, 10 jáun² bíh¹ ca³liáun³ tsú² ja¹ la³jí³² uu³mí²tsi³². Dió³² bíh¹ ca³jmú³ hí³ jlánh¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³ tsú², hí³ jáun² bíh¹ ca³lí³ chun¹ tsú² ní¹con² hla¹ faraón tsá² lín³ re²¹ hué³² jáun². Jáun² Sé³² ca³lí³hiáun¹ hí³ lín¹³ ta²¹ hí³ jmu³ héih³² tá¹ cáun² hué³² Egipto jáun², jí³ ní¹con² tsá² jmu² ta²¹ hñú¹³ re²¹ ní² siáh³.

11 ”Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² né³ ca³lí³ zia³² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² Egipto jí³ hué³² Canaán siáh³, hí³ jáun² ca³ma³tso² lín³² tsáu² tsí³. Jmí¹jáun² lí³ hí³ tiá² zia³² cu³tí³ hí³ cuh³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ nú¹deh³ dí². 12 Tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ní³² hla¹ Jacob hí³ la³ zia³² bíh¹ cuú²mih²¹ tí³ hué³² Egipto, jáun² ca³zen³ tsú² tsá¹ jon² ní¹ jáun², la³ cun³ tsá²haun³² jméi² dí¹hio³ nú¹deh³ dí². 13 Jmí¹ má²tí³² jáun² tenh³ jéin³² hí³ tsá²táunh¹ tsú² né³, jmí¹jáun² máh³ ca³ma³lí²¹ Sé³² ní¹con² tsá¹ rainh²¹ hí³ hí³ bíh¹ dí² cuá³ ní¹ jáun², hí³ jáun² dá² jmí¹jáun² bíh¹ ca³lí³ cuóun³² re²¹ hí³ jún¹ rainh²¹ Sé³². 14 Jáun² Sé³² né³ ca³jmú³ héih³² hí³ já³² Jacob jméi² tsú² hué³² ní¹ cuá³ jáun², la³ má²quionh³ tsá¹ rainh²¹ tsú²; tsá² hí³ jmí¹ tín³ cun³ hnaih³² nio² quiún³ tsi²¹ quia³hñá³ tsáu². 15 La³ jáun² bíh¹ lí³ hí³ ngau³ Jacob hí³ hué³² Egipto, ní¹ jáun² bíh¹ jún¹ tsú². Ja³bí¹ ní¹ jáun² bíh¹ ca³tsan³ siáh³ jméi² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² ní¹ hná¹ jáun². 16 Jáun² ca³jón³² tsú² ca³la³ jín³² hla¹ hí³ tí³ hué³² Siquem hí³ ca³ní¹tionh¹³ tsú² tá²hláu² hué³² ní¹ ca³la³ hla¹ Há²bran²¹ jmí¹tin² quioh²¹ tsá¹ jon² Hamor, tsá² hué³² Siquem.

17 ”Jmí¹ ca³tí³ ní¹ chau²¹ jmái¹ hí³ lí³tí³ la³ cun³ jái¹³ hí³ ca³jmú³ Dió³² quionh³ hla¹ Há²bran²¹, jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ dí² hí³ jlánh¹ ca³juóun³ lín³² hué³² Egipto jáun². 18 Jmí¹jáun² ca³lín³ re²¹ hué³² Egipto jan² tsá² tiá²

ca³li³ cuóun³² hla¹ Sé³². 19 Re²¹ hí³ jlánh¹ hlah³ quionh² chí¹ ca³jmú³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² jon² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³; re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ ziu³ cuin³ tsáu² dáin² pih²¹ jon² ñí¹ lí¹³ hiá¹ tsán¹³. 20 Jmí¹jáun² ca³li³zian² Moisés, jan² dáin² hí¹ jan² dáin² tiá² cunh³ ta³ ñí¹ Dió³²; hni³² zih² bíh¹ ca³ma³cuóu³² dáin² hí³ jméi² mí¹ziú¹³. 21 Ti³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³chan³ tsú² dáin² hí³ cheih³², jmí¹jáun² ca³tsauh¹ tsá²mi³ jon² re²¹ dáin² hí³, hi³ jáun² ca³jón³² dí² hñú¹³, hi³ ca³ma³cuóun³² dí² la³juah²¹ dúh¹ hi³ jon² dí² hnga². 22 Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³li³ tin² hla¹ Moisés hí³ ca³la³ jí³² hi³ ñi³² tsá² zian² hué³² Egipto; tsá² hí³ ca³lin³ jan² tsá² quien² lín³² hó¹jë¹, jí³ la³ má²quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³ tsú² ní² siáh³.

23 ”Tun³ló³² mii² jmí¹ má²hún¹ hla¹ Moisés la³ cun³ jmí¹ ca³ja³ tsí³ hi³ tsa³jien³ tsá² Israel tsá²co¹. 24 Ñí¹ jáun² né³ ca³jién³² tsú² jan² tsá² Egipto hi³ dí¹quiunh² jan² tsá²co¹ tsú², jáun² ca³jenh³ tsú² cha¹³ tsá²co¹, hi³ ca³jngih³ dí² tsá² Egipto hí³. 25 Quí¹ lí¹ jmí¹ lín²³ Moisés hi³ li³tsin² la³jín³² tsá²co¹ hi³ má²liáu³² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí², ti³la³ tiá² ca³li³tsin² yáh³ tsú². 26 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jién³² tsú² siáh³ gon³ tsá² Israel hi³ ná¹tín²³, jáun² hí³ dí² ca³tson³ hi³ ca³li³hnió³ dí² jmóuh³² tsí³ tsá² hí³. Jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²: “¿He³ láih³² ná¹tín²³ náh² má²tún² renh²?” 27 Jáun² tsá² quiunh² hí³ rainh²¹ ca³hlian³ Moisés, hi³ ca³záih³ dí²: “¿Hin² lí²cué³² jái¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú² héih³², hi³ hnú² má¹réh¹³ uu³mí²tsi³² quiú¹³ jnoh¹? 28 ¿Hí¹ hnáuh² hnú² jngah¹³ jná¹³ la³jmí¹ ca³jngih³² hnú² tsá² Egipto cháu³?” 29 Jmí¹ ca³nái³² jái¹³ ní² bíh¹ Moisés ca³cuóun³, hi³ ngau³ ti³ Madián. Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ñí¹cuá² tsú², juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² siánh³; ñí¹ jáun² ca³li³zian² gon³ jon².

30 ”Jmí¹ má²ca³nga² jáun² tun³ló³² mii² hi³ cuá³ ñí¹ jáun² Moisés, ca³jién³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñí¹ lí³ hué³² quiéin² có³² ñí¹ zeh¹ máh³ téh²³ tsú² Sinaí. Tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³² jmí¹ zenh¹ chu³jo² hmá² ton² hi³ dí¹hún¹ jáun² sí². 31 Jáun² jmí¹ ca³jié³ tsú² sí² jáun² ca³ja³cáun² tsí³, hi³ jáun² ngau³ tsú² má²janh² hi³ hnió³ jié³ re² he³ dá² lí²³. Jmí¹jáun² ca³nái³² tsú² hi³ ñí¹ca³juáh³ Dió³² Juo¹³ dí² la³ lá²: 32 “Jná¹³ bíh¹ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí²hioh³ ñú²deh³ hnú², Dió³² Juo¹³ Há²bran²¹, Dió³² Juo¹³ Isaac, jí³ Dió³² Juo¹³ Jacob ní² siáh³”. Jmí¹jáun² jlánh¹ ca³juan³ Moisés hi³ ca³juénh² lín³², jáun² cu³tsa³² tiú²uú² ca³jié³ bíh¹ tsú² cú²jueh³². 33 Jáun² Dió³² ca³juáh³ siáh³: “Hueh³ láu² tsi³² tanh¹, qui¹ hué³² híen¹ bíh¹ ñí¹ zenh¹ hnú² lá². 34 Má²cá²jié³² jná¹³ he³ lánh³ quiunh³² tsá² joh² jná¹³, tsá² tiáunh¹ hué³² Egipto; má²cá²nái³² jná¹³ hi³ hlí² han³² lín³² tsú², jáun² jná¹³ má²já¹³ hi³ já¹lion¹ tsú². Ña³² ñí¹ lá², hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ hué³² Egipto”.

35 ”Hi³ jáun² Moisés tsá² tiá² jmí¹ hnió³ tsú² hí³ né³, tsá² má²ca³záih³ dí²: “¿Hin² lí²cué³² jái¹³ hi³ ñá¹jmuh³ hnú² héih³², hi³ hnú² má¹réh¹³ uu³mí²tsi³² quiú¹³ jnoh¹?”, ti³tsóh³dí¹ tsá² hí³ bíh¹ ca³cuéh³ Dió³² jái¹³ hi³ lín¹³ tsú² tsá² chín¹, jí³ hi³ lín¹³ tsú² siáh³ tsá² liáu³² cun³quionh³ hi³ ca³ma³hau³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³ma³jnia³² hí³ ja¹ hmá² ton² jáun². 36 Jáun² Moisés ñéi¹ hi³ ca³ñí¹huen¹³ tsá² Israel hué³² Egipto jáun²; hí³ bíh¹ tsá² ca³jmú³ hua³jueh³² jí³ li²¹ ní² siáh³ hué³² jáun², ñí¹ ná¹ho³ jmí²miih²¹ dáin³, jí³ ñí¹ ca³ñí³táunh¹ tsú² jáun² hué³² quiéin² ní² siáh³ tun³ló³² mii². 37 Hla¹ Moisés hí³ bíh¹ ca³záih³ tsá² Israel tsá²co¹ la³ lá²: “Ja¹ tsá² renh² hnoh² bíh¹ zion³ Dió³² jan² tsá² lín¹³ *ti³² jē¹ Dió³² ñí¹con² hnoh²,

la³jmí¹ lín³ jná¹³ lá²”. 38 Ja³bí¹ la³ jáun², jmái¹ hi³ jmí¹ ngih³² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², hla¹ Moisés hí³ bíh¹ jmí¹ lín³ tsá² zenh² ja¹ quioh²¹ tsú² quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tsá² ca³liéinh³² tsú² hí³ tsi³ máh³ Sinaí; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³nga³ dí² jái¹³ ñí¹con² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³. Hí³ bí¹ tsá² ca³héi³ jái¹³ hí³ lí³ quien² la³ má²quien² jáun², hi³ jáun² ngái³² tsú² ñí¹con² dí².

39 ”Ti³la³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ hí³ má¹ná¹, tiá² ca³lí³hnió³ yáh³ hi³ tanh¹³ ta²¹ Moisés hí³, tí³ hué³² Egipto bíh¹ ca³jéinh³² siáh³ tsi³ tsú². 40 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³záih³ tsú² Aarón la³ lá²: “Hnáu² jnoh¹ hi³ jmah²¹ hnú² jan² dió³² hi³ tsó³² chí¹ján³ ta³ ñí¹ jnoh¹, qui¹ tiá² né¹ jnoh¹ he³ ca³quiúnh³² Moisés tsá² ca³ñí¹hue¹³ jnoh¹ hué³² Egipto”. 41 Jmí¹jáun² ca³jmah³ tsú² hmóu³² jan² dió³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuá¹juí² míh¹, hi³ jáun² ca³jngih³ tsú² jáh³ ñí¹con² dió³² láin¹ hí³, jáun² ca³jmú³ tsú² jmái¹ hí³ ca³tin¹ dió³² hi³ má²lí²jmah³ tsú² jáun² cun³quionh³ cuá² ta³ hmóu³². 42 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cu³tsa³² ca³chau³ Dió³² tí³ có³² cú²jueh³² quioh²¹ tsú², hi³ jáun² chí¹jmai²¹ cuí¹ má¹tsú¹ má¹jónh²¹ cú²jueh³². La³ jáun² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ jan² tsá² ca³lin³ tí³² jè¹ Dió³² jmí¹tin², hi³ rá¹juáh³ la³ lá²:

Hnoh² tsá² zian² náh² hué³² Israel lá²,
 ¿hí¹ ñí¹con² jná¹³ dá² ca³cuen²¹ hnoh² jáh³ hi³ ca³jngih³²
 náh² jáun²,

tá¹la³ ca³ñi³taúnh¹ náh² jáun² tun³ló³² mii² hué³² quiéin²?

43 Tiá² jáun² yáh³,

tí³la³ hnoh² dá² ca³ñi³quiánh¹ náh² ñí¹hiú¹³ lí³ hmih³² hi³
 hún¹ dió³² jmái² Moloc bíh¹,

ji³ hi³ ca³ñi³jan¹³ náh² dió³² tsá² láin¹ jmái² Refán hi³ jniá³
 la³jmí¹ jniá³ chí¹jmai²¹;

tsá² láin¹ hí³ bíh¹ ca³jmah²¹ náh² hmóu³² hi³ má¹tsú¹
 má¹jonh²¹ náh².

Cun³ñí¹ hí³ jáun² bíh¹ hue¹ jná¹³ hnoh² hué³² ñí¹ tionh¹
 náh² ní²,

hi³ jau³ tsú² hnoh² ñí¹ uóunh³, ngái¹³ la³ tí³ juú² Babilonia.

⁴⁴ Hi³ jáun² né³, ñí¹ lí³ hué³² quiéin² jáun² jmí¹ zéih²¹
 dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cuáh³² hi³ jmí¹ lí³ hñú³ hmih³², ñí¹ jmí¹
 dí¹tioh³ quín¹ liei²¹ hi³ jmu² lin¹ hi³ Dió³² ca³tanh² cáun²
 nió³² quionh³ tsú². Ñí¹hiú¹³ jáun² ca³jmú³ tsú² rón³² la³
 cun³ lí³ héih³² hi³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² Moisés, rón³² la³
 cun³ lí³ nóh³² hi³ ca³jnia³ jáun² jéinh³². ⁴⁵ Jáun² jón²zih¹
 jón²cho¹ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² hí³ né³ ca³hiau³
 ñí¹hiú¹³ jáun². Jáun² jmái¹ hi³ jmí¹ lín³ hla¹ Josué hi³
 chín¹ né³, ca³can³ tsú² ñí¹hiú¹³ jáun² la³ tí³ hué¹³ tsá²
 siánh³. Hi³ jáun² Dió³² né³ ca³huen³ tsá² hué³² jáun² ñí¹
 ta³ ñí¹ tsú², hi³ jáun² hué³² jáun² ca³lí³quioh²¹ bíh¹ tsú².
 Jáun² ñí¹hiú¹³ jáun² jmí¹ quien² la³ má²quien² jáun² ca³la³
 ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³lí³zian² jáun² hla¹ re²¹ Dá²vi²¹.

⁴⁶ Jáun² Dió³² né³, jlánh¹ ca³lí³ hiún² tsí³ hi³ ca³tin¹ tsú², hi³
 jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² Dió³² hi³ cué³² Dió³² jái¹³
 hi³ jmu³ dí² cáun² cuáh³² hi³ ca³tin¹ Dió³², Dió³² Juo¹³ hla¹
 Jacob; ⁴⁷ tí³la³ hla¹ Salomón jon² bíh¹ dí² ca³jmú³ cuáh³²
 jáun². ⁴⁸ Tí³la³ Dió³² Tsá² cú² juenh² má¹ná¹, tiá² lí¹³ yáh³
 cuá³² cáun² cuáh³² hi³ ca³lí³ cun³quionh³ cuá² ta³ tsáu²;
 la³jmí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lín³ hí³ tí³ jë¹ Dió³²,
 ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²:

⁴⁹ Hñú³mi³cuú² bíh¹ lí³ la³jmí¹ lí³ hmá²si¹ quion²¹ jná¹³,
 hi³ ñí¹ hué²¹ né³ lí³ la³jmí¹ lí³ jli²¹ ñí¹ na³tsin²¹ jná¹³ tán².

¿Hín² dá² hñú³ jmúh¹³ hnoh² quion²¹ jná¹³?

¿Ha³ dá² jinh¹ lí¹³ ñi²¹ jná¹³ tie³ lín²³ hnoh²?

50 Há¹ jun³juáh¹³ quionh³ uón³² huen² bíh¹ jná¹³ ca³jmú³²
ná¹ la³jí³² hí³ zia³²? —juáh³ Dió³².

51 La³ má²hliaun³² jáun² bíh¹ ca³záih³ Tié³ tsá² hí³ la³ lá²:
—Jlánh¹ la³ huáh² chinh³² hnoh², cun³ tiá² jái¹³
ngi²³ bíh¹ hnoh², la³jmí¹ tiá² jái¹³ ngi²³ tsá² tiá² Dió³²
má²cuoun³². Jmái¹ ca³la³ jí³² bíh¹ quí² jna²³ hnoh² ñí¹con²
Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², rón³² la³ cun³ ca³jmú³ dí²hioh³
ñú²deh³ bíh¹ hnoh² ná¹jmuh³². 52 Tiá² hin² zian² hí¹ jan²
tí³² jè¹ Dió³², tsá² tiá² ca³jmúh³² dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh²
hian² tsí³. Quí¹ hí¹ la³ tí³ ca³ma³hia³ ma³tsán² yáh³ tsú² tsá²
ca³lín³ hí³ tí³² jè¹ Dió³², tsá² jmí¹ quian³² jái¹³ hí³ já³² jan²
Tsá² chun¹ Tsá² zéi¹ Dió³². Hí³ hnoh² né³, ca³tu³ ca³hna³ bí¹
náh² síáh³ Tsá² chun¹ hí³ jmí¹ cuan¹, ca³la³ tí³ ñí¹ cá¹chó²¹
jmái¹ hí³ ca³jngih³² náh² síáh³. 53 Hnoh² bíh¹ tsá² ca³heh³
náh² liei²¹ hí³ cua³can³² jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², tí³la³
hí¹juáh³ tiá² ca³ma³tih²¹ bíh¹ náh² jmí¹ lí²¹ jáun².

Jmí¹ jun¹ Tié³

54 Jmí¹ má²lí²niéi³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jái¹³ ní² né³,
ca³míh³ lín³² tsí³, hian² lín³² bíh¹ ca³ta³ná¹hai²¹ ñí¹ tsú².
55 Tí³la³ Tié³ jmí¹ má²canh² tsí³ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³²,
jáun² ca³jíe³ tsú² hñu³mi³cuú² hí³ jniá³ joh¹ quioh²¹ Dió³²
cú²tú¹ cú²lí¹³, ja³bí¹ ca³jién³² tsú² síáh³ Jesús hí³ zenh² tí³
cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³². 56 Jáun² ca³juáh³ Tié³:

—Jiah³, jná¹³ dí¹jíe³² hí³ há²na²¹ hñu³mi³cuú², hí³ zenh²
Jon² tsá²mi³cuoun² tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³².

57 Jmí¹jáun² ca³jní³ tsá² ná¹ngih³² hí³ cuá¹ hí³ ca³taunh³
cú²tiú² cú²jan³² hí³ ca³tí³ ca³hóh³²; jmí¹jáun² la³jín³² tsá²
hí³ ca³pí³ ca³janh³ Tié³. 58 Jáun² ca³chin² tsú² Tié³ tí³
ñí¹ lí³ jenh³ juú² hí³ ñí¹quí¹ ñí¹jnah¹ dí² quín¹. Hí³ jáun²

tsá² ca³hna³ hí³ Tié³ ca³chá³ ha¹ ñí¹con² jan² tsá¹ñú¹ jmái² Saulo.

⁵⁹ Hi³ jáun² tá¹la³ qui² jnauh²³ tsáu² quín¹ quioh²¹ Tié³, cáun² ca³liéinh³² Dió³² bíh¹ Tié³, hi³ ca³juáh³:

—Hnú² Jesús Ti³² Juóu³² jná¹³, héih¹ hnú² jmí²chí³ quion²¹ jná¹³.

⁶⁰ Jáun² ca³di³jñí³² Tié³ hué³² hi³ ca³hléh³ tiá³, hi³ juáh³:

—Hnú² Ti³² Juóu³² jná¹³, ha³ lí² tón³ hnú² sí² tso³ quioh²¹ tsá² ní².

Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Tié³ la³ ní² né³, ca³cua³ha³ tsí³.

8

¹ Ja³bí¹ Saulo hí³ jmí¹ hún¹ cá²hon³ quionh³ tsá² ca³jngih³ hí³ Tié³.

Saulo jmu² hian² tsí³ ñí¹con² tsá² má²lín³ cuáh³²
(Galatas 1:13-14)

Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² tsú² hniéi² hi³ ca³ma³tson¹³ tsú² tsá² má²ná¹lín³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén jáun². Jmí¹jáun² ca³huén² la³jín³² tsá² hí³ hi³ ja³taunh²¹ cú²juú² siáh³, juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² hín¹³ ti³ Judea jí³ Samaria, ti³la³ *ti³² tsá² quian³² jé¹ Dió³² má¹ná¹, tiá² ca³huén² yáh³.

² Ti³la³ jmí¹ zian² ma³ jan² tsá² má²zian² hi³ ca³tin¹ Dió³² ca³ñí¹hón²¹ hla¹ Tié³; tsá² hí³ ca³ho³ ca³jngih³ lín³² quioh²¹ hla¹ hí³. ³ Ti³la³ Saulo hí³ né³, ca³qui³ ca³jmúh³² lín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³². Saulo hí³ ca³ñí¹hi³² ma³ quin³² ma³ caun³² hñú¹³ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹chí¹ ñí¹huen¹³ dí² tsá²mi³ tsá²ñuh² hi³ tsa³tionh³ dí² hñu³mí¹ñí².

Hleh³² tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Samaria

⁴ Ti³la³ tsá² ca³huén² hí³ já¹ juú² Jerusalén má¹ná¹, ca³ñí¹hléh² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² la³ tán¹ ñí¹ ca³ñi³taunh¹. ⁵ Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ñéi¹ juú² Samaria hi³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 8:634LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 8:

ca³ñí¹hléh² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Cristo. ⁶ Jáun² juóun³² tsáu² ca³cuú² ca³ngih³² hi³ hniá¹ ne³ re² jmí¹ ca³nái³² jái¹³ hi³ ca³hléh³ Pí²liéi¹, ji³ jmí¹ ca³jíe³ dí² siáh³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ tsú². ⁷ Quí¹ juóun³² bíh¹ tsá² jmí¹ tiáunh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ lan³ jmí¹jáun², ca³la³ hi³ tiáunh¹ tí³ hóh³² bíh¹ jmí²chí³ hláinh¹ hí³ jmí¹ ca³huén². Já³bí¹ jmí¹jáun² lan³ juóun³² tsá² hma² ji³ tsá² hliánh² ní² siáh³. ⁸ Jmí¹jáun² né³ jlánh¹ ca³li³ hiú² tsí³ ca³la³ jín³² tsá² juú² jáun².

⁹ Tí³la³ já¹ juú² jáun² né³, jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmí¹ jmái² Sí¹mu²¹, tsá² jmí¹ lín³ tsá² hláinh¹ juú² jáun²; tsá² hí³ jlánh¹ jmí¹ tí² jmu² hi³ tsa³cáun² lín³² tsí³ tsá² hín¹³ hí³ tí³ Samaria jáun²; já³bí¹ ca³juáh³ tsú² hnga² hi³ quien² lín³². ¹⁰ Ca³la³ jánh³ dúh¹ tsá² míh¹ tsá² siún¹ bíh¹ tí² náí³² jái¹³ hi³ hleh³² Sí¹mu²¹ hí³, hi³ tí² juáh²³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² ní² dá² lín³ jan² dió³² cú² juenh² bíh¹.

¹¹ Jmí¹ tí² tanh² lín³² tsú² ta²¹ tsá²ñuh² hí³, quí¹ má²ngau³² jmái¹ bíh¹ hi³ tí² má²can² tsú² tsá² hí³ cun³quionh³ tá¹³ tsá² hláinh¹. ¹² Tí³la³ jmí¹ ca³taunh³ tsá² juú² jáun² ta²¹ jái¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² Pí²liéi¹ né³, la³ cun³ jú¹ chú³² ca³tí²¹ he³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², ji³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo ní² siáh³, tsá²mí³ tsá²ñuh² bíh¹ tsá² hí³ cáun³ jmái². ¹³ Já³bí¹ ca³taunh³ Sí¹mu²¹ hí³ ta²¹ jái¹³ jáun², jmí¹jáun² cáun³ jmái² hi³ jáun² ca³ngí³ cu³li²¹ quionh³ Pí²liéi¹; hi³ jáun² ca³ja³cáun² lín³² tsí³ tsú² jmí¹ ca³jíe³ li²¹ ji³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ jáun² Pí²liéi¹.

¹⁴ Jmí¹ ca³li³ ñi³² tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² tionh² já¹ juú² Jerusalén hi³ tsá² juú² Samaria má²ca³taunh³ ta²¹

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 8:1535LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 8

jái¹³ quioh²¹ Dió³², jáun² ca³zen³ tsú² Pé¹ quionh³ Juan² ñí¹ jáun². ¹⁵ Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsá² hí³ já¹ juú² Samaria, ca³liéinh³² Dió³² quioh²¹ tsá² má²taunh³² hí³ ta²¹, hí³ jáun² lí¹³ hen³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹. ¹⁶ Quí¹ jmí¹jáun², hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² jmí¹ má²ca³hi³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jí³²la³ ti³ jmí¹ má²caún³ tsú² jmái² hí³ lin¹ hí³ má²hain²¹ tsú² ti³ con² Jesús Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí². ¹⁷ Jáun² Pé¹ quionh³ Juan² ca³ra³tsi³² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hí³ jáun² jmí¹jáun² hí³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³ tsá² hí³. ¹⁸ Jmí¹ ca³jíe³ Sí¹mu²¹ hí³ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ jmí¹ ca³ra³tsi³² tsú² jáun² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsú², jáun² ca³jen³ quie³, ¹⁹ hí³ ca³juáh³:

—Cué¹ náh² jná¹³ pí³ la³ ná¹quiánh¹ náh² ní², hí³ jáun² ja³bí¹ tsá² rá¹tsi³² jná¹³ uón³² ñí¹ quioh²¹ lí¹³ hen³ siáh³ Jmí²chí³ Chun¹.

²⁰ Jáun² Pé¹ ca³záih³ Sí¹mu²¹ la³ lá²:

—Cuí¹ cha³hín³ quíeh³ hnú² jí³ la³ jí³ huen² nú² ní², quí¹ hnú² dá² lín²³ nú² hí³ lí¹³ lách¹³ cáun² hí³ lí¹ cue³² Dió³². ²¹ Tiá² ca³tín¹ cu³tí¹³ yáh³ hnú² ta²¹ lá², quí¹ tiá² má²chú³² yáh³ jmí¹ honh² hnú² ñí¹con² Dió³². ²² Tí¹ jéinh¹ dá² jmí¹ honh² ca³ti²¹ hí³ hlah³ hí³ hó³² hí³ cháunh²³ ní² honh²; ñí¹con² Dió³² dá² mí¹, ní² lí¹ jieh²¹ nú² neh²¹ tiá¹ jmu³ dá² Dió³² juenh² tsí³ hí³ ca³cháunh³ honh² hnú² la³ ní². ²³ Quí¹ jlánh¹ ma³ lin¹ hnú² hí³ lí¹ hniá¹ nú² cáun² hí³ tiá² ca³tín¹ nú², jlánh¹ ma³ má²cá²taun³ tso³ honh² hnú².

²⁴ Jáun² Sí¹mu²¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Lienh¹ tiá³ hnoh² Dió³² quion²¹ jná¹³ hí³ jáun² tiá² quiunh²¹ jná¹³ hí¹ cáun² hí³ má²lí²juah²¹ hnoh² ní².

²⁵ Hí³ jáun² né³, jmí¹ má²lí²cué³² Pé¹ jú¹ tson² quioh²¹ quionh³ Juan² ñí¹con² tsá² juú² jáun² jí³ hí³ má²lí²hléh³²

tsú² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², jmí¹ jáun² ja³ tanh²¹ tsú² tí³ já¹ juú² Jerusalén. Hú¹ jui³² jáun² né³ ca³ hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² hliáun³ juú² pih²¹ juú² siún¹ hín¹³ tí³ hué³² Samaria jáun².

Jenh² Pí²liéi¹ tsá² zian² hué³² Etiopía

²⁶ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ juáh³ jan² tsá² cuú² tsá² ta³ Dió³² ñí¹ con² Pí²liéi¹ la³ lá²:

—Náu², cua³² jui³² ngau³ tí³ la³ quián³, jui³² ja³ juú² Jerusalén hi³ ngá¹³ hué³² quiéin² hi³ chau²¹ la³ tí³ juú² Gaza.

²⁷ Jáun² ca³ náu² Pí²liéi¹ hi³ ngau³. Hú¹ jui³² jáun² né³ ca³ jenh² tsú² jan² tsá² ñuh² *tsá² tiéh³, tsá² zian² hué³² Etiopía; tsá² hí³ jmí¹ ho² jái¹³ hi³ jmu² hua³ hí¹³ la³ jí³² hi³ zioh² tsá² mi³ chín¹ hué³² Etiopía, tsá² téh²³ tsú² hi³ Candace. Tsá² ñuh² hí³ má² cuá¹ jáunh²³ hi³ ñéi¹ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ ñí¹ ma³ tsu³ ma³ jónh³² Dió³². ²⁸ Tí³ má² cuá¹ tsanh³² juú² co¹ bíh¹ tsá² ñuh² hi³ hi³ cuá¹ tsi²¹ ñí¹ hmá² lih³² cuounh³² tsa³ cuá¹ quioh²¹, ñí¹ jáun² jmí¹ cuá¹ hi³² tsú² Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tí³² jè¹ Dió³².

²⁹ Hi³ jáun² Jmí² chí³ Chun¹ ca³ záih³ Pí²liéi¹ la³ lá²:

—Cuá² janh² ñí¹ cuá¹ ja³² hmá² lih³² ó³².

³⁰ Jáun² ngau³ Pí²liéi¹ cú² hé². Jmí¹ ca³ janh²¹ tsú² jáun² tsá² hí³ ca³ náí³² tsú² hi³ cuá¹ hi³² tsá² hí³ Sí² quioh²¹ hla¹ Isaías *tí³² jè¹ Dió³²; hi³ jáun² ca³ ngáih³ dí²:

—¿Hí¹ ngí²³ hnú² hi³ ñí³ hih³² nú² ní²?

³¹ Jáun² tsá² ñuh² hi³ ca³ ngái³, hi³ ca³ juáh³:

—¿He³ lánh³ rón³² ngí¹³ jná¹³ ní¹ juáh³ tiá² hin² zian² yáh³ tsá² ma³ ta²?

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 8:3237LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 8

Jáun² ca³mí³ tsú² cáun² hi³ chú³² ñí¹con² Pí²liéi¹ hi³ hí³
 hmá²lih³² jáun² hi³ cua³tsí¹ tsú² quionh³ dí². ³² Jáí¹³ hi³
 rá¹tioh³ ñí¹ Sí² hi³ jmí¹ cuá¹hi³² jáun² tsá² hí³ juáh³ la³ lá²:

La³jmí¹ jan² tsú² *já¹ziáh² ñí¹ tsa³jngih²,

la³ jáun² bíh¹ ca³jan³ tsú² tsá² hí³;

cu³tí³ tiá² ca³nia³ tsú² ho³ hi³ hléh³²,

la³jmí¹ tiá² hi³ jmu² já¹ziáh² míh¹ ní¹ má¹ca³zéin³² tsú².

³³ Tsí¹juí³ bíh¹ tsú² ca³ta³zanh¹ jmí¹ tiá² ca³ma³re² tsú²
 jáun² tso³ hi³ lí¹ ca³ta³can¹ tsú².

¿Hin² dá² jón²zih¹ jón²cho¹ tsú² lí¹³ hien³ tsú²?

Quí¹ cu³diá²jan² bíh¹ ca³yéin² tsú² ñí¹ hué²¹ lá².

³⁴ Jáun² tsá² Etiopía hi³ ca³ngái³ ñí¹con² Pí²liéi¹, hi³
 ca³juáh³:

—¿Tiá¹ jmúh¹³ hnú² tiá³ hi³ chú³² hi³ hieh¹ nú² jná¹³
 ní¹juáh³ hin² ca³tin¹ hi³ hleh³² tí³² jë¹ Díó³² ñí¹ lá², hí¹
 ca³tin¹ hnga² ho³ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² siánh³ uá¹?

³⁵ Jáun² Pí²liéi¹ ca³ma³liáu³² hi³ hie³² jáí¹³ hi³ rá¹tioh³
 ñí¹ Sí² ñí¹ má²lí²hi³² tsú² jáun², hi³ ca³hieh³ dí² tsú²
 jú¹ chú³² hi³ ca³tin¹ Jesús. ³⁶ Jmí¹ má²cá²uóunh³² jui³²
 né³, ca³cha³táunh¹ tsú² cáun² ñí¹ ná¹ho³ jmái², jáun² tsá²
 Etiopía hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jiah³, ñí¹ lá² ha²¹ jmái², ¿tiá¹ lí¹³ zón³² jná¹³ jmái² ñí¹
 lá² juáh¹³?

³⁷ [Jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:

—Ní¹juáh³ táunh²³ hnú² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ honh²,
 jáun² lí¹³ bíh¹.

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hi³ Jon² Díó³² bíh¹ Jesús Tsá²
 lín³ Cristo.]

³⁸ Jmí¹ jáun² ca³ jmú³ tsú² héih³² hi³ zlh³² tsú² hmá² lih³², jáun² ca³ son² tsú² tá¹ gon³ hi³ ja³ taunh²¹ ñí¹ ná¹ ho³ jmái², ñí¹ jáun² né³ ca³ zion³ Pí² liéi¹ tsá² hí³ jmái². ³⁹ Jmí¹ ca³ huén² tsú² jáun² chu³ jmái² né³, cu³ diá² jan² bíh¹ ca³ jau³ Jmí² chí³ Chun¹ quioh²¹ Pí² liéi¹, hi³ jáun² tiú² uú² ca³ jien³² yáh³ tsá² Etiopía hí³ Pí² liéi¹, tí³ la³ má² hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tsú² ngah³ juú² co¹. ⁴⁰ Hi³ jáun² Pí² liéi¹ ca³ jie³ hi³ juú² Azoto la³ má² cá² chó³², hi³ jáun² ca³ hléh³ dí² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ca³ nga², ca³ la³ ñí¹ cá¹ chó²¹ dí² já¹ juú² Cesarea.

9

Tí² jeinh³² jmí¹ tsí³ Saulo

(*Hechos 22:6-16; 26:12-18; Gálatas 1:11-24*)

¹ Tá¹ la³ jáun² né³, la³ má² hleh³² jáun² bíh¹ Saulo jú¹ cáu² lín³² ca³ tin¹ tsá² hain²¹ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí², hi³ juáh³ dí² hi³ ma³ tsan² la³ jín³² tsá² hí³. Hi³ jáun² ca³ ñí¹ lienh¹³ tsú² tsá² cuá¹ lín³ mí² tsá² hien¹, ² hi³ ca³ ñí¹ mí² tsú² cáun² sí² hi³ jmu² héih³² hi³ lí¹³ tsó³² dí² cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos táun³ já¹ juú² Damasco, hi³ hnah¹³ dí² tsá² mi³ tsá² ñuh² tsá² má² tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús. Jmí¹ hnió³ dí² tsa³ quian³ tsá² hí³ hi³ tson³, hi³ tsa³ tionh³ dí² hñu³ mí¹ ñí² tí³ já¹ juú² Jerusalén. ³ Tí³ la³ tá¹ la³ hí¹ hún¹ jáun² Saulo hí³ jui³² Damasco má¹ ná¹, cu³ diá² jan² jmí¹ táin³ tsú² cáun² joh¹ hi³ ja³ hñu³ mi³ cuú² jmí¹ má² ñí¹ chau²¹ tsú² juú² jáun². ⁴ Jmí¹ jáun² ca³ tánh³ Saulo cu³ hna²¹ jáh³ joh¹, jáun² ca³ náí³² ho³ tsáu² hi³ ñí¹ juah²¹ la³ lá²:

—Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹ con² jná¹³?

⁵ Jáun² Saulo ca³ ngái³:

—¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Tí³²?

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 9:639LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 9:

Jáun² Ti³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús, Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². [Lí¹ jmuh³² hlah³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú², la³jmí¹ jmu² jáh³ cú¹²³ jah³² ní¹ má¹ca³hinh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh².

⁶ Jáun² Saulo ca³juénh², hi³ jáun² ta³ má²juán²³ lín³² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Ti³² Juóu³² jná¹³, ¿he³ bí¹ hnáuh² hnú² jmu¹ jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:]

—Náu², cua³² tí³ já¹ juú² ó³², ñí¹ ní² bíh¹ juáh³ tsú² he³ hniáuh³² jmúh¹³ hnú².

⁷ Jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Saulo ca³juénh² lín³², quí¹hliá² ca³nái³² tsú² hi³ ñí¹hle²¹ tsáu², tí³la³ tiá² hin² cá²jnia³ yáh³ jéinh³² tsú². ⁸ Jáun² Saulo ca³náu² hi³ jmí¹ rón²¹ hué³², tí³la³ jmí¹ ca³niá³ jáun² ñí¹ tsú² né³, cun³ tiú²uú² cá²jnia³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ bíh¹ jéinh³² tsú². Jáun² ca³zanh³ bíh¹ tsú² cuo² Saulo hi³ ca³ñí¹jan² dí² tí³ já¹ juú² Damasco. ⁹ Ñí¹ jáun² ca³cuá³ hni³² jmái¹ hi³ cuá¹te³ ñí¹, hí¹ cu³ hu²¹ ho³ má³² tiá² ca³cúh², hi³ hí¹ sá¹ cú¹pih²¹ jmái² tiá² ca³hinh³ siáh³.

¹⁰ Já¹ juú² Damasco jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² hen² tí³ con² Jesús, tsá² hí³ jmái² Ananías. Tsá² hí³ ca³jnia³ Ti³² Juo¹³ dí² jéinh³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ananías!

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Lá² bí¹ zenh² jná¹³ Ti³².

¹¹ Jáun² Ti³² Juo¹³ dí² ca³juáh³:

—Náu², cua³² tí³ ja¹ hñú³ jmái² Jui³² Cú²tso², jáun² cuá¹ngah³ nú² hñú¹³ Judas ní¹juáh³ hi³ cuá³ Saulo tsá² ja³ juú² Tarso. Sá¹ní² jie³, tsá² hí³ cuá¹liéinh³² Dió³², ¹² hi³ má²cá²jnia³ jéinh³² jan² tsá²ñuh² jmái² Ananías, hi³ hi³

ñéih³ ñí¹ cuá³ tsú² hi³ lí²ra³tsi³² cuo² ñí¹ quioh²¹ dí², hi³ jáun² la¹³ siáh³ mí¹ñí¹ dí².

¹³ Jmí¹ ca³nái³² Ananías jái¹³ jáun² né³, ca³juáh³:

—Hnú² Tí³², juóun³² tsá² má²ca³zái³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá²ñuh² hí³, la³ cun³ la³jí³² hi³ hlah³ hi³ má²ca³jmú³ tsú² ñí¹con² tsá² joh² hnú², tsá² zian² já¹ juú² Jerusalén. ¹⁴ Hi³ jáun² já¹ juú² lá² má²cuán² tsú² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, hi³ jan³ tsú² tson³ ca³la³ jín³² tsá² ná¹má²quien² hnú².

¹⁵ Tí³la³ Tí³² Juo¹³ dí² ca³záih³ Ananías la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² cua³², qui¹ tsá² má²cá²quiánh³² bíh¹ jná¹³ hí³ hi³ hléh³² ca³tin¹ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹ la³ má²quionh³ tsá² ná¹chín¹ ja¹ quioh²¹ tsú², jí³ ñí¹con² tsá² *Israel ní² siáh³. ¹⁶ Jná¹³ bíh¹ hie¹ tsú² ha³ la³ cónh³ tí³ hi³ ma³tso² tsí³ hi³ ca³tin¹ jná¹³.

¹⁷ Jmí¹jáun² ngau³ Ananías hñú³ ñí¹ jmí¹ cuá³ Saulo. Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú², hi³ ñéih³ hi³ ca³ra³tsi³² cuo² ñí¹ quioh²¹ Saulo, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² reh² Saulo, Jesús Tí³² Juo¹³ dí², Tsá² ca³jnia³ jen³ hnú² hú¹ jui³² ñí¹ jmí¹ hí¹ñeih³², Tsá² hí³ lí²ze³ jná¹³ ñí¹ lá² qui¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ la¹³ mí¹máh¹ hnú², jí³ hi³ jáun² lí¹³ conh²¹ siáh³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ honh² hnú².

¹⁸ La³ cun³ jmí¹jáun² ca³súh³² hi³ jmí¹ hí¹jnáí²³ coh³ hu³² mí¹ñí¹ tsú², hi³ jniá³ la³jmí¹ jniá³ zí¹³, jmí¹jáun² ca³lí³ jie³² tsú² siáh³ re². Jáun² ca³náu² Saulo hi³ ngau³ hi³ ca³ñí¹zion¹³ jmái². ¹⁹ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ má³² hi³ jáun² ca³joh¹³ siáh³ pí³, jáun² ca³cuá³ tsú² cu³tiá³ quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús zian² juú² Damasco jáun².

Saulo hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Damasco

20 Jáun² Saulo ca³ma³liáu³² hi³ hleh³² jái¹³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos táun³ já¹ juú² Damasco hi³ la³ Jon² Dió³² bíh¹ Jesús. 21 Ca³la³ jín³² bíh¹ tsá² jmí¹ ná¹nái³² ca³ja³cáun² tsí³, hi³ ca³ngáih³ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿Haun¹³ juáh¹³ tsá²ñuh² ní² hí³ jlánh¹ chí¹ñi¹ jmí¹ jmu² hian² tsí³ ñi¹con² tsá² ná¹má²quien² Jesús zian² tí³ já¹ juú² Jerusalén dúh¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ tsá² ní² hí³ cuan³ ñi¹ lá² hi³ jmí¹ hnió³ can³ tsáu² hi³ hñe² hi³ tsa³jan² dí² ta³ ñi¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³?

22 Tí³la³ Saulo tí³ lí³mí¹ ca³lí³ hliáun³ bíh¹ pí³ quioh²¹ hi³ hléh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ ca³híe³ tsú² re² lín³² hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo, jáun² lí¹ lín¹ bíh¹ tsá² judíos zian² juú² Damasco.

Liáun²³ Saulo ñi¹con² tsá² judíos

23 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² ca³ma³cán³ tsá² judíos, hi³ jmí¹ hnió³ jngih³ Saulo, 24 tí³la³ Saulo ca³lí³ ñi³² bíh¹ hi³ jáun². La³ huá² la³ jma² bíh¹ jmí¹ má²tsá²tan³ tsú² Saulo ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú² hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jngih³. 25 Tí³la³ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Saulo né³, ca³che² cáun² já¹nié², hi³ ca³sión³² tsú² jui³² tsoh² hiah³² cun³quionh³ cáun² mí²tá² hi³ ca³di³chí³ tsú² hñe¹³.

Tsau³² Saulo já¹ juú² Jerusalén

26 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ngah³ siáh³ Saulo tí³ já¹ juú² Jerusalén. Jmí¹ cá¹chánh²¹ tsú² jáun² né³, jmí¹ hnió³ ma³jéinh³ tsá² reh², tí³la³ la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ juénh², qui¹ tiá² jmí¹ taunh³² yáh³ tsú² ta²¹ hi³ Saulo má²hen² tí³ con² Jesús. 27 Tí³la³ Bernabé ca³ñi¹jan² Saulo ñi¹ jmí¹ tionh¹ *tí³² tsá² quian³² jë¹ Dió³², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ ha³ lánh³ ca³quiúnh³² Saulo jmí¹ ca³jien³² Jesús tá¹la³

jmí¹ hí¹hún¹ jáun² jui³², jì³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ Jesús
 ñí¹con² tsú²; hi³ ha³ lánh³ rón³² ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³
 ca³tin¹ Jesús já¹ juú² Damasco, ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú²
 tiá² juéh². ²⁸ Jáun² ca³ta³cua¹³ Saulo já¹ juú² Jerusalén,
 hi³ jáun² ca³ñi³táunh¹ cu³tsa³² quionh³ tsá² reh² hí³, hi³
 ca³hléh³ tsú² siáh³ ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juéh² hi³
 ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí². ²⁹ Ja³bí¹ ca³quiu³ ca³táinh³ tsú² siáh³
 jái¹³ quionh³ tsá² judíos tsá² hleh³² jú¹jma² *griego, tí³la³
 tsá² hí³ dá² jmí¹ hnió³ jngih³ bíh¹ Saulo. ³⁰ Jmí¹ ca³li³ ñi³²
 tsá² reh² hi³ ní² né³, ca³ñi¹jon¹³ tsú² Saulo tí³ juú² Cesarea,
 hi³ cuá³ ñí¹ jáun² né³ ca³chánh³² tí³ já¹ juú² Tarso.

³¹ Jáun² jmí¹jáun² ca³ta³no¹ tie³ quioh²¹ tsá² má²lín³
 hí³ cuáh³² tí³ hue¹³ Judea, Galilea, jì³ Samaria ní² siáh³.
 Hi³ jáun² né³, tí³ lí³mí¹ ca³li³ pin³ bíh¹ tsí³ tsá² hí³, hi³
 ca³ma³zian² tsú² la³ má²zian² jáun² hi³ tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³
 dí², hi³ ca³juóun³ tsú² siáh³ cun³quionh³ hi³ ca³ma³hau³
 jáun² Jmí²chí³ Chun¹.

Jmí¹ lain²¹ Eneas

³² Hi³ jáun² né³, tá¹la³ ngi³² jáun² Pé¹ ñí¹ hliáun³ hi³
 tsá²jien³ tsá² má²joh¹ Dió³², jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³
 ca³ñí¹jien¹³ tsú² tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² la³ tí³ juú² Lida.
³³ Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³chó³² tsú² ñí¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh²
 jmái² Eneas, tsá² hí³ jmí¹ hma² hi³ ca³quiú² ñí¹ jen³ jña³
 mii². ³⁴ Jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Eneas, Jesucristo jmu³ hi³ lan¹³ hnú². ¡Náu², chá¹ re²
 ñí¹ jmí¹ rón²¹ nú²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³náu² tsá² hí³. ³⁵ Jáun²
 la³jín³² bíh¹ tsá² zian² juú² Lida jì³ tsá² zian² juú² Sarón
 ca³jien³² tsá² jmí¹ hma² hí³, jmí¹jáun² ca³háin³² tsú² tí³
 con² Tí³² Juo¹³ dí².

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 9:36-43

Ca³jenh¹³ mí¹ Dorcas

³⁶ Jmí¹ jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²mi³ tsá² má²hen² ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Jope. Tsá² hí³ jmí¹ jmái² Tabita, ti³la³ jú¹ *griego né³ juáh³ tsú² Dorcas. Tsá²mi³ hí³ jlánh¹ ca³jmú³ hí³ chú³² ní¹con² tsá² tia³mii², hí³ ca³ma³hon³ tsú² tsáu². ³⁷ Jmái¹ jáun² ca³lí³ tsáun¹ tsá²mi³ hí³ hí³ ca³jun³. Jmí¹ má²lí²sin² tsú² jáun² hla¹ hí³ ca³ní¹quion¹³ tsú² ní¹ má²tenh³ tsin¹ hñú³. ³⁸ Juú² Jope jáun² né³ jmí¹ háí³² má²janh² quionh³ juú² Lida ní¹ jmí¹ cuá³ Pé¹, jáun² jmí¹ ca³lí³ ní³² tsá² reh² zian² Jope hí³ la³ cuá³ Pé¹ já¹ juú² Lida, jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsáu² hí³ ca³ní¹juah²¹ la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ ta³né³² já¹ juú² Jope.

³⁹ Jáun² la³jui³² ngau³ blh¹ Pé¹ quionh³ tsá² hí³. Jmí¹ ca³cha³taunh¹ tsú² jáun², tá²chi²¹ ca³ní¹jan² dí² Pé¹ chi³cuú² ní¹ rón²¹ hla¹ hí³. Jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ní¹ rón²¹ hla¹ né³, ca³cuú² ca³ngih³² la³jín³² tsá²mi³ hnái³ jmí¹ tionh¹ hí³ ní¹ jáun² cu³hén¹ Pé¹, hí³ ca³la³ hí³ ho² hí³ jngih² ca³hieh³ Pé¹ la³jí³² ní¹ hmih³² hí³ ca³jmú³ hla¹ hí³ jmí¹ zian². ⁴⁰ Jmí¹ jáun² né³ ca³huen³ Pé¹ ti³ cheih³² la³jín³² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³, jáun² ca³dí³jñí³² hnga² hí³ ca³liéinh³² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jien³² dí² hla¹ hí³ hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Tabita, ¡naú²!

Hí³ jáun² jmí¹ jáun² ca³tauh² hla¹ hí³ ní¹. Jmí¹ ca³jien³² tsú² jáun² Pé¹ né³, ca³jmú³ cuá¹tón²¹ ní¹ jen³. ⁴¹ Jáun² ca³zanh³ Pé¹ cuo² Tabita hí³ ca³zion³ dí². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³teh³ tsú² síáh³ tsá² má²joh¹ Dió³² jí³ tsá²mi³ hnái³ hí³, jáun² ca³hien³ tsú² Tabita ní¹con² tsá² hí³ hí³ má²ca³jenh¹³. ⁴² Jáun² la³jín³² tsá² zian² juú² Jope ca³lí³ ní³² hí³ lí³ la³ jáun², jmí¹ jáun² juóun³² tsáu² ca³tanh² ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí².

43 Hi³ jáun² ué³ jmái¹ bíh¹ ca³cuá³ Pé¹ já¹ juú² jáun² hñú¹³ tsá² jmái² Sí¹mu²¹, tsá² má²chú³² láu².

10

Pé¹ liéinh³² Cornelio

¹ Jáun² né³, já¹ juú² Cesarea jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² tsá² jmái² Cornelio, tsá² jmí¹ lín³ hliáu³ tsá² chín¹ cu³ nió³ hi³ téh²³ tsú² Italiano, cu³ nió³ jáun² tín³ hña³láun³ hliáu³.

² Tsá²ñuh² hí³ jmí¹ má²má²tí³² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ jáun² tsá² *judíos, hi³ jmí¹ má²zian² hi³ ca³tin¹ Dió³², la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² hñú¹³. Já³bí¹ ca³ma³hon³ tsú² tsá² judíos tia³mii² hliáu³ quie³; hi³ jmí¹ má²liéinh³² tsú² siáh³ Dió³² la³jí³² jmái¹. ³ Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ cun³ la³ nio¹ hni³² tí³ ca³hláu³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéinh³² tsú², hi³ hi³ ñéih³ ñí¹ jmí¹ cuá³ tsú², hi³ ca³juáh³:

—¡Cornelio!

⁴ Jmí¹ ca³jien³² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ta³ má²juénh² lín³² bíh¹ tsú² ca³juáh³:

—¿He³ jmí¹ hnáu² hnú² tí³²?

Jáun² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³:

—Má²ca³nái³² bíh¹ Dió³² jái¹³ hi³ lienh¹ hnú², hi³ má²cuá¹nióh²¹ siáh³ Dió³² cu³lí²¹ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³ma³hon¹ hnú² tsá² tia³mii². ⁵ Jáun² né³, zen² tsáu² ca³la³ tí³ juú² Jope hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹. ⁶ [Jáun² Pé¹ hí³ záí³² he³ hniáu³² jmúh¹³ hnú².] Já³bí¹ Sí¹mu²¹ jmái² tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu²; hñú¹³ tsá² hí³ né³ zeh² ñí¹ lí³ can³² jmí²miih²¹.

⁷ Jmí¹ má²ngah³² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² tsá² má²lí²juónh³ tsú² hí³ quionh³ né³, ca³teh³ tsú² gon³ tsá² quian²¹, cónh³í¹

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 10:845LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1

jan² hliáu³ tsá² má²zian² hi³ ca³tin¹ Dió³² siáh³, tsá² cuá¹chan¹ hi³ tiú² niuh²³ tsú² má²ta²¹. ⁸ Tsá² hí³ ca³záih³ tsú² la³jí³² hi³ má²lí²jíe³, jmí¹ lí²¹ jáun² ca³zen³ dí² tí³ já¹ juú² Jope.

⁹ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun², tá¹la³ jmí¹ hí¹tiáunh¹ tsá² hí³ juí³² hi³ má²ja³quián³ chá¹táunh¹ já¹ juú² Jope, míh¹ tiá² cun³ chí³hiú² jmí¹ ca³uú³ Pé¹ tsáih³ hñú³ hi³ ca³ñí¹lien¹³ Dió³². ¹⁰ Jmí¹ má²ñí¹cuóunh²¹ lín³² bíh¹ tsú²; jáun² tá¹la³ jmí¹ ná¹má²chú³² tsú² má³² hi³ cuh³ tsú² né³, zia³² cáun² hi³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² cu³diá²jan², ¹¹ hi³ ca³jíe³ tsú² hi³ má²há²na²¹ hñu³mi³cuú² hi³ cuá¹so²³ cáun² hmih³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ cuá¹so²³ la³ tí³ hue³². ¹² Hñu³ hmih³² jáun² né³ jmí¹ tiáunh¹ ca³la³ jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ hláinh¹ jí³ jáh³ tsi²¹ pí¹³ ní² siáh³. ¹³ Jmí¹ jáun² ca³nái³² tsú² cáun² jái¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsáu² la³ lá²:

—Náu² Pé¹, jngih³² jáh³ ní² cunh³².

¹⁴ Tí³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³:

—Ján¹han²¹ Tí³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca²cúnh³² jn¹³ jáh³ hláih¹ jáh³ hon² la³ ní², jáh³ tiá² jin².

¹⁵ Jáun² mah¹ jáun² né³ ñí¹ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Li³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³ji² Dió³² tiú²uú² hniáuh³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hláih³.

¹⁶ Hnaih³² jéin³² lí³ la³ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³zauh² siáh³ hmih³² jáun² hñu³mi³cuú². ¹⁷ Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹hnauh² Pé¹ tsí³ hi³ he³ hnió³ juáh³ hi³ má²lí²jíe³ tsú² jáun², jáun² tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio cua³taunh²¹ ho³hñú¹³ hi³ hnauh² hñú¹³ Sí¹mu²¹; ¹⁸ tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Tí¹ cuá³ jan² tsá² jmái² Sí¹mu²¹ ñí¹ lá², tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹?

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 10:1946 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

19 Hi³ jáun² tá¹la³ jmí¹ cuá¹hnauh² jáun² Pé¹ tsí³ hi³ he³ láih³² la³ jáun² lí²jíe³, jáun² Jmí²chí³ Chun¹ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jiah³, gáun³ tsáu² má²cuá²taunh²¹ hi³ hnauh² hnú².

20 Náú², son², cuá² quiúnh¹ tsú². Ha³ lí² chá² hliáun³ honh², qui¹ jná¹³ bíh¹ ca³zéin³² tsá² hnauh² hnú² ní².

21 Hi³ jáun² Pé¹ ca³son² hi³ ja³ ní¹ tionh¹ tsá² ca³zen³ hí³ Cornelio, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ tsá² hnauh²³ hnoh², ¿he³ ta²¹ ña³taunh²¹ náh²?

22 Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Jnoh¹ jau³ cha¹³ hliáu³ tsá² chín¹ tsá² jmái² Cornelio, jan² tsá² chun¹ tsá² má²má²tí³² ní¹con² Dió³², ja³bí¹ tsá² judíos má²ná¹lín²³ hi³ chú³² tsí³ tsá² hí³. Qui¹ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ca³juáh³ ní¹con² tsú² hi³ hniáu³² zen³ tsú² tsá² ja³tié² hnú² hi³ jáun² ne³ tsú² jái¹³ hi³ juoh¹ hnú².

23 Jáun² Pé¹ ca³teh³ tsá² hí³ tí³ ñéih³ hi³ ca³cuéh³ dí² cú² nie² hñú³. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ ngau³ dí² quionh³ tsá² hí³, ja³bí¹ ca³ñí¹taunh¹ siáh³ ma³ jan² tsá² reh² tsá² zian² juú² Jope jáun² quionh³ Pé¹.

24 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ca³cha³taunh¹ tsú² já¹ juú² Cesarea ní¹ cuá¹jaun² Cornelio. Hí³ né³ jmí¹ má²lí²ngih³ jún¹ rainh²¹ hñú¹³ jí³ há²mei²¹ quioh²¹ ní² siáh³. 25 Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Pé¹ ho³hñú¹³ quioh²¹ Cornelio né³, ca³di³jñí³² Cornelio ta³ ní¹ Pé¹, hi³ jmí¹ hnió³ dí² ma³tsu³ ma³jónh³² Pé¹. 26 Tí³la³ Pé¹ dá² ca³zion³ bíh¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Náú², qui¹ tsá²mi³cuóun² la³ hnú² bíh¹ jná¹³.

27 Tá¹la³ hí¹juónh²³ tsú² jáun² né³ taunh³ ñéih³; jáun² ñéih³ jáun² ca³jíe³ tsú² hi³ ná¹ngih³² juóun³² tsáu². 28 Hi³ jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 10:2947LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

—Má²ñíh¹ bí¹ hnoh² hi³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos rá¹juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² ná¹tson¹ tsá² judíos ja¹ *tsá² cá²jo²¹, ja³bí¹ tiá² hniáuh³² siáh³ tónh³² tsú² hñú¹³ tsú². Tí³la³ Dió³² bíh¹ má²ca³híe³ jná¹³ hi³ tiá² hniáuh³² juah²¹ jná¹³ hi³ tiá² chun¹ ho³ hi³ tiá² jin² lí³ua³ jan² tsá²mi³cuóun² rainh²¹ dí². ²⁹Hi³ jáun² bíh¹ la³jui³² ja³ jná¹³ jmí¹ ca³ñí¹tié² tsú², ha³ tiá² ca³ma³zian¹³ yáh³ jná¹³. Hi³ jáun² né³, hnó³² jná¹³ lí³ ño¹ hi³ he³ ta²¹ ca³tiéh² hnoh².

³⁰Jáun² Cornelio ca³juáh³:

—Má²quiún³ jmái¹ míh¹ tiá² cun³ la³ nio¹ hni³², la³ cun³ la³ né³² hi³ jmí¹ [cuá¹má²hien²¹ jná¹³ hi³] cuá¹lien¹ ná¹ Dió³² hñú³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jan² tsá²ñuh² quih³² hmih³² zín³ lín³² jéin³² jná¹³. ³¹Tsá² hí³ né³ ca³juáh³: “Cornelio, Dió³² má²ca³nái³² jái¹³ hi³ lien¹ hnú², jí³ hi³ má²cuá¹nióh²¹ tsú² siáh³ cu³lí²¹ la³jí³² hi³ chu²¹ hi³ má²ca³jmu³ hnú² ñí¹con² tsá² tia³mii². ³²Jáun² né³, hniáuh³² zen¹³ hnú² tsáu² hi³ tsa³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² jmái² siáh³ Pé¹. Ja³bí¹ Sí¹mu²¹ jmái² siáh³ tsá² hñú¹³ ñí¹ cuá³ tsú², tsá² hí³ má²chú³² láu², tsá² hí³ zeh² hñú¹³ can³² jmí²miih²¹. [Ñí¹ má¹cuán² tsú² ñí¹ lá² liéih³² tsú² hnú²]”.

³³Hi³ jáun² la³jui³² ca³té³ jná¹³ hnú², hénh³ ma³ chú³² má²cuán² hnú² ñí¹ lá². Jáun² né³, ta³né³² má²tiauh² dí² ñí¹ hó²¹ñí¹ Dió³², hi³ jáun² ta³né³² hnáu² jnoh¹ náí¹³ la³jí³² jái¹³ hi³ ca³zái³ hnú² Tí³² Juo¹³ dí² hi³ ca³ta¹ jnoh¹.

Pé¹ hleh³² jái¹³ quióh²¹ Dió³² hñú¹³ Cornelio

³⁴Jáun² Pé¹ ca³ma³líáu³² hleh³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² má²ca³ngí¹³ jná¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² la³ hnio³ cá²re² he² ca³la³ jín³² tsáu². ³⁵Hi³ lí³ua³ jan² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ la³ hen² Dió³², ní¹juáh³ tsá² jmu² la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Dió³², tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³². ³⁶Cun³quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo ca³liéih³² jnoh¹ Dió³²,

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 10:3748 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

tsá² lái³ jnoh¹ jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ *Israel, hi³ ca³nga³ Dió³² jái¹³ hi³ cun³quionh³ hnga² Jesús hí³ bíh¹ lí¹³ niau²¹ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³². Jesús hí³ bíh¹ lín³ Juo¹³ dí² la³ jái³². 37 Má²ná¹ñíh¹ bíh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ lí³ jáun² tá¹ cáun² hué¹³ tsá² judíos, hi³ ca³lí³liau³ juú²co¹ tsá² hín¹³ tí³ Galilea jmí¹ ca³zion³ jáun² hla¹ Juan² jmái² tsáu² hi³ ca³hléh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². 38 Má²ná¹ñíh¹ náh² siáh³ hi³ Dió³² ca³cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ní¹con² Jesús Tsá² ja³ juú² Nazaret, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² ca³cué³ tsú² siáh³ pí³, hi³ jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ chú³² quioh²¹ tsáu², jí³ hi³ ca³jmah³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ tionh² jo³cuo² tsá² hláinh¹, quí¹ jmí¹ zenh² Dió³² quionh³ tsú². 39 Hi³ jnoh¹ né³ láí³ tsá² zih³² jú¹ tson² ca³tí²¹ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús, la³ cun³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² tá¹ cáun² hué¹³ Judea jí³ já¹ juú² Jerusalén ní² siáh³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³jngih³ tsú² Jesús hi³ ca³ton³ tsú² creí²¹. 40 Tí³la³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ní¹ cá²hní² jmái¹ jáun², hi³ ca³cué³ Dió³² jái¹³ hi³ lí¹³ jien¹ jnoh¹ tsú² siáh³. 41 Jun³juáh¹³ ca³jien³² la³jín³² tsáu² yáh³, tí³la³ ca³neh²¹ jmáh³la³ jnoh¹ bíh¹ tsá² ca³quianh³ Dió³² ca³la³ cun³ jmí¹tin², hi³ láí³ jnoh¹ tsá² cue³² jú¹ tson², jnoh¹ tsá² ca³jmú¹³ má³² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú² jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun². 42 Jesús hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ hléh¹³ jnoh¹ jú¹ chú³² ní¹con² tsáu², hi³ zih¹³ jnoh¹ siáh³ jú¹ tson² hi³ Dió³² ca³hión³² Jesús hi³ lín¹³ Tsá² ra³tsi³² héih³² ní¹con² tsá² zian² jí³ tsá² má²cá²tsan³ ní² siáh³. 43 La³jín³² bíh¹ tsá² ca³lín³ hi³ *tí³² jë¹ Dió³² jmí¹tin² ca³juáh³ hi³ Dió³² chin¹³ tsí³ tsáu¹³ tsáu² ní¹juáh³ tsá² tanh¹³ ta²¹ Jesús.

Hen² tsá²cá²jo²¹ Jmí²chí³ Chun¹

44 Hi³ jáun² né³, tá¹la³ jmí¹ dí¹hleh³² jáun² bíh¹ Pé¹ cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² la³jín³² tsá² ná¹nái³² hí³ jái¹³. 45 Jáun² tsá² judíos tsá² tanh² ta²¹ Dió³², tsá² ca³ñí¹táunh¹ hí³ quionh³ Pé¹ né³, ca³ja³caún² lín³² tsí³, qui¹hliá² má²lí²cuen³ Dió³² uá²jai³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² cá²jo²¹ hí³; 46 qui¹hliá² ca³nái³² tsú² hí³ tsá² cá²jo²¹ hí³ má²ná¹hleh³² jú¹jma² siáh³ hí³ má²ná¹má²quien² Dió³². 47 Jáun² Pé¹ ca³záih³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnoh² lí¹³ juáh¹³ hí³ tiá² lí¹³ zón³² tsá² lá² jmái²?, qui¹ tí³la³ má²lí²hen³ bíh¹ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ la³jmí¹ má²ca³hen¹³ jnoh¹.

48 Jáun² Pé¹ ca³jmú³ héih³² hí³ zón³² tsá² hí³ jmái² hí³ lin¹ hí³ má²hain²¹ tsú² tí³ con² Jesús Tsá² lín³ Cristo. Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ tsú² Pé¹ hí³ chú³² cuá³² tun³ hni³² jmái¹ quionh³ dí².

11

Pé¹ cha³² ñí¹con² tsá² lín³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén he³ lánh³ ca³quiúnh³² dí²

1 Jmí¹jáun² la³jín³² *tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² jí³ tsá² reh² hín¹³ tí³ Judea ní² siáh³ ca³lí³ ñi³² hí³ ja³bí¹ *tsá² cá²jo²¹ má²ca³héi³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². 2 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chánh²¹ Pé¹ já¹ juú² Jerusalén né³, jlánh¹ ca³ziu³ ca³hie³ tsá² cu³ nió³ tsá² jlánh¹ ná¹hēh³ chí¹ hí³ hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá² cá²jo²¹, ní¹juáh³ tsá² má²má²tí³² ñí¹con² Dió³². 3 Hi³ ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con² Pé¹:

—¿He³ láih³² hnú² ca³ñí¹lien¹ tsá² cá²jo²¹, hí³ ca³ñí¹cú¹ ñí¹hính¹³ nú² quiúnh¹?

4 Jáun² Pé¹ ca³chá³ re² tso² ca³la³ jí³² hí³ lí³ la³ cun³ jmí¹ la³ñí¹, hí³ ca³juáh³:

5 —Tá¹la³ jmí¹ cuon¹ jná¹³ já¹ juú² Jope hi³ jmí¹ cuá¹lien¹ jná¹³ Dió³², jmí¹jáun² ca³jnia³ jéin³² jná¹³ cáun² hi³ jnia³ la³jmí¹ jnia³ hmih³² pa²¹ hi³ ná¹quiein²¹ tá¹ quiún³ cuoh¹, hi³ ja³ hñu³mi³cuú² hi³ cua³ la³ tí³ ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³. 6 Jmí¹ cá¹jíe²¹ jná¹³ re² hi³ he³ tloh³ tí³ ñeh² hmih³² jáun², jáun² ca³jien¹ jná¹³ la³jánh³ dú¹ ñí¹ jáh³ quiún³ cuá² ta³, jáh³ náí², jáh³ hláinh¹, jí³ jáh³ tsí²¹ pí¹³ ní² siáh³. 7 Hi³ jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² jái¹³ hi³ ñí¹ca³juáh³ tsú²: “Náu² Pé¹, jngih³² jáh³ ní², cunh³²”. 8 Tí³la³ jná¹³ né³ ca³ngái³²: “Já¹han²¹ Tí³², hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má²ca³cúnh³² jná¹³ jáh³ hláih¹ jáh³ hon² la³ ní², jáh³ tiá² jin²”. 9 Jáun² chí³cuú² ñí¹ca³hléh³ siáh³ cónh³ hi³ ñí¹ca³juáh³: “Lí³ua³ cáun² hi³ má²ca³ma³jí² Dió³², tiú²uú² hniáu³² yáh³ juáh¹³ hnú² hi³ hlah³ bíh¹”. 10 Hnai³² jéin³² lí³ la³ jáun²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³zauh² siáh³ hñu³mi³cuú² ca³la³ jí³² hi³ jáun². 11 La³ cun³ jmí¹jáun² ca³cha³táunh¹ gáun³ tsá²ñuh² ñí¹ jmí¹ cuon¹ jná¹³ hi³ hnauh² dí² jná¹³, tsá² zéin¹ tsá² zian² juú² Cesarea bíh¹ tsá² hí³. 12 Jáun² Jmí²chí³ Chun¹ ca³jmú³ héih³² hi³ ñe¹ jná¹³ quiún¹ tsá² hí³, hi³ ca³juáh³: “Ha³ lí² chá² hliáun³ ñéih³ honh²”. Ja³bí¹ ñí¹táunh¹ siáh³ tán¹ jñéi³ tsá² reh² dí² lá² quiún¹ jná¹³, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá²ñuh². 13 Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³chá³ ñí¹con² jnoh¹ hi³ la³ ca³jnia³ jéinh³² tsú² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² ñéih³ hñú¹³, hi³ dí¹juáh²³ la³ lá²: “Zen² tsáu² tí³ já¹ juú² Jope, cuí¹ cha³tieh¹ tsú² Sí¹mu²¹ tsá² téh²³ tsú² siáh³ Pé¹, 14 hi³ jáun² tsá² hí³ já³² hi³ ja³juah²¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ liáun³ hnú² quiún¹ nú² ca³la³ jín³² tsá² hñuh³²”. 15 Jmí¹ ca³ma³liau²¹ jná¹³ hi³ ca³hléh³ ñí¹con² tsú², jmí¹jáun² cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsú² la³jmí¹ cuan¹ ñí¹con² jnoh¹ jmí¹tin². 16 Jmí¹jáun² tsau³ tsin³² jná¹³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 11:1751LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

hi³ ca³juáh³ Tí³² Juo¹³ dí² la³ lá²: “Tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³, tí³la³ hnoh² dá² zón³² náh² jmái² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹”. 17 Né³² né³, ní¹juáh³ hnga² Dió³² la³ má²lí²cuen³ Jmí²chí³ Chun¹ ní¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú² uá²jai³² ní¹con² jnoh¹ jmí¹ ca³chá¹³ jnoh¹ cáun² tsí³ ní¹con² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² né³, ¿hin² dá² tsánh² jná¹³ hi³ jáun² sa³ jná¹³ yáh³ tiá² cue¹ Dió³² jái¹³?

18 Hi³ jáun² jmí¹ ca³nái³² tsá² reh² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³tiánh³ tie³, hi³ ca³ma³quien² dí² Dió³², hi³ ca³juáh³:

—Né³² né³, ta³né³² má²lin¹ bíh¹ hi³ Dió³² la³ cue³² jái¹³ hi³ tí¹ jeinh²¹ jmí¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ uá²jai³², hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

Tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía

19 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³jngih³ tsú² jáun² Tié³, ca³jmú³ tsú² siáh³ hian² tsí³ ní¹con² tsá² reh² dí² ní¹ hná¹ jáun². Jmí¹jáun² ca³háin³² ca³lá² tsá² reh² ma³ quin³², ma³ jan² já¹taunh²¹ tí³ hué³² Fenicia, ma³ jan² já¹taunh²¹ tí³ hué³² Chipre, hi³ ma³ jan² né³ já¹taunh²¹ tí³ juú² Antioquía. Juú² ní¹ ca³cha³táunh¹ jáun² bíh¹ tsú² ca³hléh³ siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Cristo, tí³la³ ca³hléh³ tsú² ní¹con² jmáh³la³ tsá² *judíos bíh¹ má¹ná¹. 20 Tí³la³ ma³ jan² tsá² reh² hí³, tsá² hué³² Chipre jí³ tsá² juú² Cirene, jmí¹ ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Antioquía ca³liéinh³² jí³ tsá²cá²jo²¹ zian² ní¹ jáun², hi³ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí². 21 Tí³² Juo¹³ dí² hí³ jlánh¹ ca³cué³ pí³ ní¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ juóun³² tsáu² ca³za³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

22 Jmí¹ ca³lí³ ní³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Jerusalén hi³ má²lí³² la³ jáun² ní¹ jáun², jáun² ca³zen³ tsú²

Bernabé la³ ti³ já¹ juú² Antioquía jáun². ²³ Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Bernabé ñí¹ jáun² né³, ca³jíe³ hi³ Dió³² má²ca³ja³ lín³² mií³ tsí³ ñí¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² jlánh¹ ca³li³ tsah³ tsú² jmí¹ ca³jíe³. Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsá²hi³ hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tán¹ tsí³ hi³ tanh¹³ ta²¹ Ti³² Juo¹³ dí². ²⁴ Bernabé hí³ bí¹ jlánh¹ jmí¹ chu²¹ tsí³, jan² tsá² má²canh² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, tsá² má²taunh³² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³; la³ jáun² bíh¹ ca³juóun³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí².

²⁵ Jmí¹ li²¹ jáun² né³, ja³bí¹ Bernabé ngau³ la³ ti³ juú² Tarso hi³ ca³ñí¹hniah² Saulo. ²⁶ Jmí¹ tsanh²¹ tsú² jáun² Saulo né³, ca³jan³ dí² ti³ já¹ juú² Antioquía; ñí¹ jáun² ca³ñí¹tiánh² tsú² tá¹ cú² mii² quionh³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³², jáun² ñí¹ jáun² ca³ma³tin² tsú² juóun³² lín³² tsáu². Tsá² má²hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² ñí¹ jáun² bíh¹ tsá² la³ñí¹ hi³ ca³quian³ tsú² jmái² “tsá² má²lán¹³ Cristo”.

²⁷ Jmái¹ jáun² ca³huén² ma³ jan² *ti³² jē¹ Dió³² já¹ juú² Jerusalén hi³ ja³taunh²¹ la³ ti³ juú² Antioquía. ²⁸ Jan² tsá² hí³ tsá² jmái² Ágabo ca³náu² ja¹ tsá² reh² hi³ ca³hléh³ jái¹³ hi³ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hi³ ca³juáh³:

—Chau²¹ jmái¹ hi³ li³ zia³² ho³cuóun³ tá¹ cáun² hué³² lá².

Hi³ jáun² jái¹³ jáun² né³ ca³li³ti³ jmái¹ hi³ jmí¹ cuá¹lín³ Claudio *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹. ²⁹ Jáun² tsá² má²hain²¹ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí² zian² já¹ juú² Antioquía ca³lín¹³ hi³ ma³hon³ ca³lá² quie³ tsá² reh² tsá² hín¹³ ti³ Judea, ha³ cónh³ quienh² cué³² bíh¹ tsú² ca³cuéh³ tsá² hí³. ³⁰ La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsá² hí³ hi³ ca³zen³ quie³ ñí¹con² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³². Bernabé ca³ñí¹can³² quie³ jáun² quionh³ Saulo.

12

*Jngih*³ tsú² Jacobo; hi³ jnáí³² tsú² siáh³ Pé¹ hñu³mí¹ñí²

¹ Ja³bí¹ jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² re²¹ Herodes hi³ ca³jmú³hian² tsí³ ñí¹con² ma³ jan² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³². ² Jáun² re²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ jngih³ tsú² Jacobo, tsá² má²ján³ rainh²¹ Juan², hi³ jmu³ tsú² cu³ ngá¹³ mí¹tái³ hmu³ tá¹tun³ jo²¹ láí¹ Jacobo. ³ Jmí¹ ca³jíe³ tsú² hi³ jlánh¹ tsah³ tsá² *judíos hi³ jun³ Jacobo, jáun² Pé¹ siáh³ ca³ma³tson¹³ tsú². Jmí¹jáun² jmu² tsá² judíos jmái¹ quioh²¹, hi³ cúh² tsú² *hí³ cuú²mih²¹, la³ cun³ hí¹mih²¹ tíá² tie³ jan². ⁴ Jmí¹ má²lí²zianh³ tsú² jáun² Pé¹, ca³tanh² tsú² hñu³mí¹ñí², hi³ ca³chan³ tsú² jo³cuo² quiún³ nió³ hliáu³; hi³ ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ hliáu³ hí³ né³, ná¹lí³ ma³ quiun³ hliáu³, hi³ jmu³ hua³hí¹³ Pé¹ ma³ quin³² ma³ cu³ nió³ jáun². Jmí¹ hnió³ tsú² tsa³zinh² Pé¹ ja¹ tsá² juú² ní¹ má¹cuoh³² jáun² *Jmí¹hien¹. ⁵ Tí³la³ tá¹la³ cuá¹jnaí³² jáun² Pé¹ hñu³mí¹ñí² né³, tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³liéinh³² Dió³² la³ jonh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tin¹ tsú².

Dió³² líón³² Pé¹ hñu³mí¹ñí²

⁶ Ta³hua² jáun², ta³ ñeh² bíh¹ hi³ zinh³ re²¹ Herodes Pé¹ ja¹ tsá² juú², Pé¹ jmí¹ rá²cuóun¹ ja¹ quioh²¹ gon³ hliáu³. Tá¹ gon³ hliáu³ hí³ jmí¹ ná¹hmá²³ cá²den¹ ná¹ cuo² quionh³ Pé¹, ja³bí¹ tí³ la³ cheih³² ñí¹ jmí¹ cuá¹hún¹ jáun² Pé¹ jmí¹ tionh¹ siáh³ cu³ nió³ hliáu³ hi³ jmí¹ ná¹jmu² hua³hí¹³. ⁷ Cu³diá²jan² jmí¹ cá¹jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³zen³ Dió³² ñí¹con² Pé¹, jmí¹jáun² táí³ joh¹ tá¹ cáun² ñéih³ hñu³mí¹ñí². Jáun² tsá² hí³ ca³hliéih³ cuo² cu³héin¹ Pé¹ hi³ ca³záih³ dí² Pé¹:

—¡Tia³jui³² náu²!

Jmí¹ jáun² cáun² lí¹ ca³záih³ hmóu³² bíh¹ cá²den¹ ná¹ cuo² Pé¹. ⁸ Jáun² ca³juáh³ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² la³ lá²:

—¡Tia³juí³² hñeh³ láu² quián¹³ hi³ tíauh¹ siáh³ láu² tanh¹!

Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ tsú² siáh³:

—¡Quih³² hmih³² cháu³ cuo² quián¹³, ña³² cu³hna³² jná¹³!

⁹ Jáun² ngau³ bíh¹ Pé¹ cu³hna²¹ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², ta³ tiá² re² ñi³² tsú² hí¹ tson² hí¹ tiá² tson² dá² la³ cun³ hí³ lí²³ jáun², ja¹ cáun² hi³ lí¹ rá¹qui³² bíh¹ tsú² jmí¹ lín²³.

¹⁰ Ca³nga² bíh¹ tsú² ñí¹ la³ñí¹ jnai²¹ ñí¹ tionh¹ tsá² jmí¹ ná¹jmu² hua³hí¹³, ja³bí¹ ca³nga² bíh¹ tsú² siáh³ ñí¹ má²tun³ jnai²¹. Jmí¹ ca³ta³tonh¹ tsú² jáun² ñí¹ má²lí³ ho³jní¹³ cheih³² hñu³mí¹ñí², jáun² lí¹ cá¹niá³ hnga² bíh¹ ho³jní¹³ jáun². Jmí¹ ca³huén² tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, cáun² ja¹ hñú³ bíh¹ ca³ñi³táunh¹ tsú² cu³tsa³², jmí¹ lí²¹ jáun² ngah³ bíh¹ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³ Dió³².

¹¹ Jmí¹ jáun² bíh¹ ca³lí³tsin² Pé¹, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Ta³né³² má²ño¹ jná¹³ hi³ Tí³² Juóu³² bíh¹ jná¹³ lí²zen³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ lí²liáu³² jná¹³ ca³tí²¹ la³jí³² hi³ jmí¹ hnió³ Herodes jmu³ ñí¹con² jná¹³ quionh³ tsá² judíos.

¹² Jmí¹ má²ca³lí³tsin² tsú² jáun² re² né³, ngau³ la³ tí³ hñú¹³ Má²réi³ mí¹ziú¹³ Juan² tsá² téh²³ tsú² siáh³ Marcos; ñí¹ jáun² jmí¹ ná¹ngih³² juóun³² lín³² tsá² jmí¹ ná¹liéinh³² Dió³². ¹³ Jáun² ñí¹ca³póh³ tsú² cuo² jnai²¹ hñú³, jmí¹ jáun² ngau³ jan² mí¹míh¹ jmái² Rode hi³ ca³ñí¹jíe¹³ ní¹juáh³ hin² póh²³ cuo². ¹⁴ Jmí¹ ca³lí³ cuoh² mí¹míh¹ hí³ ho³ Pé¹, tiá² la³juí³ ca³nia³ yáh³ hñú³, tí³ ñéih³ bíh¹ tí³ ngah³ hi³ má²hiún² lín³² tsí³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ hi³ Pé¹ bíh¹ la³ má²zenh² ho³hñú¹³. ¹⁵ Jáun² tsá² ná¹ngih³² hi³ ca³záih³ mí¹míh¹ la³ lá²:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 12:1655LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

—¡Já¹ tiá² ngo² nú²!

Ti³la³ mí¹míh¹ hí³ ca³ma³tson² lín³² bíh¹ jái¹³ quioh²¹ hi³ tson² bíh¹ Pé¹ zenh². Ti³la³ tsá² hí³ dá² la³ má²juáh³ jáun² bíh¹:

—Jun³juáh¹³ Pé¹ yáh³ ni³², tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zenh² cha¹³ bíh¹ tsú² ni³².

¹⁶ Ti³la³ la³ má²dí¹póh²³ jáun² bíh¹ Pé¹ cuo² jnai²¹ hñú³. Jmí¹ ca³nia³ tsú² jáun² hñú³ né³, ca³ja³cáun² lín³² bíh¹ tsí³ tsú² jmí¹ ca³jién³² Pé¹. ¹⁷ Jáun² Pé¹ ca³jmú³ lin¹ quionh³ cuo² hí³ tiánh³ tsú² ta³máih³. Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² tsá² hí³ ha³ lánh³ má²lí²jmú³ Ti³² Juo¹³ hí³ má²lí²che² hñu³mí¹ñí². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Zéih³ tiá³ náh² Jacobo jí³ la³jín³² tsá² reh² hi³ la³ ní² bíh¹ ca³liáun³ jná¹³.

Jáun² Pé¹ ngau³ siáh³ cáun² ñí¹ siáh³.

¹⁸ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² jlánh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ hliáu³, hi³ ca³juáh³:

—¿Né² dá² Pé¹?

¹⁹ Jáun² re²¹ Herodes hí³ ca³zen³ siáh³ hliáu³ hi³ tsa³hniah² Pé¹, ti³la³ tiá² ca³tsanh²¹ yáh³ tsú² Pé¹. Jmí¹jáun² ca³ngái³ re²¹ ñí¹con² hliáu³ tsá² jmí¹ ná¹jmu² hí³ hua³hí¹³ Pé¹ he³ láih³² sa³ la³ ca³liáun³ tsú²; jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ cu³tsa³² ma³tsan² tsú² cú²jueh³² hliáu³ hí³. Jmí¹jáun² cua³han³ re²¹ Herodes hué¹³ Judea ñí¹ jmí¹ cuá³, hi³ ngau³ hi³ já¹cuá² cu³tiá³ já¹ juú² Cesarea.

Jmí¹ jun¹ re²¹ Herodes

²⁰ Hi³ jáun² né³, re²¹ Herodes hí³ jlánh¹ jmí¹ ná¹háun³ quionh³ tsá² juú² Tiro jí³ Sidón. Ti³la³ tsá² zian² tá¹ tun³ juú² jáun² né³ ca³jmú³ cá²hon³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Cesarea hi³ tsa³ma³tsan² hniéi² quioh²¹ quionh³ re²¹ hí³.

La³ñí¹ tín² ca³juónh³ tsú² re² quionh³ Blasto bíh¹, jan² tsá² quien² lín³², tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹ hí³. Jáun² Blasto hí³ ca³mí³ ñí¹con² re²¹ hi³ ma³tsan² cú²jueh³² hniéi², qui¹hliá² hi³ hnió³ tsá² juú² jáun² hi³ ja³lia³² má³² hi³ zia³² hué³² ñí¹ hu²¹ cuo² re²¹ hí³. ²¹ Jáun² Herodes hí³ ca³tón³ cáun² jmái¹ hi³ lí¹³ ja³táunh¹ tsá² hí³. Jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ jáun² né³ cua³taunh²¹ tsá² hí³, jáun² ca³quih³ re²¹ hí³ hmih³² la³ cun³ hi³ qui³ quih³² jan² tsá² ho² ta²¹, jáun² ja³ hi³ ca³cuá³ ñí¹ hmá²si¹ quioh²¹ hi³ ca³hléh³. ²² Jmí¹ ca³nái³² tsú² jáun² jái¹³ hi³ cuá¹hle³² re²¹, ca³ti³ ca³hóh³² la³jín³² hi³ ca³juáh³: —jHo³ dió³² bíh¹ ní³² ná¹nai³² jnoh¹, jun³juáh¹³ ho³ tsáu² yáh³!

²³ La³ cun³ jmí¹jáun² né³ ca³lí³ tsáun¹ Herodes hí³ hi³ ca³jmú³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ca³zen³ Tí³² Juo¹³ dí², qui¹ hnga² re²¹ hí³ tiá² ca³ma³quien² Dió³². Hi³ jáun² ca³jau³ jáh¹ bíh¹ tsú² hi³ jun³.

²⁴ Tá¹la³ jáun² né³, tí³ lí³mí¹ ñí¹ hliáun³ ca³ja³cuóun² bíh¹ ta²¹ quioh²¹ Dió³², qui¹ tí³ hlá² tí³ ní² bíh¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³².

²⁵ Jmí¹ ca³lí³tín³ Bernabé má²ta²¹ quioh²¹ quionh³ Saulo já¹ juú² Jerusalén, ja³tanh²¹ siáh³ tí³ já¹ juú² Antioquía. Jmí¹jáun² ca³jan³ tsú² Juan² tsá² téh²³ tsú² hí³ siáh³ Marcos.

13

Bernabé quionh³ Saulo má²liáu³² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³²

¹ Hi³ jáun² né³, ja¹ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía jmí¹ ná¹tso¹ ma³ jan² *tí³² jē¹ Dió³² jí³ tí³² tsá² má²ta² jái¹³ quioh²¹ Dió³² ní² siáh³. Tsá² hí³ jmí¹ jmái²: Bernabé, Sí¹mu²¹ tsá² jmí¹ téh²³ tsú² siáh³ Liáh², Lucio tsá² juú² Cirene, Saulo, jí³ la³ má²quionh³ Manaén, jan² tsá²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 13:257LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1

ca²cuon³ cu³tsa³² quionh³ Herodes tsá² lín³ ta²¹ ñí¹con² tsá² hín¹³ tí³ Galilea. ²Jáun² ca³chó³² cáun² jmái¹ tá¹la³ jmí¹ ná¹má²cú² má²hain³² tsú² Tí³² Juo¹³ dí² hi³ ná¹má²hien²¹, jmí¹jáun² ca³hléh³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³juáh³:

—Cánh³ chan²¹ Bernabé ní² quionh³ Saulo hi³ ca³tin¹ jná¹³, qui¹ zia³² ta²¹ quion²¹ jná¹³ hi³ hniáuh³² jmu³ tsú².

³ Jáun² jmí¹ má²lí²liéinh³² tsú² Dió³² jí³ hi³ má²lí²ma³hien²¹ tsú² siáh³, jmí¹jáun² ca³ra³tsi³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² gon³ hi³, jmí¹ lí²¹ jáun² ca³hah² dí² jái¹³.

Tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² hleh³² jú¹ chú³² hué³² Chipre

⁴ Jmí¹jáun² ca³zen³ Jmí²chí³ Chun¹ Bernabé jí³ Saulo tí³ ñí¹ uóunh³, jáun² ja³taunh²¹ tsú² tí³ juú² Seleucia, ñí¹ jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tinh³ tsú² hué³² Chipre nio² chu³ jmái². ⁵ La³ cun³ jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² hué³² Chipre, jáun² juú² Salamina ca³ma³líáu³² tsú² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos. Ja³bi¹ ñéi¹ Juan quionh³ tsá² hí³ hi³ má²hon³ dí² tsá² hí³.

⁶ Jmí¹ ca³nga² tsú² tá¹ cáun² hué³² Chipre, jáun² ca³cha³táunh¹ juú² Pafos. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá² judío tsá² hláinh¹ jmái² Barjesús. Tsá² hí³ né³ jmí¹ má²can² tsáu² hi³ juáh³ hi³ lín³ tí³² jē¹ Dió³². ⁷ Tsá² hláinh¹ hí³ jmí¹ má²hon³ tsá² ho² ta²¹ tsá² jmái² Sergio Paulo, jan² tsá² jlánh¹ zian² tsí³. Tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³teh³ Bernabé quionh³ Saulo, qui¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² ne³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². ⁸ Tí³la³ tsá² hláinh¹ hí³ né³ ca³qui³ ca³jna³ ñí¹con² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ hleh³² Bernabé quionh³ Saulo, qui¹hliá² tiá² jmí¹ hnió³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ hí³ tónh³² ta²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³². Tsá² hláinh¹ hí³ jmí¹ jmái² siáh³ Elimas cun³quionh³ jú¹ *griego. ⁹ Hi³ jáun² Saulo, tsá² jmái² hí³

siáh³ Po¹, hí³ ca³jíe³ ca³la³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsá² hláinh¹ hí³, ca³la³ hí³ canh² lín³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

10 —jHnú² dá² jan² tsá² tí¹ jáin² bíh¹, jan² tsa³jái¹³ jon² tsá² hláinh¹ bíh¹ hnú², hí³ hon² nú² la³jí³² hí³ chu²¹! ¿He³ láih³² jlánh¹ chí¹ñi¹ jmuh³² nú² rá¹pí² rá¹tsáih²³ jui³² quioh²¹ Dió^{32?} 11 Ta³né³² né³, Tí³² Juo¹³ jnoh¹ ma³tsau¹³ hnú² hí³ lí¹³ ten³ nú², ué³ bíh¹ tiú²uú² jái¹³ hian³ hnú² hí³ jieh²¹ joh¹ hiú².

La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tái³ ñí¹ tsú² hí³ ta³zanh¹ já¹niéi². Jmí¹jáun² ca³hnah² tsú² jan² tsá² zánh³ cuo² hí³ jáu³². 12 Jmí¹ ca³jíe³ tsá² ho² ta²¹ hí³ lí³ la³ jáun² né³, ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³², quí¹hliá² ca³ja³cáun² tsí³ tsú² hí³ jlánh¹ pin³ jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

Po¹ tsó³² juú² Antioquía nio² hué³² Pisidia quionh³ Bernabé

13 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³taunh³ siáh³ Po¹ quionh³ tsá² quionh³ cáun² mu² pa²¹ juú² Pafos jáun², hí³ ja³taunh²¹ tí³ ñí¹ nio¹ juú² Perge hué³² Panfilia. Tí³la³ Juan² má¹ná¹, ca³jính³² bíh¹ ñí¹ jáun² hí³ ngah³ tí³ já¹ juú² Jerusalén. 14 Jáun² gon³ bíh¹ jéi³²í¹ tsá² hí³ ca³huén² ñí¹ jáun² hí³ já¹taunh²¹ siáh³ tí³ ñí¹ nio¹ juú² Antioquía hué³² Pisidia. Jmái¹ hí³ ca³cha³taunh¹ tsú² jáun², cáun² *jmái¹ nio² tie³ bíh¹, hí³ jáun² Po¹ jí³ Bernabé ca³ñí¹taunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos; jáun² jmí¹ taunh²¹ tsú² ñéih³, ca³tiánh³ ñí¹ hmá². 15 Jmí¹ má²lí²hí³² tsáu² jái¹³ tío³ ñí¹ Sí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, jí³ jái¹³ hí³ tío³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lín³ tí³² jē¹ Dió³² ní², jáun² tsá² chín¹ cuáh³² jáun² ca³záih³ Po¹ jí³ Bernabé la³ lá²:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 13:1659 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

—Hnoh² reh², nǎ¹juáh³ zia³² cáun² jái¹³ hi³ ma³hau³ hi³ niau²¹ tiá³ tsí³ dí² hi³ hnáuh² hnoh² juáh¹³ ñí¹con² jnoh¹, ta³né³² má²lí¹³ juáh¹³ hnoh².

16 Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh², ca³háí³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsú² ta³máih³, jáun² ca³juáh³:

—Hnoh² tsá² ziaun² dí² hué³² *Israel jí³ *tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ jnoh¹ tsá² judíos, sá¹ní² niéi² náh². 17 Dió³² Juo¹³ tsá² Israel ca³quianh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² jmí¹tin², hi³ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³juóun³ lín³² tsá² Israel tá¹la³ jmí¹tionh¹ tsú² hué¹³ tsá² Egipto. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³huen³ tsú² tsá² Israel hué³² jáun² cun³quionh³ pí³ hi³ cáu² hi³ jueh³² quioh²¹. 18 Hi³ jmí¹ ca³huen³ Dió³² tsá² hí³ hué³² jáun² né³, jmí¹jáun² ca³ma³juenh² lín³² bíh¹ tsú² tsí³ hi³ ca³tin¹ tsá² hí³ tán¹ tun³ló³² mii² hi³ ca³ñi³táunh¹ tsú² jáun² cuá¹ quiéin². 19 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³ma³tsan² Dió³² tsá² quiau³ nió³ juo³ tsá² jma² hi³ qui³ jmí¹tionh¹ hué³² Canaán. Hi³ jáun² hué³² jáun² né³ ca³cué³ Dió³² quioh²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². 20 Cun³ ñí¹ jí³lí³² hi³ lí³ jáun² né³, ca³chó³² quiún³ nio² hña³láu³ tsi²¹ tu³la³quia³ mii².

”Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² Israel cun³quionh³ tsá² ca³lín³ jue²¹, ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmáí¹ hi³ ca³lí³zian² Sá²mie²¹ hi³ lín³ síáh³ tí³² jě¹ Dió³². 21 Jmí¹jáun² tsá² Israel ca³mí³ jan² re²¹ ñí¹con² Dió³², jáun² Dió³² ca³cuen³ Saúl jon² Cis hi³ lín¹³ re²¹, jan² tsá² ñí¹ má²cuú¹ má²ñeh¹ quioh²¹ hla¹ Benjamín; jáun² tsá² hí³ ca³lín³ re²¹ tun³ló³² mii² ñí¹con² tsú². 22 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³che² Dió³² hi³ jmí¹ lín³ tsú² re²¹, jáun² Dá²vi²¹ ca³cuen³ síáh³ Dió³² hi³ lín¹³ re²¹ ñí¹con² tsá² Israel. Quí¹ jmí¹jáun² ca³juáh³ Dió³² la³ lá²: “Né³² má²tsanh²¹ jná¹³ Dá²vi²¹ jon² Isái, jan²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 13:2360 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

tsá² jlánh¹ tì³² tsin³² jná¹³, tsá² hí³ ma³tí³² la³jì³² jái¹³ hí³ juo¹³ jná¹³”. 23 Hi³ jáun² la³ cun³ lí³ jái¹³ hí³ ca³jmú³ jáun² Dió³² hí³ cuen³ jan² tsá² jón²zìh¹ jón²cho¹ hla¹ Dá²vi²¹, tsá² líón³² tsá² Israel, hí³ jáun² bíh¹ má²ca³cuen³ Dió³² Jesús. 24 Jáun² né³, tá¹la³ tiá² má²hle³² Jesús jái¹³ quioh²¹ Dió³², hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu² jmái² bíh¹ ca³hléh³ tìn² la³ñí¹ ñí¹con² tsá² Israel tsá²co¹, hí³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ hí³ hniáuh³² tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ jì³ hí³ hniáuh³² zón³² tsú² siáh³ jmái². 25 Jmí¹ má²ñí¹taúh³ jáun² tá¹³ Juan² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²: “¿Hin² tsánh² jná¹³ hí³ lín²³ hnoh²? Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ lín³ Tsá² ná¹hen² honh² náh² hí³. Má²ñí¹chau²¹ bíh¹ jmái¹ hí³ já³² jan² Tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ jná¹³, qui¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hí³ lín³ jná¹³ hí³ juáh¹³ hí³ jmí¹ lí³ zaih²¹ jná¹³ láu² tsí³² ta³ Tsá² hí³”.

26 ”Hi³ jáun² né³, hnoh² reh², tsá² jón²zìh¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, jì³ hnoh² tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ná¹ma³tih²¹ náh² ñí¹con² Dió³², hí³ ca³ta¹ la³jì³² bíh¹ dí² jái¹³ hí³ lí¹³ liáun³ tsú² lá². 27 Tsá² juú² Jerusalén jì³ la³jín³² tsá² ná¹chín¹, tiá² ca³lí³tsin² yáh³ hí³ hin² tsánh² Jesús, hí³ jáun² ca³jngih³ bíh¹ tsú². Hi³ cun³quionh³ hí³ ca³jmú³ tsú² la³ jáun² né³, ca³ma³tí³² máh³ tsú² la³ cun³ jái¹³ hí³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lín³ tí³² jè¹ Dió³² jmí¹tin², la³ cun³ jái¹³ hí³ ná¹hí³² tsú² jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ma³ cun³ jña³ jmái¹, jmái¹ hí³ tionh² tsú² tie³. 28 Jáun² uá¹jinh¹ tiá² ca³choh¹³ tsú² he³ ca³tí²¹ ma³ngí³ tsú² Jesús, tí³la³ ñí¹con² Pilato bíh¹ ca³mí³ tsá² hí³ jái¹³ hí³ jngih³ tsú² Jesús. 29 Jmí¹ má²lí²jmú³ tsú² la³jì³² la³ cun³ rón³² rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² né³, ca³sion³² tsú² hla¹ Jesús tsoh² crei²¹ hí³ ca³ñí¹hón²¹ tsú² hñh³ tá²hláu². 30 Tí³la³ Dió³² má¹ná¹ ca³jmú³ hí³ ca³jenh¹³ tsú². 31 Tsá² ca³ñí³taunh¹ hí³ quionh³ Jesús jmí¹tin², ca³la³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 13:3261LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

cun³ jmí¹ cuá¹han³ tsú² hué¹³ Galilea hi³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹
tsú² já¹ juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hí³ bíh¹ ca³ma³jnia³²
Jesús hliáun³ jéin³² jmí¹ má²ca³jenh¹³, hi³ jáun² tsá² hí³
cue³² jú¹ tson² ta³né³² ñí¹con² la³jái³² dí² tsá² Israel hi³ la³
jáun² lí³.

³² ”Hi³ jáun² jnoh¹ siáh³ má²ná¹lieh¹ hnoh² jú¹ chú³²
ca³tí²¹ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² jmí¹tin² quionh³ dí¹hio³
ñú¹deh³ dí². ³³ Ñí¹con² jnoh¹ tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ bíh¹
tsá² hí³ ca³ma³tí³² Dió³² jái¹³ jáun² jmí¹ ca³jenh¹³ jáun²
Jesús. La³ ní² bíh¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² Salmos ñí¹ hu²¹ Salmo
ñí¹ má²tun³, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hnú² bíh¹ Jón³² jná¹³,
né³² má²lí²ma³jniau¹³ jná¹³ hnú² hi³ hnú² lín³ Jón³² jná¹³”.

³⁴ Hi³ ca³híe³ siáh³ Dió³² jái¹³ hi³ jenh¹³ Jesús, hi³ jáun²
cun³ tiá² lí¹³ sánh³², jáun² zia³² cáun² ñí¹ rá¹juáh³ la³ lá²:
“Cu³tí³ má¹he¹ má¹mieh¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² rón³² la³ cun³
lí³ jú¹ hien¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² quiúnh¹ hla¹ Dá²vi²¹”.

³⁵ Ja³bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³ Sí² Salmos la³ lá²:
“Jmí¹líh³ bíh¹ tiá² cuéh¹ hnú² jái¹³ hi³ sánh³² Tsá² chun¹
quian²¹ hnú²”.

³⁶ Hi³ jáun² né³, jmí¹ lí²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³
jáun² hla¹ Dá²vi²¹ hí³ ñí¹con² tsá² jmí¹ zian² jmí¹jáun²,
ta²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³², jáun² ca³ñí¹hón²¹ dí² la³jmí¹
ca³hón³² dí² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú². Hi³ jáun² uá¹jinh¹ hla¹

Dá²vi²¹ hí³ né³ ca³cánh² bíh¹ jmí¹ lí²¹ jáun², ³⁷ tí³la³ Tsá²
ca³jmú³ hí³ Dió³² hí³ jenh¹³ má¹ná¹, tiá² ca³cánh² yáh³.

³⁸ Hi³ jáun² né³ reh², hnoh² hniáuh³² lí³ ñíh¹³ nán² hi³
cun³quionh³ Jesús hí³ bíh¹ zia³² uu³i³tso³, hi³ jáun² jnoh¹
ngái¹ jú¹ chú³² lá². ³⁹ Quí¹ má²hia³jáun¹³ máh³ jmí¹ ná¹hen²
honh² hnoh² hi³ lí³ chun¹ nán² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³
liei²¹ hi³ hiauh³ jáun² hla¹ Moisés, tí³la³ liei²¹ jáun² né³, tiá²
ca³lí³ yáh³ jmu³ la³ jáun². Tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, lí³ua³ jan²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 13:40-62 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

tsá² tanh² ta²¹ Jesús má²tá¹zanh¹ tsú² ta³ ñí¹ Dió³² la³juah²¹
 dúh¹ hi³ tiá² tso³ ren² bíh¹. ⁴⁰ Jáun² hua³hín¹³ hnoh², quí¹
 ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ náh² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun²
 ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lín³ hi³ tí³² jè¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

⁴¹ Hnoh² tsá² lí¹ cáuh²³ cú²nga¹ jú¹ tson²,

cuí¹ cha³cáun² honh² náh²,

hi³ má¹lí³² jáun² né³ cuí¹ cha³hín³ náh² siáh³.

Quí¹ tá¹la³ zian² hnoh² ní² jmu¹ jná¹³ cáun² ta²¹ jueh³²,

ta²¹ jáun² cun³ tiá² ta²¹ táunh¹³ hnoh² hi³ tson²,

uá¹ jáun² la³ jáun² lí³ zian² tsá² ngái³² jái¹³ jáun² ñí¹con²
 hnoh².

⁴² Jmí¹ cá¹táuh³ hi³ hleh³² jáun² Po¹, jáun² jmí¹jáun²
 cua³han³ Po¹ cuáh³² quionh³ Bernabé. Jmí¹jáun² ma³
 jan² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² ca³te³ tsú² hi³ ja³táunh¹
 dí² siáh³ ñí¹ jña³ jmái¹ hi³ ja³hléh² siáh³ hná¹ jái¹³ jáun².

⁴³ Jmí¹ ca³tsáun³ tsá² tiáunh¹ hí³ cuáh³² né³, juóun³² bíh¹
 tsá² judíos jí³ tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ca³hín¹³ jè¹ tsá² judíos
 ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Po¹ quionh³ Bernabé. Jáun² Po¹ jí³
 Bernabé ca³záih³ tsá² hí³ hi³ má²hniáuh³² ñi³táunh¹ tsú²
 cáun² he² ñí¹, hi³ tiá² hniáuh³² chá³² tsú² tí³ có³² mií³ hi³
 ja³² tsí³ Dió³².

⁴⁴ Jmí¹ la³ má²jña³ jmái¹ jáun² né³, jmái¹ hi³ tianh³² tsú²
 tie³, jmí¹jáun² ca³ngih³² míh¹ tiá² la³jín³² tsá² juú² jáun² hi³
 ca³lí³hnió³ ne³ jái¹³ hi³ ca³tín¹ Tí³² Juo¹³ dí². ⁴⁵ Tí³la³ jmí¹
 ca³jé³ tsá² judíos hi³ má²ná¹ngih³² tsáú² juóun³² lín³² né³,
 ca³lí³ uóu³² tsí³, hi³ jáun² ca³qui³ ca³táinh³² dí² Po¹ jái¹³,
 hi³ ca³tu³ ca³hión³² dí² siáh³. ⁴⁶ Jmí¹jáun² tí³ jlánh¹ tiá³
 ca³niau²¹ bíh¹ tsí³ Po¹ quionh³ Bernabé, hi³ jáun² ca³záih³
 dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Hnoh² bíh¹ jmí¹ ca³tín¹ náih¹³ tín² la³ñí¹ jái¹³ lá²
 quioh²¹ Dió³². Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ chín¹dí¹ hnoh² bíh¹ tiá²

hnáuh² náih¹³, ti³ có³² bíh¹ má²lí²cháh¹ hnoh² jái¹³ quioh²¹
 Dió³², hi³ ná¹lín²³ hnoh² hi³ tiá² ca³ti²¹ hi³ zian² náh² la³
 cun³ jmí¹hi³nio², jáun² cu³tsa³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹
 cú²jueh³² má²tsá¹hléh¹³ jnoh¹ ta³né³². ⁴⁷ Quí¹ la³ jáun² bíh¹
 héih³² ca³jmú³ Tí³² Juo¹³ jnoh¹ ñí¹con² jnoh¹, hi³ ca³juáh³:
 Hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lín¹³ nú² la³jmí¹ lí³ joh¹ sí²
 ñí¹con² tsá²cá²jo²¹,

hnú² bíh¹ ca³hiáu³² jná¹³ hi³ ngái¹ nú² jái¹³ ñí¹con² tsá²
 zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ he³ lánh³ lí¹³ láun³ tsú².

⁴⁸ Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²cá²jo²¹ jái¹³ ní² né³, jlánh¹ ca³lí³
 tsah³ hi³ ca³juáh³:

—He³ ma³ chú³² jái¹³ quioh²¹ Dió³².

Jáun² la³jín³² tsá² má²ca³tin¹ hí³ hi³ lí¹³ zian² la³ cun³
 jmí¹hi³nio² ca³taunh³ ta²¹. ⁴⁹ Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹
 ca³juóun³ tsá² ca³nái³² jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí² tá¹ cáun²
 hué³² jáun². ⁵⁰ Tí³la³ tsá² judíos jlánh¹ ca³jmú³ hi³ ca³míh³
 tsí³ tsá²mi³ tsá² ná¹quien², tsá² jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³²
 quioh²¹, jí³ tsá²ñuh² tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² ní², hi³ jáun²
 ca³jmú³ tsú² hian² tsí³ ñí¹con² Po¹ jí³ Bernabé, ca³la³ ñí¹
 ca³huen³ dí² tsá² hí³ hué³² jáun². ⁵¹ Jmí¹ ca³huén² tsá² hí³
 cheih³² hué³² jáun² né³, ca³juá³ láu² tloh³ ta³ hi³ ca³súh³
 tsú² hliáu² hi³ jmí¹ quian²¹, hi³ ca³ma³li²¹ tsú² hi³ tiú²uú²
 ca³tin¹ jmu³ zian² hi³ ca³tin¹ tsá² zian² ñí¹ jáun². Jmí¹jáun²
 ja³taunh²¹ tsú² tí³ juú² Iconio. ⁵² Tí³la³ tsá² má²tanh² ta²¹
 Tí³² Juo¹³ dí² já¹ juú² Antioquía jáun² jlánh¹ jmí¹ má²canh²
 Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, jí³ hi³ jlánh¹ jmí¹ má²hiún² tsí³
 tsú² siáh³.

14

Po¹ jí³ Bernabé ja³taunh²¹ juú² Iconio

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 14:164LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1

¹ Jáun² né³, jmí¹ cá¹chó²¹ Po¹ quionh³ Bernabé la³ tí³ já¹ juú² Iconio jáun², jáun² taunh³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos zeh² ñí¹ jáun². Ñí¹ jáun² jlánh¹ re² ca³hléh³ tsú² siáh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³taunh³ siáh³ ta²¹, tsá² judíos jí³ *tsá²cá²jo²¹ ní². ² Tí³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ né³, ca³ma³can² bíh¹ tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun² hlaih³ tioh³ tsí³ tsú² ca³jién³² tsá² reh² dí². ³ Jáun² ue³ bíh¹ ca³hléh³ tá¹ gon³ tsá² hí³ jái¹³ ca³tí²¹ mi³ hi³ ja³² tsí³ Dió³² ñí¹ jáun², ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ tsú². Hi³ jáun² Dió³² ca³ma³tson² jái¹³ jáun² quioh²¹ tsá² hí³ cun³quionh³ hi³ ca³cuéh³ tsú² tsá² hí³ pí³ hi³ jmu³ hua³jueh³² jí³ lí²¹ ní² siáh³. ⁴ Jmí¹jáun², ná¹tsoh³ bíh¹ tsá² juú² jáun² lí³, cá² tsáun¹ tsú² ca³háin³² tí³ con² tsá² judíos, tí³la³ ñí¹ cá² tsáun¹ jáun² né³ ca³háin³² tí³ con² tí³² tsá² quian³² hí³ jé¹ Dió³². ⁵ Jmí¹jáun² tsá²cá²jo²¹ ca³jmú³ cá²hon³ quionh³ tsá² judíos jí³ la³ má²quionh³ tsá² ná¹ñí¹ juú² ní² siáh³, hi³ jmí¹ hnió³ dí² jmúh³² tsá² hí³ hian² tsí³ hi³ qui³ jnah³ dí² quín¹. ⁶ Tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ñí³² Po¹ quionh³ Bernabé hi³ hnió³ tsá² hí³ jmu³ la³ jáun² né³, jáun² la³jui³² ca³huén² tsú² hi³ ja³taunh²¹ tí³ hué¹³ Licaonia ñí¹ nio¹ juú² Litra jí³ juú² Derbe, hi³ ca³ñí¹ñí³taunh¹ tsú² siáh³ tí³ hlá² tí³ ní² la³ cu³ la³ jéin³ jáun², ⁷ hi³ ñí¹hléh² siáh³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹ jáun².

Tsá² juú² Litra jnah²³ quín¹ Po¹

⁸ Já¹ juú² Litra jáun² né³ jmí¹ cuá³ jan² tsá² hliánh²; tsá² hí³ cun³ tiá² jmí¹ lí²³ ngí³², quí¹ má²hliánh² la³ cun³ jmí¹ ca³lí³zian² bíh¹ tsú². ⁹ Tsá² hí³ jmí¹ cuá¹nái³² jái¹³ hi³ hleh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³jié³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tsú², hi³ jáun² jmí¹ ca³lí³tsin² Po¹ hi³ tsá² hí³ má²hu²¹ cáun² tsí³ hi³ jáun² lí¹³ lan¹³, ¹⁰ jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³záih³ tsá² hí³:

—¡Náu²!

Jáun² tsá² hí³ la³jui³² ca³náu² ca³la³ hí³ rú² háin²³, hí³ ca³ma³liáu³² hí³ ngi³². 11 Jmí¹ ca³jíe³ tsá² juú² hí³ hí³ ca³jmú³ Po¹ la³ jáun², jáun² ca³tí² ca³hóh³² tsú² hí³ ca³juáh³:

—¡Dió³² jniá³ la³jmí¹ jniá³ tsáu² dá² má²cuá²taunh¹ ja¹ ñí¹ tiauh¹ jnoh¹!

12 Jáun² Bernabé ca³teh³ tsú² Zeus dió³² tsá² chín¹, hí³ Po¹ né³ ca³teh³ tsú² Hermes, tsá² ñí³quian²¹ jē¹ dió³², quí¹ Po¹ bíh¹ tsá² ca³hléh³ jái¹³. 13 Cuáh³² quioh²¹ dió³² téh²³ tsú² Zeus jmí¹ zeh¹ ñí¹ má²tau²¹ já¹ juú². Jáun² mí²tsáu² ca³tin¹ dió³² tsá² lán¹ hí³ ca³can³ lí¹³ hí³ láí¹ jí³ cuá¹juí² ní² siáh³ tí³ ñí¹ lí³ ho³hñú¹³ hiah³² hu²¹ juú², hí³ jmí¹ hnió³ tsú² jngih³ jáh³ hí³ hí³ ca³tin¹ tsá² gon³ hí³. 14 Tí³la³ jmí¹ ca³lí³tsin² Po¹ quionh³ Bernabé hí³ né³bí¹ jngih³ tsú² jáh³ hí³ ca³tin¹ dí², jmí¹jáun² ca³zen³ tsú² ha¹, hí³ la³jui³² taunh³ ja¹ tsáu² hí³ ca³hóh³² tiá³ hí³ juáh³:

15 —¡Hnoh² tsá² juú²! ¿He³ láih³² sa³ la³ ní² jmuh³² hnoh²? Já² tsá²mi³cuóun² tsá² la³ hnoh² bíh¹ jnoh¹. Já² ta²¹ jáun² yáh³ jau³ jnoh¹ hí³ ja³hléh¹³ jnoh¹ jái¹³ hí³ hniáu³² cháh¹³ hnoh² tí³ có³² hí³ tiá² ta²¹ lí³ jmu³ ní², hí³ tí¹ jéinh¹ náh² jmí¹ honh² hí³ tanh¹³ náh² ta²¹ jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun², Dió³² Tsá² ca³jmú³ hí³ tá¹ cáun² la³ cu³ la³ juéh³ mi³cuú² jí³ la³jí³² hí³ zia³² ní² siáh³. 16 Uá¹jinh¹ la³ jáun², Dió³² cáun² ca³cué³ jái¹³ jmí¹tin² hí³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cáun² lí¹ jmu³ cun³ tin² tsí³, 17 tí³la³ cun³ jáun² ca³ma³li²¹ bíh¹ Dió³² ha³ lánh³ lín³ cun³quionh³ la³jí³² hí³ chu²¹ hí³ jmu² la³ tí³ ta³né³². Quí¹ hí³ bíh¹ Tsá² zen² jmí³, hí³ jáun² lau³² re² hí³ cú² hí³ hính²³ tsáu², hí³ cue³² tsú² siáh³ la³jí³² hí³ lí²³ hí³ lí²hiún² tsí³ tsáu².

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 14:1866 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

18 Tĩ³la³ uá¹jinh¹ ca³juáh³ Po¹ quionh³ Bernabé la³ ní² né³, cun³ jáun² tion³ cu³tĩ³ bíh¹ lí¹ lí²¹ hi³ tiá² ca³jngih³ tsá² hí³ jáh³ ñí¹con² tsú².

19 Jmí¹ lí¹ cáin² jáun² né³ ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá² judíos ñí¹ jáun², tsá² zian² juú² Antioquía jĩ³ tsá² zian² juú² Iconio, hi³ ca³ñí¹ma³can² tsá² juú² Listra hí³; jmí¹ jáun² ca³quí² ca³jnah³ tsú² Po¹ quín¹. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³cuóunh³² dí² siáh³ hué³² tsá²jũ³ hi³ ca³ñí¹tion¹³ dí² jenh³ juú², quí¹ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ má²jun² bíh¹ Po¹. 20 Tĩ³la³ tá¹la³ má²tionh² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² cu³ jéin³ ñí¹ rón²¹ Po¹ né³, cu³diá²jan² bíh¹ jmí¹ ca³náu² Po¹, jáun² ngah³ siáh³ tĩ³ já¹ juú² jáun². Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² já¹taunh²¹ tsú² siáh³ quionh³ Bernabé tĩ³ juú² Derbe.

21 Jmí¹ cá¹tsan³ hi³ hleh³² tsú² jú¹ chú³² já¹ juú² Derbe, ñí¹ jlánh¹ ca³juóun³ jáun² tsá² má²hain²¹ tĩ³ con² Tĩ³² Juo¹³ dí², jáun² ja³tanh²¹ tsú² siáh³ tĩ³ já¹ juú² Listra, hi³ tionh² ñí¹ jáun² já¹tanh²¹ tĩ³ juú² Iconio, hi³ tionh² Iconio jáun² né³ ca³cha³tánh¹ siáh³ tĩ³ já¹ juú² Antioquía. 22 Hi³ ca³ñí¹chá² tsú² tiá³ tsí³ tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Dió³² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² jáun², hi³ ca³záih³ tsú² tsá² hí³ hí³ hniáuh³² nio² cáun² tsí³ la³ má²nio² jáun². Hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³ la³ lá²:

—Jnoh¹ tsá² tanh²³ dí² ta²¹ Dió³², cun³ ca³ta¹ bíh¹ dí² hi³ má¹tso¹ tsí³ ñeh² bíh¹ hi³ tsáuh¹³ dí² ñí¹ cuá¹quien² Dió³².

23 Ja³bí¹ ca³hion³² tsú² siáh³ tsá²daun³² tsá² tiánh³ ñí¹ quioh²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² cuáh³² jáun². Hi³ jáun² jmí¹ ca³ma³hien²¹ tsú² hi³ ca³liéinh³² tsú² siáh³ Dió³², ca³chan³ tsú² tsá² hí³ jo³cuo² Dió³², Dió³² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹.

Ngah³ Po¹ quionh³ Bernabé tĩ³ juú² Antioquía nio² hué³² Siria

24 Jáun² né³, jmí¹ ca³nga² tsú² jáun² hué³² Pisidia ca³cha³táunh¹ siáh³ hué³² Panfilia. 25 Hi³ jáun² jmí¹ ca³hléh³ tsú² jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Perge, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ já¹taunh²¹ siáh³ juú² jmái² Atalia. 26 Hi³ jáun² ní¹ jáun² taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ já¹tanh²¹ tí³ juú² Antioquía, juú² ní¹ ca³liéinh³² tsá² ná¹ní¹ cuáh³² Dió³² jmí¹tin², hi³ ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³cuo² Dió³², hi³ cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² tsú² Dió³² hi³ jáun² lí¹³ jmu³ tsú² tá¹³ Dió³². Ta²¹ jáun² né³ cun³ ja¹ má²ca³táunh³ tsú², jáun² yáh³ má²já²tanh²¹ tsú² ní¹ jáun². 27 Jáun² jmí¹ má²ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² né³, ca³ngih³² la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² já¹ juú² Antioquía, jáun² Po¹ quionh³ Bernabé ca³chá³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí², hi³ ha³ lánh³ ca³cué³ Dió³² jái¹³ ní¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ lí¹³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Dió³². 28 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ué³ bíh¹ ca³ta³cua¹³ Po¹ quionh³ Bernabé já¹ juú² jáun² quionh³ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² tí³² Juo¹³ dí².

15

Cuú²ngih³² tsá² reh² já¹ juú² Jerusalén

¹ Jáun² né³, jmí¹ jáun² ca³cha³táunh¹ ma³ jan² tsá² hín¹³ tí³ Judea já¹ juú² Antioquía, hi³ ca³híeh³ tsú² tsá² reh² hí³, hi³ ca³juáh³:

—Tiá² lí¹³ liáun³ hnoh² ní¹juáh³ tiá² *já²tú¹ chí² láu² hná¹³ ní¹ zian² hnoh² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ní¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Moisés.

² Jáun² Po¹ quionh³ Bernabé jlánh¹ ca³qui³ ca³táinh³ jái¹³ quionh³ tsá² hí³. Jmí¹ jáun² ca³hión³² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Bernabé la³ má²quionh³ gon³ gáun³ tsá² reh² ní¹ hná¹ jáun² siáh³, hi³ tsa³táunh¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén hi³ tsa³juonh³² cú²jueh³² jái¹³ jáun² quionh³ *tí³² tsá² quian³²

jë¹ Dió³² la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² ní² siáh³.

³ Tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² juú² Antioquía jáun² ca³zen³ tsá² hí³ hi³ tsa³táunh¹ já¹ juú² Jerusalén. Jáun² hú¹ jui³² jáun² né³ ca³nga² tsú² hué¹³ tsá² hín¹³ ti³ Fenicia ji³ hué¹³ tsá² hín¹³ ti³ Samaria ní² siáh³. Jáun² ñí¹ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ ha³ lánh³ rón³² má²cá²jéinh³² jmí¹ tsí³ *tsá²cá²jo²¹ ti³ ñí¹con² Dió³², jáun² tsá² reh² hí³ ca³li³ hiún² lín³² tsí³ jmí¹ ca³nái³².

⁴ Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsá² hí³ já¹ juú² Jerusalén né³, ca³la³ hiún² lín³² tsí³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ca³hen³ tsá² hí³ ñí¹ jáun², quionh³ tsú² ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² ji³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² ní² siáh³; jáun² tsá² gon³ hí³ ca³chá³ la³ji³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ hmóu³² dí². ⁵ Ti³la³ ma³ jan² tsá² *fariseos, tsá² má²hain²¹ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hniáuh³² bíh¹ tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá²cá²jo²¹, hi³ za¹³ dí² tsú² hi³ hniáuh³² ma³ti³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.

⁶ Jmí¹jáun² ca³cuú² ca³ngih³² ti³² tsá² quian³² jë¹ Dió³² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² hi³ ca³juónh³ jái¹³ jáun². ⁷ Jmí¹ má²lí²juónh³ tsú² jáun² hliáun³ jái¹³ né³, Pé¹ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñíh¹ náh² hi³ Dió³² ca³te³ jná¹³ jmí¹tin² hi³ ca³tin¹ jná¹³ hléh¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹, hi³ jáun² ca³li³ tónh³² tsú² ta²¹ jmí¹ ca³nái³². ⁸ Hi³ jáun² Dió³² Tsá² cuoh² he³ lánh³ lí³ tsí³ tsáu² ma³ quin³² ma³ jan³² ca³ma³li²¹ hi³ hnio³ tsá² hí³; quí¹ ca³cuen³ bíh¹ Dió³² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá² hí³ la³jmí¹ ca³cuen³ tsú² jáun² ñí¹con² jnoh¹ la³ jmí¹ ñí¹. ⁹ Hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² ca³jmú³ Dió³² hi³ siánh³ tsáu² jnoh¹ la³

cun³ tsá² hí³; quí¹ cáun² ca³ma³ji² bíh¹ Dió³² tsí³ tsá² hí³
 cun³quionh³ hí³ nio² cáun² tsí³ tsú². ¹⁰ Jáun² né³, ¿he³
 láih³² hnáuh² náh² má¹mih¹³ tsí³ Dió³², hí³ má²hnáuh²
 hnoh² cuéh¹ cáun² liá¹ héi² ñí¹con² tsá² reh² hí³? Quí¹
 hí¹juáh³ jnoh¹ yáh³ tiá² ca³tiau¹³, hí³ sa³jun³ tsá²haun³²
 dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² siáh³ ca³tioh²¹. ¹¹ Tí³la³ má²taunh²³
 jnoh¹ ta²¹ cáun² jú¹ tson² lí³ la³ lá²: “Cun³ñí¹ hí³ lí¹ ja³² mi³
 tsí³ bíh¹ Dió³² hí³ jáun² má²ca³liáun³ jnoh¹ la³ jí³ tsá²cá²jo²¹
 hí³ uá²jaí³²”.

¹² Jmí¹jáun² ca³tiánh³ tie³ ca³la³ jín³² tsá² ná¹ngih³² hí³
 hí³ ca³nái³² tsú² re² jái¹³ hí³ ca³chá³ Po¹ quionh³ Bern-
 abé. Hí³ ca³chá³ tsú² la³jí³² lí²¹ jí³ hua³jueh³² hí³ ca³jmú³
 Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³ hmóu³² dí². ¹³ Jmí¹
 cá¹tsan³ jái¹³ jáun² quioh²¹ Po¹ né³, jáun² Jacobo ca³juáh³
 la³ lá²:

—Hnoh² reh², sá¹ní² niéi² náh² jái¹³ hí³ juanh²¹ jná¹³
 lá²: ¹⁴ Má²lí²juáh³ Sí¹mu²¹ Pé¹ ha³ lánh³ ca³ma³hnio³
 Dió³² tsá²cá²jo²¹ jmí¹tin², hí³ hnga² Dió³² ca³quianh³ ja¹
 tsá²cá²jo²¹ cun³ nió³ tsá² lín¹³ tsá² joh¹ dí² hnga². ¹⁵ La³
 jáun² bíh¹ ca³juáh³ siáh³ tsá² ca³lín³ hí³ *tí³² jē¹ Dió³²
 jmí¹tin², quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² hí³ rá¹juáh³ hí³ ca³juáh³
 Dió³² la³ lá²:

¹⁶ Ní¹ má¹jáun² jáunh¹³ jná¹³,
 hí³ já¹hión³² jná¹³ siáh³ tsá² lín¹³ ta²¹ hí³ la³jmí¹ ho² jáun²
 hla¹ re²¹ Dá²vi²¹,
 la³jmí¹ jmouh³² tí³² hiah³² hñú³ má²ca³tsúnh².

La³jí³² hí³ ca³quí² ca³tsúnh² jáun²,
 má²jmóuh¹ jná¹³ siáh³ cáun² hí³ hmai²¹.

¹⁷ Jáun² má¹jáun² má²hnah¹³ tsá²cá²jo²¹ Tí³² Juo¹³,

la³ cun³ la³jín³² tsá² ca³te³ jná¹³ hí³ hí³ lín¹³ tsá² joh² jná¹³.

¹⁸ La³ jáun² juáh³ Juo¹³ dí²,

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 15:1970 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

Tsá² ca³hie³ jái¹³ ní² la³ cun³ jmí¹tin² lín³².

19 "Hi³ jáun² jná¹³ né³ len³ —ca³juáh³ Jacobo— hi³ tiá² hniáuh³² má¹tsan¹³ jnoh¹ tsí³ tsá²cá²jo²¹ hí³, tsá² má²tí² má²jeinh³² hí³ jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³². 20 Ti³la³ tioh²¹ bíh¹ cáun² sí² zen¹³ jnoh¹ hí³ jmu² héih³² hí³ tiá² chú³² cuh³ tsú² má³² hi³ tiú²uú² jí² cun³ñí¹ hi³ má²ca³na³tsí³ tsáu² ñí¹ hó²¹ñí¹ dió³² tsá² lán¹, jí³ tsá²mi³ tsá²ñuh² ní² tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján². Hi³ tiá² chú³² cuh³ tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láí¹, jí³ jmi² ní² siáh³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú². 21 Hniáuh³² bíh¹ za¹³ jnoh¹ tsá²cá²jo²¹ hí³ la³ jáun², quí¹ ní² lí¹ ca³hliáh² tsí³ tsá² *judíos. Quí¹ la³ cun³ jmí¹tin² lín³² máh³ hleh³² tsú² jái¹³ hí³ tioh³ jáun² ñí¹ Sí² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hí³ hí³² tsú² ma³ quin³² ma³ cun³ jña³ jmái¹ *jmái¹ nio² tie³ hñu³ cuáh³² quioh²¹ hí³ táun³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú².

22 Hi³ jáun² ti³² tsá² quian³² hí³ jē¹ Dió³² quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³², jí³ la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ní² siáh³ ca³jmú³ cá²hon³ hí³ hión³² ma³ jan² tsá² ja¹ quioh²¹ má²tún² hmóu³² hí³ zen³ tsú² quionh³ Po¹ jí³ Bernabé tí³ já¹ juú² Antioquía. Jáun² ca³hión³² tsú² Judas tsá² téh²³ tsú² siáh³ Barsabás, jí³ Silas ní² siáh³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² quien² ja¹ tsá² reh². 23 Jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hí³ ja³can³² sí². Sí² jáun² rá¹juáh³ la³ lá²:

"Jnoh¹ tsá² ná¹láí³ ti³² tsá² quian³² jē¹ Dió³², la³ má²quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² ní², la³jái³² jnoh¹ juáh³ hia² náh² ñí¹con² hnoh² tsá² reh² tsá²cá²jo²¹ zian² juú² Antioquía, jí³ hnoh² tsá² zian² náh² hué³² Siria jí³ hué³² Cilicia ní² siáh³.

24 Má²ca³lí³ né¹ jnoh¹ hí³ zian² ma³ jan² tsá² má²ca³cha³táunh¹ ñí¹ ní², tsá² tiá² ca³hion¹³ jnoh¹ hí³ hléh³² ñí¹con² hnoh². Tsá² hí³ né³ jlánh¹ má²ca³ma³quí²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 15:2571LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

ma³tsan² honh² hnoh², hi³ má²ca³qui³ ca³cóh³ tsú² jái¹³
hñu³ honh² hnoh², [hi³ juáh³ hi³ hniáuh³² tiúh¹ hnoh² chí²
láu² hná¹³ ñí¹ zian², jì³ hi³ hniáuh³² má¹tih²¹ hnoh² siáh³
liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés.]

25 Hi³ jáun² jmí¹ ca³ngah² jnoh¹ ca³láí¹³ hi³ hion¹³ ma³
jan² tsá² má²tún² hmóu³² hi³ zen¹³ jnoh¹ tsá² hí³ hi³ tsa³jie³
hnoh², quionh³ tsú² Bernabé jì³ Po¹, tsá² jlánh¹ hno³ dí²,
26 tsá² má²ca³ta³tonh¹ hi³ ñí¹ hmú²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹
Jesucristo Tì³² Juo¹³ dí². 27 Jáun² má²zen¹³ jnoh¹ Judas
quionh³ Silas, hi³ jáun² tsá² ní² hie³² hnoh² jú¹ tson² hi³
ca³ti²¹ jái¹³ tìoh³ sí² lá².

28 Jnoh¹ ca³láí¹³, quiúnh¹ Jmí²chí³ Chun¹, hi³ tiá²
hniáuh³² cué¹³ jnoh¹ hnoh² cáun² liá¹ héi², hi³ jáun² hí¹
cáun² jái¹³ siáh³ tiá² hniáuh³² má¹tih²¹ hnoh² ñí¹ hná¹
lá²: 29 Tiá² chú³² cúh¹³ hnoh² ngú³ quioh²¹ jáh³ hi³
má²ca³jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² láin¹, tiá² chú³² cúh¹³
náh² jmi², sa³jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láí¹ ní²
siáh³. Ja³bí¹ la³ jáun² tsá²mi³ tsá²ñuh² siáh³ tiá² hniáuh³²
jmu³ juón¹ quionh³ tsá²ján² tsá²ján². Re² lín³² bíh¹ ní¹juáh³
má¹tih²¹ hnoh² jái¹³ lá². Cun³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.”

30 Jáun² tsá² reh² tsá² Jerusalén ca³hah² jái¹³ ñí¹con² tsá²
tsa³can³² hí³ sí² jáun², jáun² ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú²
Antioquía. Jmí¹ ca³cha³táunh¹ jáun² tsú² ca³cuu³ ca³ngih³
tsá² reh² zian² ñí¹ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jienh³ dí² sí²
jáun². 31 Jmí¹ ca³hí³ tsá² reh² hí³ sí² jáun² ne³, ca³lí³ hiún²
lín³² tsí³, qui¹hliá² jlánh¹ ca³ma³hau³ jái¹³ jáun². 32 Jáun²
Judas quionh³ Silas, tsá² ná¹lín³ tí³² jē¹ Dió³², ca³híeh³ tsá²
reh² hí³ hliáun³ jú¹ chú³², jái¹³ hi³ lí¹³ lí³ pin³ hñu³ tsí³
tsú². 33 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tiánh³ tsá² hí³ ñí¹ jáun²; jáun²
tsá² reh² zian² juú² jáun² ca³hah² jái¹³ ñí¹con² tsá² hí³ jmí¹
ca³ti³ ñí¹ tsa³tánh¹ tsú², hi³ chá¹tánh¹ cáun² hi³ re² hi³

tin² ñí¹con² tsá² ca³ze³. ³⁴ [Tí³la³ Silas ca³lín¹³ hi³ cuá³² bíh¹ cú²jueh³² ñí¹ jáun².] ³⁵ Hi³ jáun² Po¹ quionh³ Bernabé ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Antioquía jáun². Tá¹ gon³ tsá² hí³ la³ má²quionh³ juóun³² tsá² siánh³ siáh³ ca³hléh³ jú¹ chú³², hi³ ca³ma³tin² tsú² tsáu² jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí².

Jmí¹ tí³ tenh³ juin² Po¹ hi³ ñí¹ngái¹ jái¹³ quioh²¹ Dió³²

³⁶ *Jmí¹ lí¹cáin² jáun² né³ ca³záih³ Po¹ Bernabé:*

—Tsáu¹³ siáh³ cónh³ hi³ tsá¹neh²¹ tsá² reh² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má²ca³hléh¹³ dí² jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí² jmí¹tin², jáun² lí³ né¹ dí² he³ lánh³ rón³² tionh² tsú².

³⁷ *Jmí¹jáun² jmí¹ hnió³ Bernabé hi³ jan³ siáh³ Juan² hi³ jmí¹ tsa³táunh¹ cu³lí²¹ quionh³. Juan² hí³ téh²³ tsú² siáh³ Marcos. ³⁸ Tí³la³ Po¹ tiá² ca³he³ yáh³ hi³ jan³ siáh³ tsá² hí³, quí¹ hnga² tsá² hí³ sa³ ca³jính³² yáh³ hué³² Panfilia jmí¹tin², tiá² ngau³ yáh³ tsú² cu³chin¹ quionh³ tsá² gon³ hí³ hi³ tsa³jmú³ ta²¹ ca³la³ ñí¹ ca³táuh³. ³⁹ Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juónh³ Po¹ cú²zúnh² quionh³ Bernabé, jáun² ma³ quin³² bíh¹ ca³háin³² tsú² lí³. Jáun² Bernabé ca³jan³ Marcos hi³ já¹taunh²¹ quionh³ tí³ hué³² Chipre nio² chu³ jmái². ⁴⁰ Tí³la³ Po¹ né³, ca³quianh³ Silas hi³ tsó³² quionh³. Jáun² tsá² reh² ca³liéinh³² Dió³² hi³ ca³chan³ tsú² tsá² gon³ hí³ jo³cuo² Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hí³ lí¹³ ma³hé² ma³mieh². Jmí¹ lí²¹ jáun² já¹taunh²¹, ⁴¹ hi³ jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² siáh³ tí³ hué³² Siria jí³ hué³² Cilicia ní² siáh³, hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² hué³² jáun².*

16

Timoteo ñí³quionh¹³ Po¹ jí³ Silas

¹ *Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³chó³² Po¹ quionh³ Silas juú² Derbe jí³ juú² Listra. Já¹ juú² Listra jáun² ca³jenh² tsú²*

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 16:273LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 1

jan² tsá² jmái² Timoteo, jan² tsá² má²hen² ti³ con² Ti³²
 Juo¹³ dí², jon² tsá²mi³ tsá² *judío tsá² má²tanh² ta²¹ Ti³²
 Juo¹³ dí². *Tsá²cá²jo²¹ tsá² hleh³² jú¹ *griego bíh¹ jméi²
 Timoteo hí³. ² Tsá² reh² dí² tsá² zian² juú² Listra jáun²
 quionh³ tsá² juú² Iconio, jlánh¹ re² jmí¹ hleh³² hi³ ca³tin¹
 ñú² hí³. ³ Hi³ jáun² Po¹ ca³li³hnió³ jan³ Timoteo ñí¹ ngi³²;
 jmí¹jáun² *ca³tiú³ tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² Timoteo,
 quí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³ tiá² hlah³ jeinh²¹ tsá² judíos hín¹³ ñí¹
 jáun², quí¹ la³jín³² bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ná¹ñi³² hi³ tsá²cá²jo²¹
 bíh¹ jméi² Timoteo hí³. ⁴ Hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹
 tsú² ma³ quin³² ma³ caun³² juú² né³, ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³
 rá⁴tioh³ ñí¹ sí², la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³lín¹³ ti³² tsá² quian³²
 jê¹ Dió³² zen³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² tionh²
 já¹ juú² Jerusalén. ⁵ Hi³ jáun² ti³ jlánh¹ tiá³ ca³niau³ bíh¹
 tsí³ tsá² má²lín³ hi³ cuáh³², jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹
 ca³juóun³ tsú².

Po¹ jnia² jéinh³² jan² tsá² zian² hué³² Macedonia

⁶ Jáun² né³, jmí¹jáun² ca³ñí¹nga¹ tsú² la³ cáun² hué³²
 Frigia quionh³ hué³² Galacia, quí¹ tiá² ca³cué³ yáh³
 Jmí²chí³ Chun¹ jái¹³ hi³ tsa³hléh² tsú² jái¹³ quioh²¹ Dió³²
 ti³ hué³² Asia. ⁷ Hi³ jáun² jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² ñí¹
 lí³ hiáun³ hué³² Misia jmí¹ lín²³ tsú² hi³ tónh³² hué³²
 Bitinia, ti³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² jái¹³ ca³cué³ Jmí²chí³
 joh¹ Jesús. ⁸ Jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² cú²jueh³² hué³²
 Misia, jáun² ca³cha³táunh¹ la³ ti³ juú² Troas nio² can³²
 jmí²miih²¹. ⁹ Hua² jáun² né³ ca³jnia³ jan² tsá² Macedonia
 jéinh³² Po¹ jui³² qui³ziú³, hi³ dí¹hiú² dí¹mi³² hi³ dí¹juáh²³ la³
 lá²: “Jmu³ tiá³ hnú² hi³ chú³², han¹ jo²¹ ti³ lá² hi³ má¹hau¹
 nú² jnoh¹”. ¹⁰ Jmí¹ cá¹jnia³ jáun² la³ jáun² jéinh³² Po¹ né³,
 la³jui³² ca³láí¹³ jnoh¹ hi³ tsáu¹³ hué³² Macedonia jáun²;

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 16:1174LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

quí¹ ca³láí¹³ jnoh¹ hi³ cu³tí³ hnió³ Dió³² hi³ tsá¹hléh¹³ jnoh¹
jú¹ chú³² quioh²¹ tí³ hué³² jáun².

Lánh³ ca³quiúnh³² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² Filipos

¹¹ Jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³tieh¹
jnoh¹ hué³² Samotracia nio² chu³ jmái². Ní¹ má²tun³ jmái¹
jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Neápolis. ¹² Hi³ ca³hué² jáun²
ní¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² siáh³ juú² Filipos, juú² hín¹³ ní¹
cá² cuonh¹ la³ ní¹ quioh²¹ hué³² Macedonia, juú² hi³ ca³chá³
hliáu³ tsá² *romanos. Ní¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ tun³ hni³²
jmái¹. ¹³ Jmí¹ cá¹chó²¹ *jmái¹ nio² tie³ né³, ca³hué² jnoh¹
já¹ juú² hi³ ngau³ jnoh¹ ní¹ rón²¹ cua³, ní¹ jmí¹ láí²³ jnoh¹
hi³ tsá²lien³ tsá² judíos Dió³². Jáun² ní¹ jáun² ca³tauh¹³
jnoh¹ hi³ ca³lien¹ jnoh¹ jáí¹³ quioh²¹ Dió³² tsá²mi³ tsá²
jmí¹ ná¹ngih³² hí³ ní¹ jáun². ¹⁴ Ja¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan²
tsá²mi³ tsá² jmái² Lidia, tsá² juú² Tiatira, tsá² hi³ hna² cá²
ní¹ hmih³² chu²¹ hmih³² hu²¹ hin³² zín¹³ pin³. Tsá²cá²jo²¹
bíh¹ tsá²mi³ hí³, hi³ jmí¹ má²ca³hín¹³ jè¹ tsá² judíos. Jmí¹
ca³nái³² tsá² hí³ re² jáí¹³ hi³ ca³hléh³ Po¹, jáun² Tí³² Juo¹³
dí² ca³nia³ hñu³ tsí³ tsú², hi³ jáun² re² ca³héi³ tsú² jáí¹³ hi³
ca³hléh³ jáun² Po¹. ¹⁵ Jmí¹ cáun³ jáun² tsá² hí³ jmái² la³
má²quionh³ tsá² hñú¹³, ca³hiu³ ca³mí³ tsú² ní¹con² jnoh¹,
hi³ ca³juáh³:

—Ní¹juáh³ cu³tí³ lín²³ hnoh² hi³ jná¹³ tanh³² ta²¹ Tí³²
Juo¹³ dí², jáun² né³, ná²táunh¹ hnoh² hi³ ná¹tianh³ náh²
tun³ hni³² jmái¹ ní¹ cuon¹ jná¹³.

Jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³chá³ tsá² hí³ tiá³ tsí³ jnoh¹ hi³
tsá¹tauh² jnoh¹ hñú¹³ tsú².

¹⁶ Tí³la³ ca³chó³² cáun² jmái¹ tá¹la³ hí¹tsáu²³ jnoh¹ siáh³
hú¹ jui³² jui³² ní¹ tsá²lien³ tsú² jáun² Dió³², jáun² ca³jenh²
jnoh¹ jan² tsá¹mái¹³; tsá¹mái¹³ hí³ jmí¹ hún¹ jan² jmí²chí³

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 16:1775 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

hláinh¹ hñu³ tsí³, hi³ jmí¹ tin² chí² jái¹³. Tsá²mi³ hí³ jmí¹ lín³ jan² *tsá² má²dí¹hlánh¹, hi³ hnó³² hliáun³ lín³² quie³ quioh²¹ juo¹³ cun³quionh³ hi³ jmí¹ chí² jái¹³ quioh²¹ tsáu².
¹⁷ Jáun² tsá¹mái¹³ hí³ né³ ja³ cu³chin¹ cu³hna²¹ Po¹, tsá² hí¹tsáu²³ jnoh¹ cu³tsa³² quiúnh¹, hi³ hí¹hóh³² hi³ juáh³:

—¡Tsá²ñuh² lá² ná¹lín³ quian²¹ Dió³² Tsá² cú² juenh², Tsá² lá² ngai³² jái¹³ ha³ lánh³ lí¹³ liáun³ dí²!

¹⁸ Ué³ jmái¹ bíh¹ ca³jmú³ tsá¹mái¹³ hí³ la³ jáun². Jáun² cu³tsa³² jmí¹ ca³ja³tsan² tsí³ Po¹, jáun² ca³jinh³ hi³ ca³záih³ jmí²chí³ hláinh¹ jan² tsá¹mái¹³ hí³ la³ lá²:

—¡Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo jmu¹ jná¹³ héih³² hi³ cuá¹han² hnu² hñu³ tsí³ tsá²mi³ ní²!

Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ cua³han³ jmí²chí³ hláinh¹ hí³.

¹⁹ Ti³la³ jmí¹ ca³lí³ ñi³² juo¹³ tsá¹mái¹³ hí³ hi³ tiú²uú² lí¹³ láih¹³ quie³ cun³quionh³ hí³ dí², jáun² ca³zanh³ tsú² Po¹ quionh³ Silas hi³ ca³ñí¹jan² dí² tí³ ja¹ hmah²¹ chín¹ ñí¹ qui³ tionh² jáun² tsá²tan²¹; ²⁰ hi³ ca³chan³ tsú² ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá² ná¹lín³ jue²¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² judíos lá² jlánh¹ ná¹jmu² hi³ tiú²uú² re² tiánh³² tsá² juú² lá², ²¹ hi³ hieh³² tsú² tsáu² jái¹³ siáh³, jái¹³ hi³ tiá² ca³ta¹ dí² má¹quien¹³, sa³jun³ hi³ táunh¹³ ta²¹, qui¹ tsá² romanos bíh¹ dí².

²² Hi³ jáun² la³jín³² tsá² jmí¹ ná¹ngih³² ñí¹ jáun² ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹jáun² tsá² ná¹lín³ hi³ jue²¹ ca³hma³ ca³cuonh³ ha¹ tá¹ gon³ tsá² hí³, hi³ ca³chu³ ca³huéh³ dí² uóunh³ nio², jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² hi³ quiu³ pan³ tsú² tsá² hí³ quionh³ hmá²tiéi¹³.

²³ Jmí¹ má²lí²quiú² lí²pan³ dí² jáun² lín³² né³, ca³ñí¹tionh¹³ dí² siáh³ hñu³mi¹ñí². Jáun² ca³záih³ tsú² tsá² cuá¹chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³ hi³ jmu³ tsú² re² lín³² hua³hí¹³ tsá²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 16:2476LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

gon³ hí³. 24 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ jái¹³ jáun² né³, jáun² lí³mí¹ ñí¹ huáh² tsí³ ca³tónh³² bíh¹ tsú² tsá² gon³ hí³, hí³ ca³tóh³ dí² siáh³ hmá² ta³ tsú².

25 Jáun² la³ cun³ chu³ nie² tá¹la³ ná¹liéinh³² Po¹ Dió³² quionh³ Silas, hí³ ná¹hie³² tsú² siáh³ sun¹ quioh²¹ Dió³², la³jín³² tsá² tson³ ñí¹ hná¹ jáun² né³, ná¹nái³² hí³ ná¹hie³² tsá² hí³ sun¹ quioh²¹ Dió³², 26 jáun² cu³diá²jan² ja³ hí³ jieh²³ hué³² ca³la³ tiá³ cu³ti³. Jmí¹jáun² ca³ru³ ca³juá³ jmíh¹ hiah³², jáun² cu³tsa³² jmí¹ cá¹quí¹ cá¹niá³ la³jí³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² jáun², hí³ ca³quí² ca³tunh² siáh³ la³jí³² cá²den¹ná¹ hí³ jmí¹ ná¹hñei²¹ la³jín³² tsá² tson³ hí³.

27 Jmí¹jáun² ñí³ tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³; hí³ jáun² jmí¹ ca³jíe³ tsú² hí³ má²ná¹na²¹ la³jí³² ho³hñú¹³ hñu³mí¹ñí² né³, ca³chí² mí¹tái³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹ hí³ jmí¹ hnió³ jngíh³² hnga², quí¹hliá² ca³lín¹³ tsú² hí³ cun³ má²ca³cuóun³ bíh¹ la³jín³² tsá² tson³. 28 Tí³la³ Po¹ né³ ca³hléh³ tiá³, hí³ ca³juáh³:

—¡Ha³ lí² jmu² hnú² hian² honh² ñí¹con² huen², quí¹ lá² bíh¹ tiauh² jnoh¹ la³jái³²!

29 Hí³ jáun² tsá² jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³ hí³ ca³mí³ ca³lá² sí², jáun² cú²hé² hí³ tí³ ñéih³ hñu³mí¹ñí², jáun² ca³la³ má²juán²³ lín³² bíh¹ ca³quíú² rá¹hin³ ñí¹ hó²¹ñí¹ Po¹ quionh³ Silas. 30 Jmí¹jáun² ca³huen³ tsú² tá¹ gon³ tsá² hí³ tí³ cheih³² hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² tí³², ¿he³ bíh¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ hí³ jáun² lí¹³ liáu³ jmí²chí³ quion²¹?

31 Jáun² tsá² gon³ hí³ ca³juáh³:

—Hniáuh³² tanh¹³ hnú² ta²¹ Jesucristo Tí³² Juo¹³ jnoh¹, hí³ jáun² bíh¹ lí¹³ liáu³ hnú² jí³ la³ jí³ tsá² hñuh³² nú² ní² siáh³.

32 Jáun² tá¹ gon³ tsá² hí³ ca³ñí¹hléh² jái¹³ quioh²¹ Ti³² Juo¹³ dí² ñí¹con² tsá² hí³ la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³ tsú².

33 Hi³ jáun² hua² jáun² bíh¹ ca³ráin³² tsá² hí³ ñí¹ cuíh² quioh²¹ Po¹ quionh³ Silas, jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ la³jui³² cáun³ tsá² hí³ jmái² tá¹ cáun² hñú³. 34 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jón³² tsú² Po¹ quionh³ Silas ñéih³ hñú¹³ hi³ ca³cuéh³ dí² má³²; hi³ jlánh¹ má²hiún² lín³² tsí³ tsú² quí¹hliá² má²lí²tianh² ta²¹ Dió³² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³.

35 Jmí¹ cáljniá²¹ jáun² ca³jmú³ tsá² ná¹lín³ jue²¹ héih³² hí³ tsa³huen³ tsá² tú²;jái¹³ tsá² hí³ hñu³mí¹ñí². 36 Jáun² tsá² jmu² hí³ hua³hí¹³ tsá² tson³ ca³záih³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lí¹³ huen¹³ hnoh² ñí¹juah²¹ jue²¹. Jáun² huen³ hnoh², cuá²tánh¹ hnoh² cáun² hi³ re² hi³ tin².

37 Ti³la³ Po¹ ca³záih³ tsá² tú²;jái¹³ hí³ la³ lá²:

—Ca³la³ chú¹ja²¹ lín²¹ bíh¹ ca³quiú³ ca³po³ tsú² jnoh¹, hí¹juáh³ tiá² ca³ngái³ bíh¹ tsú² he³ tso³ ca³jmú¹³ jnoh¹, quí¹ ja³bí¹ tsá² romanos bíh¹ jnoh¹ ca³táuh³² tsú² hñu³mí¹ñí². ¿Hí¹ ta³ hñu³ niéi² má²hnió³ tsú² hue³ jnoh¹ ta³né³²? ján¹han²¹, tiá² jáun² yáh³! Hmóu³² tsá²tan²¹ cuí¹ ja³hue³ jnoh¹ ñí¹ lá².

38 Jáun² tsá² tú²;jái¹³ hí³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² ná¹lín³ jue²¹ la³ jáun², hi³ tsá² romanos bíh¹ la³ Po¹ quionh³ Silas. Jmí¹ ca³lí³ ñí³² jue²¹ jái¹³ ní² né³, ca³juéh² lín³² bíh¹ tiáunh¹. 39 Jáun² né³ hmóu³² bíh¹ cú²jueh³² tsá²tan²¹ hí³ ja³taunh²¹ hí³ ca³ñí¹mí² uu³i³tso³ ñí¹con² Po¹ quionh³ Silas; jmí¹ jáun² ca³huen³ tsú² tsá² hí³, jáun² ca³hiu³ ca³mí³ dí² ñí¹con² tsú² hí³ huén³² tsú² já¹ juú² jáun². 40 Jmí¹ má²ca³huén² jáun² hñu³mí¹ñí² tsú², ja³taunh²¹ siáh³ hñú¹³ Lidia. Hi³ jáun² jmí¹ ca³jién³² tsú² jáun² la³jín³² tsá² reh², ca³cuéh³ dí² pí³ hi³ tsa³táunh¹ tí³ chí¹ján³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ja³tanh²¹ dí².

17

Tsá² juú² Tesalónica jlánh¹ jmu² hian² tsí³

¹ Jmí¹ jáun² cáun² ca³nga³ bíh¹ tsú² já¹ juú² Anfípolis jí³ juú² Apolonia, jáun² ca³cha³taunh¹ tsú² já¹ juú² Tesalónica ñí¹ zeh¹ cáun² cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos. ² Jáun² ma³ cun³ jña³ jmái¹, *jmái¹ nio² tie³, ñéi¹ Po¹ hnaih³² jéin³² cuáh³² jáun² quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³ñí¹ma³tin² tsú² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáun² jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Díó³². ³ Jáun² ca³híeh³ tsú² tsá² hí³ hi³ ñí¹ Sí² cun³ jmí¹ má²rá¹juáh³ bíh¹ hi³ ca³tin¹ bíh¹ Tsá² lín³ Cristo ma³tso² tsí³, hi³ ca³tin¹ siáh³ jenh¹³ ja¹ hla¹; hi³ ca³juáh³ tsú² siáh³:

—Cu³tí³ bíh¹ lín³ Cristo tsá² jmái² hí³ Jesús, Tsá² má²lí²hléh³ jná¹³ hi³ jái¹³ quioh²¹.

⁴ Hi³ jáun² ma³ jan² tsá² judíos hí³ ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ jáun², hi³ ca³háin³² tí³ con² Po¹ jí³ Silas; la³ má²quionh³ juoun³² lín³² tsá² hleh³² jú¹ *griego, tsá² jmí¹ má²ca³hín¹³ jè¹ tsá² judíos, jí³ juoun³² tsá²mi³ tsá² ná¹quien² ní² siáh³. ⁵ Tí³la³ tsá² judíos tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³ hí³ né³, ca³lí³hon² bíh¹ Po¹ quionh³ Silas, hi³ jáun² ca³cuu³ ca³ngih³ tsú² tsá² hláih¹ lí¹ ñi³tú¹ ñi³lin¹³ ja¹ hñú³, hi³ ca³zió³ tsú² tsí³ tsá² hí³ hi³ jmu³ tiá³ siaun³², hi³ jáun² ca³la³ tiú² jan³² lín³² bíh¹ lí³ já¹ juú². Jáun² ca³ñí¹jmú¹³ tsú² hian² tsí³ hñú¹³ Jasón hi³ hnah² Po¹ quionh³ Silas, hi³ jmí¹ hnió³ tsú² huen³ tsá² hí³ hi³ tsa³chan³ dí² ja¹ tsá² juú². ⁶ Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³tsanh²¹ tsú² tsá² gon³ hí³ hñú¹³ Jasón, jáun² Jasón bíh¹ ca³jan³ tsú² cú²jueh³² quionh³ ma³ jan² tsá² reh² siánh³ siáh³, hi³ ñí¹jan² dí² ta³ ñí¹ tsá² ná¹ho² ta²¹ juú² jáun². Jáun² ca³tí² ca³hóh³² dí² tiáunh¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá²ñuh² tsá² jlánh¹ cónh³² la³ chú¹ la³ jí³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ má²cuá²taunh¹ siáh³ ñí¹ lá²; ⁷ Jasón

lá² má²ca³hen³ tsá² hí³ re² hñú¹³. La³jín³² bíh¹ tsá² la³ lá² quiú² tí³ có³² liei²¹ quioh²¹ *tsá² cuá¹lín³ mí³chí¹ juo¹³ dí², tsá² láí³ dí² tsá² *romanos, qui¹ tsá² la³ lá² jlánh¹ juáh³ hí³ zian² bíh¹ jan² tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³, tsá² hí³ néh¹ jmái² Jesús.

⁸ Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²tan²¹ jáí¹³ ní² la³ má²quionh³ tsá² má²ná¹ngih³² hí³ có³² jáun² né³, ca³hí³ lín³² bíh¹ tsí³.

⁹ Jáun² ca³máih³ tsú² Jasón quie³ tá¹la³ lí³ re², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³lión³² dí² la³ má²quionh³ tsá² reh² ñí¹ hná¹ jáun².

Ngau³ Po¹ juú² Berea quionh³ Silas

¹⁰ Jáun² né³, la³ cun³ jmí¹ ca³zi³² jáun² bíh¹, la³juí³² ca³chin² tsá² reh² dí² Po¹ quionh³ Silas já¹ juú² jáun² hí³ ca³zen³ dí² tí³ juú² Berea. Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² já¹ juú² jáun² né³, la³juí³² ca³ñí¹táunh¹ hñú³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos zeh² juú² jáun². ¹¹ Tsá² judíos zian² juú² jáun² né³ tí³ jlánh¹ re² cán²³ bíh¹ jáí¹³ hí³ ca³hléh³ jáun² tsá² gon³ hí³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² Tesalónica. Qui¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ bíh¹ tsá² hí³ ca³héi³ jáí¹³ jáun², hí³ jáun² cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ ca³jé³ tsú² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ní¹juáh³ tson² la³jí³² jáí¹³ hí³ hleh³² jáun² tsá² gon³ hí³. ¹² Jmí¹ jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsá² hí³ ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí², jí³ tsá² mí³ tsá² ná¹quien² hleh³² jú¹ griego, la³ má²quionh³ tsá² ñuh² ní² siáh³. ¹³ Tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ñi³² tsá² judíos zian² juú² Tesalónica hí³ Po¹ má²hleh³² jáí¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Berea, jáun² tsá² hí³ ja³taunh²¹ hí³ ca³ñí¹jmú¹³ tíá³ siaun³² já¹ juú² jáun². ¹⁴ Jáun² tsá² reh² zian² ñí¹ jáun² la³juí³² ca³zen³ Po¹ la³ tí³ ñí¹ rón²¹ jmí²miih²¹, tí³la³ Silas quionh³ Timoteo má¹ná¹ ca³ta³tonh¹ bíh¹ já¹ juú² Berea. ¹⁵ Jáun² tsá² ca³ñí¹quionh¹³ hí³ Po¹ ca³ñí¹táunh¹ la³ tí³ juú² Atenas; jmí¹ jáun² já¹tanh²¹ tsá² hí³ hí³ cua³caun² jáí¹³ ñí¹con² Silas

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 17:1680 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

quionh³ Timoteo hi³ hniáuh³² tsa³táunh¹ tsú² tia³juí³² tá¹
gon³ jáun² la³ tí³ ñí¹ cuá³ jáun² Po¹.

Po¹ hleh³² jú¹ chú³² já¹ juú² Atenas

16 Hi³ jáun² tá¹la³ cuá¹jan² jáun² Po¹ Silas quionh³
Timoteo já¹ juú² Atenas, jlánh¹ hlah³ ca³ta³no¹ tsí³ jmí¹
ca³jie³ hi³ jlánh¹ juóun³² dió³² tsá² láin¹ táun³ já¹ juú² jáun².

17 Jmí¹ jáun² ca³ma³qui³ ma³jeính³ tsú² jái¹³ quionh³ tsá²
tiáunh¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, jí³ *tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³,
tsá² má²ca³hín¹³ jé¹ tsá² judíos. Hi³ cun³ tsa³háu² siáh³
ca³liéinh³² tsú² tsá² ñí³táunh¹ ja¹ hmah²¹. 18 Jáun² ma³ jan²
tí³² tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *epicúreos quionh³ tí³² tsá² cu³
nió³ téh²³ tsú² *estoicos siáh³ ca³ma³cu³ ma³jeính³ jái¹³
quionh³ Po¹. Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² hnió³ te³ ní² juáh³ cun³quionh³ jú¹ tiúnh¹ ní²
quioh²¹?

Hi³ ma³ jan² siáh³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² la³ lí³ tsá² ná¹lín³ dió³² siánh³ bíh¹ hien² tsá² ní².

La³ jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹hliá² ca³hléh³ Po¹ jú¹
chú³² quioh²¹ Jesús jí³ hi³ ca³híeh³ tsú² siáh³ tsáu² ca³tí²¹
hi³ jenh¹³ tsú². 19 Jmí¹ jáun² ca³jan³ tsá² hí³ Po¹ tsi³ cuánh²
jmái² Areópago ñí¹ qui³ tan² tsú² hi³ cuú² ngih³² ní¹juáh³
jmí¹ zia³² jái¹³ hi³ juónh³. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³záih³ tsú²
Po¹ la³ lá²:

—Hnú² jnoh¹ lí³ né¹ jái¹³ hmai²¹ hi³ quiánh¹ hnú².
20 Qui¹ jú¹ siáh³ cu³tí³ bíh¹ hléh¹ hnú², hí³ jáun² ta³né³²
hnáu² jnoh¹ lí³ né¹ he³ dá² hnió³ juáh³ jái¹³ quián¹³ hnú².

21 Qui¹ la³jín³² bíh¹ tsá² juú² Atenas jáun² quionh³ tsá²
juú² siáh³ hi³ má²ná¹con² ñí¹ jáun², cá² ñí¹ juú² hlénh²³
ca³tí²¹ lí³ua³ cáun² jái¹³ hmai²¹ hi³ náí³² cun³ jmái² cun³
jnia³² bíh¹.

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 17:2281LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

22 Jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ tsi³ cuánh² Areópago, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Atenas lá², jná¹³ má²cá²jíe³² hi³ hnoh² jlánh¹ re² ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² la³jánh³ dú¹ ní¹ dió³².

23 Quí¹ tá¹la³ cuá¹tí² cuá¹ngí²³ jná¹³ já¹ juú² lá² má²cá²jíe³² ná¹ hliáun³ cuáh³² quioh²¹ ma³ quin³² ma³ jan³² la³jánh³ dú¹ ní¹ dió³² hi³ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ hnoh², hi³ ca³jíe³² jná¹³ siáh³ cáun² ní¹hiú¹³ tón³² huéh³ hi³ juáh³ la³ lá²: “Ní¹ lá² ca³tin¹ Dió³² tiá² hin² má²cuóun³²”. Hi³ jáun² né³, Dió³² hí³ bíh¹ tí³sóh³ hien²¹ jná¹³ ní¹con² hnoh², Dió³² Tsá² cáun² lí¹ ma³tsú¹ ma³jonh²¹ hnoh² ta³ tiá² cuóun³² náh².

24 ”Dió³² bíh¹ Tsá² ca³jmú³ la³ cu³ la³juéh³ tá¹ cáun² hngá¹máh³ jí³ la³jí³² hi³ zia³² ní², Tsá² quioh²¹ hñu³mi³cuú² jí³ ní¹ hué²¹ lá², ha³ tiá² cuá³ yáh³ hñu³ cuáh³² hi³ jmu² tsáu² quionh³ cuá² ta³. 25 Jun³juáh¹³ tsá² zia³² hi³ lí³hniauh²³ quioh²¹ yáh³ Dió³², tiá² hi³ zia³² yáh³ hi³ lí³ jmu³ tsáu² quioh²¹ Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² Tsá² cue³² jmái¹ hi³ lí¹³ zian² tsáu², chí³ hi³ cán²³ tsú², jí³ la³jí³² hi³ lí²hniauh³² ní¹con² tsú² ní² siáh³.

26 ”Cun³quionh³ jan² tán¹ tsáu² bíh¹ ca³jmú³ Dió³² la³jáh³ dú¹ ní¹ juo³ tsá² jma² zian² ní¹ hué²¹ lá². Ja³bí¹ ca³tón³ Dió³² jmái¹ la³ cun³ jmái¹ hi³ lí³ quien² ma³ quin³² ma³ cun³ nió³ tsáu², jí³ ní¹ lí³ hiáun³ hué³² ní¹ tiánh²¹ tsú² ní² siáh³. 27 Ca³jmú³ Dió³² la³ jáun², hi³ jáun² lí¹³ hnah¹³ tsáu² Dió³², neh²¹ hí¹ chauh¹ dí² tsú² cun³quionh³ hi³ lí¹ zió² lí¹ hiá²³ tsú² la³ jan² tsá² ten³, uá¹ jáun² la³ jáun² tiá² ní¹ uóunh³ zenh² Dió³² ní¹con² dí². 28 Quí¹ Dió³² bíh¹ jmu² hi³ hu²¹ tsí³ dí², hi³ chú² jienh³² dí², jí³ hi³ ziaun² dí² ní² siáh³. La³ jáun² bí¹ ca³juáh³ jan² tí³² poeta joh² hnoh², [la³ cun³ tsá² cunh²³ jú¹ quiáh¹,] jmi¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Jón²zih¹ jón²cho¹ Dió³² bíh¹ dí² la³jái³²”. 29 Jáun²

ní¹juáh³ tson² bíh¹ jón²zih¹ Dió³² dí² la³jái³², jáun² tiá² hniáuh³² yáh³ láí¹³ dí² hi³ Dió³² lín³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² láin¹ hi³ jmah²³ tsáu² cun³ tin² tsí³ hmóu³² cun³quionh³ cú¹mí¹niau²¹, mí¹ñí² cú¹tiáu² ho³ quín¹ siáh³. ³⁰ Jmí¹tin² cáun² ca³jmú³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ tiá² jé²³ la³jí³² hi³ jmí¹ ná¹jmu² tsáu² jui³² cáun¹, tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²jmu² Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³. ³¹ Quí¹ Dió³² má²ca³tón³ cáun² jmái¹ hi³ ra³tsi³² héih³² hi³ ma³re² tso³ quioh²¹ tsá²mi³cuóun² la³ cun³ ca³ti²¹. Zian² jan² tsáu² hi³ má²ca³hión³² Dió³² hi³ jmu³ ta²¹ jáun², hi³ má²ca³ma³li²¹ bíh¹ Dió³² hin² tsánh² Tsá² hí³ jmí¹ ca³jmú³ Dió³² hi³ ca³jenh¹³ Tsá² hí³ ja¹ hla¹.

³² Hi³ jáun² jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá² hí³ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³, jáun² ma³ jan² tsá² hí³ lí¹ ca³ju³ ca³ngái³ bíh¹, tí³la³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹ má¹jáun² náí¹³ jnoh¹ siáh³ cónh³ jáí¹³ ní².

³³ Jáun² cu³tsa³² ngah³ bíh¹ cú²jueh³² Po¹. ³⁴ Tí³la³ ma³ jan² tsá² hí³ ca³taunh³ ta²¹ jáí¹³ jáun², hi³ jáun² ca³hain³² tí³ con² Po¹, uá¹la³ cun³ Dionisio jan² tsá² quionh³ tsá² ná¹ho² jáí¹³ hi³ ná¹chín¹ tí³ cuánh² Areópago jáun², jí³ jan² tsá²mi³ jmái² Dámaris siáh³, la³ má²quionh³ tsá² siánh³ siáh³.

18

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Corinto

¹ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, cua³han³ Po¹ já¹ juú² Atenas hi³ ngau³ la³ tí³ já¹ juú² Corinto. ² Ní¹ jáun² ca³jenh² tsú² jan² tsá²ñuh² tsá² *judío, tsá² jmái² Aquila, tsá² zian² hué¹³ Ponto, quionh³ tsú² Priscila ñí²cuo²; tsá² hí³ tá² ca³cha³táunh¹ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ tionh¹ hué³² Italia. Tsá² hí³ ca³huén² hué³² Italia quí¹ hnga² Claudio *tsá² cuá¹lín³

mi³chí¹ ca³jmú³ héih³² hi³ huén³² la³jín³² tsá² judíos já¹
juú² Roma juú² chín¹ quioh²¹ hué³² Italia jáun². Jáun² Po¹
ñéi¹ hi³ ñí¹jién¹³ tsá² hí³ hñú¹³. ³ Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³
cá²ren² ta²¹ jmí¹ jmu² Po¹ quionh³ tsá² hí³, jáun² cu³tsa³²
ca³cuá³ tsú² hñú¹³ tsá² hí³ cú²jueh³² hi³ jmu² hñú³ hmih³²
cu³li²¹ quionh³ tsá² hí³. ⁴ Jáun² ma³ cun³ jña³ jmái¹, *jmái¹
nio² tie³ ñéi¹ Po¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³
ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jái¹³ quioh²¹ quionh³ tsá² judíos jí³
*tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³, hi³ hnió³ dí² hi³ tí¹ jeinh²¹ tsí³ tsá²
hí³.

⁵ Jmí¹ cuá¹han³ Silas quionh³ Timoteo hué³² Macedo-
nia, jáun² ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Corinto. Jmí¹jáun² né³
cá² ñí¹ ca³hléh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³² bíh¹ Po¹ cú²jueh³²,
hi³ ca³ma³tson² tsú² jái¹³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hi³
Jesús bíh¹ lín³ Cristo. ⁶ Tí³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, ca³qui³
ca³hná³ bíh¹ jái¹³ quioh²¹ Po¹, hi³ ca³tú² ca³hión³² dí² siáh³.
Jmí¹jáun² ca³ma³li²¹ Po¹ hi³ tiú²uú² ca³tin¹ hi³ jmu³ zian²
quioh²¹ tsá² hi³ cun³quionh³ hi³ ca³juá³ ha¹, hi³ jáun²
ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsáuh³ hmóu³² bíh¹ hnoh² hi³ sunh³ náh² ñí¹ hlah³.
Tiú²uú² ca³tin¹ yáh³ jná¹³ hi³ jmu¹ ná¹ zian² hi³ ca³tin¹
hnoh², jáun² ta³né³² tí³ chí¹ján³ má²ñí¹hléh³ jná¹³ jái¹³
ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³².

⁷ Jmí¹ cuá¹han³ tsú² hñu³ cuáh³² jáun² né³, ngau³ hi³
ca³ñí¹cuá² hñú¹³ jan² tsá² jmái² Ticio Justo, jan² tsá²
má²ca³hín¹³ jé¹ tsá² judíos. Hñú¹³ tsá² hí³ zeh² có³² cuáh³²
jáun² quioh²¹ tsá² judíos. ⁸ Ja³bí¹ Crispo tsá² chín¹ cuáh³²
jáun² ca³tanh² ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí² la³ má²quionh³ tsá² hñú¹³.
Ja³bí¹ juóun³² siáh³ tsá² juú² Corinto jáun² ca³taunh³ ta²¹
jmí¹ ca³nái³², jmí¹ li²¹ jáun² cáun³ jmái². ⁹ Jáun² ca³chó³²
cáun² jmái¹ cáun² já¹niéi² ca³jnia³ Tí³² Juo¹³ dí² jéinh³² Po¹,
hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lí² juenh³ Po¹. Cáun² hléh¹ la³ má²hléh¹ ní², cun³ lí² tunh²¹. ¹⁰ Quí¹ quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ hnú², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² hnú²; qui¹ juóun³² bíh¹ tsá² juú² lá² zian² tsá² lí¹³ han³ tí³ con² jná¹³.

¹¹ Hi³ jáun² Po¹ ca³cuá³ cú² mii² tón³² já¹ juú² Corinto jáun², hi³ ca³ma³tín² tsáu² jái¹³ quioh²¹ Díó³².

¹² Tí³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ lín³ Galión ta²¹ hue¹³ Acaya né³, jmí¹jáun² ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá² judíos jái¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² Po¹, jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³ñí¹jan² dí² ñí¹ta²¹ chín¹. ¹³ Jáun² ca³záih³ dí² tsá² ho² ta²¹ la³ lá²:

—Tsá² lá² jlánh¹ má²can² tsáu² hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² Díó³² la³ siáh³, jun³juáh¹³ la³jmí¹ juáh³ liei²¹ quiú¹³ yáh³ dí².

¹⁴ Po¹ jmí¹ má²hnió³ hléh³², tí³la³ Galión la³jui³² ca³záih³ tsá² judíos la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ cáun² tso³ huáh² tsí³ quiánh¹ hnoh², ho³ he³ cáun² hi³ hlah³ ca³jmú³ tsá² ní², jáun² bíh¹ jmí¹ hniáuh²¹ má¹juenh¹³ jná¹³ tsín³² hi³ liúnh¹ hnoh² tsá² judíos; ¹⁵ tí³la³ jun³juáh¹³ la³ jáun² yáh³ né³, qui¹ hnoh² dá² cáun² ná¹juónh³² hniéi² hi³ ca³tí²¹ jái¹³ bíh¹, jí³ hi³ jmái² tsáu², jí³ liei²¹ quián¹³ hmóu³² náh² ní² siáh³. Jáun² né³, hmóu³² náh² cuá²ma³ré¹³, qui¹ tiá² hnó³² jná¹³ má¹ré¹³ hniéi² la³ ní².

¹⁶ Jmí¹jáun² ca³chu³ ca³huen³ tsú² tsá² hí³ ñí¹ta²¹ chín¹ jáun². ¹⁷ Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³zanh³ tsá² jmái² Sóstenes tsá² chín¹ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos, hi³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² la³ tí³ cheih³² ñí¹ta²¹. Tí³la³ Galión né³, hí¹juáh³ tiá² ca³tí³ hó¹ñí¹ bíh¹ ñí¹ ca³quiunh³ tsú² tsá² hí³.

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 18:1885 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

*Jmí*¹ cuanh²¹ Po¹ ñí¹ má²tun³ juin² Antioquía, hi³ má²tsó³² siáh³ hi³ tí²¹ hnaih³² juin²

18 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ Po¹ já¹ juú² Corinto jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² ca³hah² jái¹³ quionh³ tsá² reh² hí³, jáun² ja³taunh²¹ tí³ juú² Cencrea quionh³ ñú² Aquila jí³ Priscila ñí²cuo². Ñí¹ jáun² ca³ze³ Po¹ chí¹ mí³láu³ nio² hi³ jáun² lí³ lin¹ hi³ má²ca³ma³tí³² tsú² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³². Jmí¹jáun² ca³taunh³ tsú² cáun² mu² pa²¹ hi³ ca³han³ jmái² hi³ ja³taunh²¹ la³ tí³ hué³² Siria. 19 Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² já¹ juú² Éfeso né³, jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³ ñú² Aquila quionh³ Priscila. Hi³ Po¹ né³ tá²chi²¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ ngau³ hi³ ca³ñí¹ma³cu³ ma³jéinh³ jái¹³ quionh³ tsá² ná¹ngih³² hi³ ñí¹ jáun². 20 Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³ ca³mí³ hi³ cuá³² Po¹ cónh³í¹ cu³tiá³, tí³la³ Po¹ né³ tiá² ca³he³ yáh³. 21 Tí³la³ jmí¹ ca³hah² tsú² jái¹³ quionh³ tsá² hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—[Hníauh³² ñih²¹ tiu³nio² bíh¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén, quí¹ jmái¹ yáh³ dá² tí²¹ ñí¹ jáun², tí³la³ cun³ jáun²] já¹jie¹ bíh¹ jná¹³ hnoh² siáh³ ní¹juáh³ Dió³² hnió³.

Jáun² juú² Éfeso jáun² ca³hi³ tsú² siáh³ cáun² mu² pa²¹ hi³ ngau³ siáh³ jui³² hún¹. 22 Jmí¹ cá³chó²¹ tsú² já¹ juú² Cesarea nio² can³² jmí²miih²¹ né³, ngah³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹cueh¹ cuo² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² ñí¹ jáun². Jmí¹ lí²¹ jáun² ngau³ siáh³ tí³ já¹ juú² Antioquía. 23 Ué³ bíh¹ ca³lá² ca³cuá³ tsú² ñí¹ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² cua³han³ siáh³ hi³ ca³ñí¹nga¹ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ má²ca³ngí³ jmí¹tin², la³ cun³ hué³² Galacia jí³ hué³² Frigia, hi³ ca³ñí¹cueh¹ tsú² pí³ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí².

*Apolos hleh*³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Éfeso

24 Jmí¹ jáun² ca³chó³² jan² tsá² judío jmái² Apolos já¹ juú² Éfeso, tsá² hí³ ca³li³zian² juú² Alejandría. Tsá² hí³ jlánh¹ re² hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ cuoh² siáh³ re² lín³² Sí² tioh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³². 25 Tsá² hí³ jmí¹ má²ñi³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí², jáun² ca³hléh³ ca³la³ jonh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³tin¹ Jesús, hi³ ca³híe³ tsú² tá²na²¹ lín²¹ jú¹ tson², uá¹ jáun² la³ jáun² jmí¹ cuoh² tsú² jmáh³la³ tá¹³ hla¹ Juan² bíh¹ jmí¹ ca³zion³ jáun² Juan² tsáu² jmái². 26 Jáun² Apolos hí³, hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juénh² bíh¹ ca³ma³liáu³² hleh³² jái¹³ hñú³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos. Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² ñú² Aquila quionh³ Priscila jái¹³ jáun² quioh²¹ tsú² né³, jmí¹ jáun² ca³jan³ dí² hñú¹³, hi³ ca³ñí¹hieh¹ dí² tsú² tán¹ hián² jái¹³ quioh²¹ Dió³² hi³ tiá² jmí¹ má²ñi³² tsú². 27 Hi³ jáun² jmí¹ ca³li³hnió³ Apolos tsó³² la³ tí³ hué¹³ Acaya né³, tsá² reh² dí² zian² juú² Éfeso jáun² ca³chá³ tiá³ tsí³ tsú², hi³ ca³cué³ cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ hi³ hniáuh³² hen³ tsú² tsá² hí³ re² tin² ñí¹ jáun². Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² hué¹³ Acaya né³, ca³ma³hon³ lín³² tsú² tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ja³ mií³ tsí³. 28 Qui¹ jmí¹ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ tsú² jái¹³ quionh³ tsá² judíos ca³la³ chú¹ja²¹, jlánh¹ re² ca³cah¹³ tsú² jmái¹ hi³ ma³tson² jái¹³ cun³quionh³ Sí² tioh³ jái¹³ quioh²¹ Dió³², hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ Jesús lín³ Cristo.

19

Ca³chó³² siáh³ Po¹ já¹ juú² Éfeso

¹ Hi³ jáun² né³, tá¹la³ cuá³ jáun² Apolos já¹ juú² Corinto, jáun² Po¹ ca³nga² jui³² he² can³² máh³ hi³ ca³chó³² siáh³ já¹ juú² Éfeso. Ñí¹ jáun² ca³jenh² tsú² ma³ jan² tsá² má²hain²¹ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí². ² Hi³ jáun² Po¹ ca³ngáih³ tsá² hí³:

—¿Hí¹ ca³hen³ hnoh² Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹ ca³tionh² náh² ta²¹?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³:

—Já¹han²¹, hí¹juáh³ tiá² má²ca³nái¹³ yáh³ jnoh¹ hí³ zian² Jmí²chí³ Chun¹.

³Hi³ jáun² Po¹ ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² ¿hin² bí¹ héih³² quioh²¹ cáun³ hnoh² jmái² né³?

Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³:

—Má²cáun³ jnoh¹ jmái¹ la³ cun³ lí³ jái¹³ hí³ ca³hie³ jáun² hla¹ Juan² tsá² tí² zion² tsáu² jmái² bíh¹.

⁴Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Ján³, tson² bíh¹ Juan² ca³zion³ jmái² tsá² ca³za³ jmí¹ tsí³ jmí¹jáun², tí³la³ Juan² hí³ ca³juáh³ hí³ hniáu³² bíh¹ tanh¹³ tsú² ta²¹ jan² Tsá² né³bí¹ já²¹, hí³ Tsá² hí³ né³, jmái² Jesús.

⁵Jmí¹ má²lí²niéi³² tsú² la³ jáun² né³, cáun³ siáh³ jmái² hí³ lin¹ hí³ hain²¹ tí³ con² Jesús Tí³² Juo¹³ dí². ⁶Hi³ jáun² jmí¹ ca³ra³tsí³² Po¹ cuo² ní¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, cuan³ Jmí²chí³ Chun¹ ní¹con² tsá² hí³. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² tsú² ca³hléh³ jú¹jma² siáh³, jí³ hí³ ca³hléh³ tsú² siáh³ jái¹³ hí³ ca³cué³ Dió³² hñu³ tsí³. ⁷Cun³ ní¹ jí³lin² tsá² hí³ jmí¹ tín³ quian³tun³.

⁸Hi³ jáun² né³, cun³ hni³² zih² tí³ hí³ ca³ñí¹hléh² Po¹ hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos; ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá² cú² tiá² juéhn², hí³ ca³ma³qui³ ma³jéinh³ jái¹³ quionh³ tsá² hí³ hí³ hnió³ dí² hí³ he³ tsá² hí³ jái¹³ hí³ hie³² dí² jáun² ca³tí²¹ ha³ lánh³ lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³². ⁹Tí³la³ ma³ jan² tsá² hí³ má¹ná¹, jlánh¹ ca³ma³huáh² chí¹, ha³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³; ca³la³ chú¹ja²¹ bíh¹ ca³chu³ ca³jui³ tsú² ca³tí²¹ jui³² quioh²¹ Jesús hí³ hie³² jáun² Po¹. Jáun² cu³tsa³² cua³han³ bíh¹ Po¹ cú²jueh³² ja¹ quioh²¹ tsá² hí³,

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 19:1088 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

tí³ có³² bíh¹ ca³jan³ dí² la³jín³² tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí². Jmí¹jáun² cun³ tsa³háu² ñí¹ tsú² quionh³ tsá² hí³ hñu³máh³ quioh²¹ tsá² jmái² Tirano hí³ ñí¹ma³qui³ ma³jéinh³ siáh³ jái¹³ quionh³ la³jín³² tsá² tsá²taunh¹ ñí¹ jáun². ¹⁰ La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tsú² cun³ tun³ mii², ca³la³ ñí¹ ca³nái³² la³jín³² tsá² judíos jí³ *tsá²cá²jo²¹ zian² hué³² Asia jáun² jái¹³ quioh²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí². ¹¹ Jmái¹ jáun² né³, ca³jmú³ Dió³² cun³quionh³ cuá² ta³ Po¹ cáun² hua³jueh³² hí³ tiá² hin² jmí¹ má²ca³jé³, ¹² qui¹ jmí¹ ca³quí² ca³jñéi³² tsú² tsá² tsáun¹ pá¹ñu²¹ quioh²¹ Po¹ ho³lá²dá² hmih³² hí³ tí² hái³² tsú² ta³ ñí¹ jmái¹ hí³ jmu² ta²¹, jáun² lan³ bíh¹ tsá² tsáun¹ jí³ hí³ ca³huén² siáh³ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu².

¹³ Jmí¹jáun² jmí¹ zian² ma³ jan² tsá² judíos jmí¹ ñí³taunh¹ hí³ huen² jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu². Jáun² tsá² hí³ jmí¹ hnió³ huen³ jmí²chí³ hláinh¹ hñu³ tsí³ tsáu² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², hí³ ca³záih³ tsú² tsá² tsáun¹ la³ lá²:

—¡Cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Jesús Tsá² hleh³² hí³ Po¹ jái¹³ quioh²¹ juanh³² jná¹³ hí³ huen¹³ hnoh² hñu³ tsí³ tsá² ní²!

¹⁴ La³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ tá¹ quiaun³ jon² jan² mi³jmú³ tsá² judío, mi³jmú³ tsá² jmái² Esceva. ¹⁵ Jáun² jmí¹ ca³li³hnió³ tsú² hí³ chin¹³ jan² jmí²chí³ hláinh¹ hún¹ hñu³ tsí³ tsáu², jmí²chí³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Tsá² cuóun³² bíh¹ jná¹³ Jesús, hí³ ño¹ jná¹³ siáh³ hí³ hin² tsánh² Po¹, tí³la³ ;hin² ma³ dá² tsánh² hnoh²?

¹⁶ Hí³ jáun² tsá² jan² hí³ jmí²chí³ hláinh¹ né³, cáun² ca³cua³za³ cua³tsó³ bíh¹ ja¹ tsá² hí³, hí³ ca³qui³ ca³quiunh³ dí² [gon³ tsá² hí³]. Jáun² má²cuính² lín³² bíh¹ tsá²

hí³ jmí¹ ca³huén² ñéih³ jáun², ca³la³ láun³ tionh² bíh¹ tsú² ca³cuóun³. 17 Jmí¹ ca³lí³ ñi³² la³jín³² tsá² judíos jí³ tsá²cá²jo²¹ zian² juú² Éfeso hí³ lí³ la³ jáun² né³, ca³ta³hú¹ cóh²¹ lín²¹ bíh¹ tsí³, jáun² ca³ma³tson² bíh¹ tsú² hí³ Jesús Tí³² Juo¹³ dí² jan² tsá² la³ quien² lín³² bíh¹.

18 Ja³bí¹ juóun³² tsá² ca³taunh³ ta²¹ cua³chá² tsáu¹³ ca³ti²¹ hí³ hlah³ hí³ hó³² hí³ jmí¹ qui² jmí¹ jmu² jáun² jmí¹tin². 19 Ja³bí¹ juóun³² tsá² jmí¹ la³ má²ca³ma³tin³² sí² hlah³ cua³taunh²¹ hí³ ná¹quian³² sí² quioh²¹, sí² jáun² né³ ca³jín³ tsú² ja¹ ñí¹ ná¹juóun²¹ jáun². Jmí¹ ca³jíe³ tsú² cun³ cónh³ jmí¹ la³ quien² sí² jáun², sí² jáun² jmí¹ la³ quien² cun³ tu³la³quia³ mei²¹ héih³² quie³ *cú¹tiáu². 20 Hí³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ hí³ tí³ lí³mí¹ ca³lí³ lin¹ hí³ pin³ lín³² jái¹³ quioh²¹ Tí³² Juo¹³ dí², hí³ lí³mí¹ juóun³² tsáu² ca³taunh³ ta²¹.

21 Jmí¹ má²lí³² jáun² la³ jáun² ca³lín¹³ Po¹ hí³ tsa³jien³ siáh³ tsá² reh² zian² tí³ hué³² Macedonia jí³ tsá² zian² Acaya, la³ má²hún¹ jáun² jui³² chanh²¹ la³ tí³ já¹ juú² Jerusalén; hí³ ní¹ má¹lí³² jáun² né³ tsó³² siáh³ la³ tí³ juú² Roma. 22 Jáun² jmí¹jáun² ca³zen³ tsú² gon³ tsá² quionh³ chí¹ján³ la³ tí³ hué³² Macedonia, Timoteo quionh³ Erasto, tá¹la³ ca³cuá³ jáun² hnga² cónh³í¹ cu³tiá³ hué³² Asia jáun².

Tsá² juú² Éfeso jmu² tiá³ siaun³² lín³² hí³ jmu³ hian² tsí³

23 Jmí¹jáun² jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³ tsá² juú² Éfeso cun³ñí¹ hí³ ca³lí³hoh³ jui³² quioh²¹ Jesús. 24 Tsá²ñuh² jmái² Demetrio ca³lí³liaun³ hí³ jmu² la³ jáun². Tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tí³² mí¹ñí² cú¹tiáu². Tsá² hí³ tí² láih²³ hliáun³ lín³² quie³ quionh³ tsá² quionh³, quí¹hliá² tí² jmu² tsú² hliáun³ hí³ pih²¹ jniá³ la³jmí¹ jniá³ cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa.

25 Tsá² hí³ ca³ngih³ tsá² jmu² ta²¹ quionh³ la³ má²quionh³ tí³² mí¹ñí² siánh³ siáh³, hí³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnoh² má²ñí¹ hí³ cun³quionh³ ta²¹ hí³ ná¹jmu³² dí² má²láí²³ dí² re² quie³ quiú¹³. 26 Tí³la³ né³² né³, hnoh² má²ca³jieh³ jí³ hí³ má²ca³niéih² la³ cun³ hí³ jmu² jan² tsá²ñuh² jmái² Po¹. Tsá² hí³ jlánh¹ juáh²³ la³ lá²: “Jun³juáh¹³ dió³² cu³tí³ yáh³ tsá² láin¹ hí³ jmu² tsáu² cun³quionh³ cuá² ta³ hmóu³²”. Jáun² Po¹ hí³ né³ má²ca³tioh²¹ hí³ ma³can² juóun³² tsá² juú² lá², la³ má²quionh³ mí¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² hué³² Asia lá². 27 Jlánh¹ tiá² chú³² la³ jáun², jun³juáh¹³ jmáh³ la³ hí³ tiú²uú² jeih²¹ tsáu² tá¹³ yáh³ dí², tí³la³ la³ñí¹ la³ján³ háinh¹³ hí³ tiú²uú² lí³ quien² cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa juo¹³ bíh¹ dí², hí³ jáun² tiú²uú² hin² ma³quien² yáh³ dió³² Artemisa, uá¹ jáun² la³ jáun² má²tsú² má²jónh³² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hué³² Asia lá² dió³² hí³ ta³né³², la³ má²quionh³ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

28 Jmí¹ ca³nái³² tsá² ná¹ngih³² hí³ jái¹³ ní² né³, ca³míh³ lín³² bíh¹ tsí³, hí³ jáun² ca³tí³ ca³hóh³² hí³ ca³juáh³:

—¡Cuí¹ lí³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

29 Jmí¹ ca³nái³² tsá² juú² la³ jáun², jlánh¹ tiá³ siaun³² taunh³. Jáun² la³jui³² ca³hma³ ca³cuóunh³² tsú² tá¹ gon³ tsá² Macedonia tsá² ñí³táunh¹ hí³ quionh³ Po¹, tsá² jmái² Gayo quionh³ Aristarco, hí³ ca³jan³ tsú² ñí¹ ná¹chan¹ hí³ ngih³² tsáu² ní¹juáh³ jmí¹ zia³² hí³ jmu³. 30 Jáun² Po¹ jmí¹ hnió³ tsa³hi³² ja¹ jáun² hí³ tsa³lien³ tsá² má²ná¹ngih³² hí³, tí³la³ tsá² má²hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús né³, tiá² jái¹³ ca³cué³ yáh³. 31 Hí³ ja³bí¹ ma³ jan² tsá² ná¹lín³ ta²¹ hué³² Asia jáun², tsá² há²mei²¹ quioh²¹ Po¹, ca³zen³ jái¹³ hí³ cun³ tiá² hniáuh³² bíh¹ tsa³hi³² tsú² ja¹ jáun². 32 Ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² lín³² bíh¹ ca³niau³ ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³,

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 19:33-41 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

jú¹ siáh³ bíh¹ ca³juu³ ca³hlénh³ tsá²ján² tsá²ján²; quí¹ tí³
juóun³² bíh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ hí¹juáh³ tiá² jmí¹ ñi³² bíh¹
hi³ he³ ca³ti²¹ ngih¹³ tsú². ³³ Jmí¹ má²lí²zéih³² tsú² jan²
tsá² jmái² Lí²ján¹ hi³ he³ ca³ti²¹ ná¹ngih³² tsáu², jmí¹jáun²
ca³dí³quian³ tsá² judíos jmái¹ tsá² hí³ hi³ hléh³² cha¹³ dí² ja¹
ñí¹ ná¹ngih³² tsú² jáun². Jáun² Lí²ján¹ hí³ ca³há³² cuo² hi³
ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsú² ta³máih³, quí¹ hi³ jmí¹ hnió³
tsú² hi³ jmí¹ liáun²¹ quionh³ tsá² judíos rainh²¹ ca³ti²¹ hi³
jlánh¹ tiá³ siaun³² ná¹lí²³ jáun². ³⁴ Tí³la³ jmí¹ ca³lí³tsin² tsá²
ná¹ngih³² hí³ hi³ tsá² judío bíh¹ la³ Lí²ján¹, jáun² la³jín³²
tsú² ca³tí² ca³hóh³² cun³ tun³ o¹rá¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Cuí¹ lí³quien² bíh¹ Artemisa juo¹³ dí² tsá² Éfeso!

³⁵ Jmí¹ má²lí²tunh³ tsá² lín³ tí³² sí² hi³ tiáunh¹ tsú² jáun²
cú²tiú² cú²jan³², ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² juú² Éfeso lá², ¿hin² dá² tsánh² tsá² zian²
hngá¹máh³ hi³ tiá² má²ñi³² hi³ ca³tin¹ tsá² juú² lá² jmu³
hua³hi¹³ cuáh³² quioh²¹ dió³² Artemisa tsá² cú² juenh², jí³
henh¹³ hi³ ca³tánh³ hñu³mi³cuú² ní² siáh³ quioh²¹ tsú²?
³⁶ Jáun² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ juáh³ hi³ tiá² tson²
la³ jáun², jáun² cu³tsa³² tie³ tianh³ náh² quián¹³, ha³ lí²uú²
lí¹ jmú² náh² tiá³ siaun³² cáun² hi³ tiá² re² má²ca³lín¹³
náh². ³⁷ Quí¹ tá¹ gon³ tsá² má²lí²chan²¹ hnoh² lá² ja¹
ñí¹ ná¹ngah² dí² lá², jun³juáh¹³ tsá² han² hi³ tioh³ cuáh³²
yáh³ la³², sa³jun³ má²ca³tu³ ca³hión³² tsú² dió³² juo¹³ dí².
³⁸ Hi³ jáun² ní¹juáh³ Demetrio hnió³ chá³² tso³ quionh³ tí³²
tsá² quionh³, zia³² bíh¹ ñí¹ta²¹ ñí¹ lí¹³ chá³² tsú² tso³, hi³
zian² bíh¹ siáh³ jue²¹; ñí¹ hó²¹ñí¹ tsá²tan²¹ bíh¹ lí³ ma³cu³
ma³jéinh³ tsú² jái¹³. ³⁹ Ní¹juáh³ zia³² siáh³ cáun² hi³ hnáuh²
hnoh² míh¹³, hi³ jáun² ca³ti²¹ ma³re² tsú² ní¹juáh³ jmí¹

ngih³² tsá² juú² cun³ quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² tan²¹ bíh¹.
⁴⁰ Quí¹ háinh¹³ bíh¹ tiauh² dí² ta³ né³² ní¹ juáh³ zian² tsá²
 lí¹ já¹ chá² tso³ ñí¹ con² tsá² *romanos, tsá² ho² ta²¹, hi³
 tsa³ juah²¹ tsú² hi³ hnoh² hnáuh² jmúh¹³ hniéi² quiúnh¹
 tsá² ho² ta²¹ hí³; quí¹ tiá² zia³² yáh³ jái¹³ he³ ca³ ti²¹ jlánh¹
 tiá³ siaun³² ca³ cuú² ca³ ngih³² hnoh² né³², hi³ jáun² tiá² hi³
 zia³² yáh³ hi³ lí¹³ za¹³ jnoh¹ tsú² ní¹ juáh³ ca³ lí¹³ hniáuh³².

⁴¹ Jmí¹ má² lí¹³ juáh³ ti³² sí² la³ ní² né³, ca³ jmú³ héih³² hi³
 má² lí¹³ tsáun³ tsú².

20

Tsau³² Po¹ hué³² Macedonia quionh³ hué³² Grecia

¹ Jmí¹ má² ca³ táuh³ hi³ tiáunh¹ tsú² jáun² tiá³ siaun³² né³,
 ca³ teh³ Po¹ tsá² má² hain²¹ hí³ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², hi³
 ca³ hli³ ca³ liéinh³² tsú² tsá² hí³ jái¹³ hi³ lí³ niau²¹ tiá³ tsí³.
 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ hah² dí² jái¹³, jáun² ngau³ siáh³ ti³
 hué³² Macedonia. ² Tsá² reh² dí² tsá² zian² hué³² jáun²
 siáh³ ca³ hli³ ca³ liéinh³² tsú² hliáun³ jái¹³ hi³ lí³ niau²¹ tiá³
 tsí³, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ngau³ siáh³ ti³ hué³² Grecia. ³ Hué³²
 jáun² né³ ca³ cuá³ tsú² cun³ hni³² zih². Ní¹ jáun² jmí¹ hnió³
 tsú² hí³ cáun² mu² pa²¹ hi³ jmí¹ tsó²¹ la³ ti³ hué³² Siria,
 ti³ la³ jmí¹ ca³ lí³ ñí³² tsú² hi³ tsá² *judíos má² ca³ ma³ ren²¹
 jái¹³ hi³ jmu³ hian² tsí³ ñí¹ con² dí², jáun² ca³ lín¹³ tsú² hi³
 ja³ tánh¹ cú² jueh³² ti³ hué³² Macedonia. ⁴ Jmí¹ jáun² jmí¹
 quionh³ bíh¹ tsú² tsá² jmái² la³ lá²: Sópater jon² Pirro
 tsá² juú² Berea, ji³ Aristarco quionh³ tsá² jmái² Segundo,
 tsá² zian² juú² Tesalónica, Gayo tsá² zian² juú² Derbe,
 Timoteo, ji³ Tíquico quionh³ Trófimo ní² siáh³ tsá² zian²
 hué³² Asia. ⁵ Hi³ jáun² tsá² reh² hí³ né³, chí¹ ján³ bíh¹
 ja³ taunh²¹ hi³ ca³ cha³ táunh¹ juú² Troas, ñí¹ jáun² bíh¹

ca³jaun³ tsú² jnoh¹. ⁶ Jmí¹ cuoh²¹ *Jmí¹ híen¹ ca³hué² jnoh¹ já¹ juú² Filipos hi³ ca³tau^{h21} jnoh¹ cáun² mu² pa²¹. Jmí¹ la³ má²hñá³ jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ já¹ juú² Troas, ñí¹ jáun² ca³tau^{h13} jnoh¹ cónh^{3í1} quiau³ jmái¹ quiúnh¹ tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ chí¹ján³.

Tsau³² Po¹ já¹ juú² Troas

⁷ Jmí¹ ca³lí³ liau³ sí² ma¹ ná¹ quioh²¹ tsá² judíos tí³ ca³niéi² sa¹ dó¹, jmí¹ jáun² ca³ngah² jnoh¹ hi³ jmú¹³ jnoh¹ má³². La³ ñí¹ tín² ca³hléh³ Po¹ jái¹³ hi³ ca³ma³tin² tsá² hí³ ca³la³ ñí¹ ca³lí³ huan², quí¹ hliá² má²tsó³² tsú² ñí¹ siáh³ má¹ cá² jniá³² jáun². ⁸ Ñéih³ ñí¹ má² hni³² tsin¹ ñí¹ jmí¹ tiauh¹ jnoh¹ jáun² jmí¹ hai²¹ hliáun³ lín³² sí². ⁹ Jáun² ho³ tá² quié² jmí¹ cuá¹ tsi²¹ jan² tsá² tsá¹ ñú¹ jmái² Eutico. Tsá² hí³ ca³lí³ ñí¹ cuóun²¹ lín³², quí¹ ué³ bíh¹ ca³hléh³ Po¹ jái¹³, hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³lí³ hmi^{h21} zió¹³. Jmí¹ jáun² ca³tánh³ ñí¹ hni³² tsin¹, hi³ jáun² má² jún¹ bíh¹ tsá² hí³ jmí¹ ca³zion³ tsú². ¹⁰ Jmí¹ jáun² ca³son² Po¹ hi³ ngau³ ñí¹ rón²¹ hla¹ hí³, hi³ jáun² ca³zanh³ dí² hi³ ca³ráin³² dí² ta³ rón³² hué³². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² tsá² reh² la³ lá²:

—Ha³ lí² juenh³ náh², quí¹ tiá² rá² jún¹ yáh³ tsú².

¹¹ Jmí¹ cá¹ chánh²¹ siáh³ Po¹ chí³ cuú² jáun², ca³tsóh³ *hí³ cuú² miih²¹. Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ má³² né³, ca³ma³ táuh³² tsú² jái¹³ quioh²¹, hi³ ca³hléh³ ca³la³ ñí¹ cá¹ jniá²¹; jmí¹ jáun² ngau³. ¹² Jáun² ca³jón³² tsú² siáh³ tsá¹ ñú¹ má² ca³jenh¹³ hí³, hi³ jáun² la³ jín³² bíh¹ tsú² ta³ tonh¹ hiún² lín³² tsí³.

Po¹ tsau³² tí³ juú² Mileto

¹³ Jmí¹ jáun² né³, hnga² Po¹ ngau³ jui³² ta³ la³ tí³ juú² Asón. Tí³ la³ jnoh¹ má¹ ná¹, mu² pa²¹ bíh¹ ca³tau^{h21} hi³ ngau³ jnoh¹ la³ tí³ juú² Asón jáun² siáh³, ñí¹ ca³juoh²¹

jnoh¹ quiúnh¹ tsú² hi³ tsí¹jan¹³ jnoh¹ tsú². ¹⁴ Jmí¹ ca³jenh² jnoh¹ jáun² Po¹ juú² Asón, ñí¹ jáun² ca³tau²¹ jnoh¹ cu³li²¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³ jnoh¹ ti³ juú² Mitilene. ¹⁵ Hi³ ca³hué² jáun² ñí¹ jáun² jnoh¹ ca³cháu³² ñí¹ má²tun³ jmái¹ có³² juú² Quío. Cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ juú² Quío jáun², hi³ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ ñí¹ má²hni³² jmái¹ juú² Samos nio² can³² jmí²miih²¹. [Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Samos né³ ngau³ jnoh¹ siáh³ juú² Trogilio, ñí¹ jáun² ca³jniauh² jnoh¹ cú² nie².] Ñí¹ má²quiún³ jmái¹ jáun² né³ ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ juú² Mileto. ¹⁶ Jui³² jaun³² bíh¹ ca³lín¹³ Po¹ hi³ tsáu¹³ jnoh¹ cú²jueh³² hi³ jáun² tiá² ngá¹³ jnoh¹ juú² Éfeso, quí¹ ní² lí¹ ca³lé³ jnoh¹ hué³² Asia; quí¹ hi³ hnió³ tsú² chanh²¹ tia³jui³² já¹ juú² Jerusalén, hi³ hnió³ tsú² tin¹ jmái¹ Pentecostés ní¹juáh³ hi³ lí¹³.

Po¹ liéinh³² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso

¹⁷ Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Po¹ já¹ juú² Mileto né³, ca³zen³ jái¹³ hi³ ja³táunh¹ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ cuáh³² zian² juú² Éfeso. ¹⁸ Jmí¹ ca³cha³táunh¹ tsú² jáun² né³, ca³zái³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² reh², má²ná¹ñíh¹ hnoh² ha³ lánh³ lín³ jná¹³ la³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jná¹³ la³ñí¹ hué³² Asia. ¹⁹ Tá¹la³ ca³ma³con²¹ jná¹³ jáun² Ti³² Juo¹³ dí² hué³² quián¹³ hnoh², tiá² cá²jmú³² yáh³ jná¹³ quien² huen², ca³háuh³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hi³ ca³tin¹ hnoh², hi³ ca³ma³tso¹ lín²¹ jná¹³ tsin³² ja¹ la³jí³² hi³ ca³lín¹³ tsá² judíos jmu³ ñí¹con² jná¹³. ²⁰ Tiá² ca³tunh²¹ yáh³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³² hi³ ca³ti²¹ lí³ ñíh¹³ náh², tí³la³ chú¹ja²¹ bíh¹ ca³híe³ jná¹³ hnoh² jí³ la³ tí³ hñuh³² náh² ní² siáh³. ²¹ Tá²na²¹ lín²¹ bíh¹ ca³hlí¹ ca³lien^h¹ jná¹³ tsá² judíos jí³ *tsá²cá²jo²¹ hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmi¹ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ tanh¹³ tsú² ta²¹ Jesús Ti³² Juo¹³ dí².

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 20:2295 LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

22 Jáun² né³, ta³né³² má²ñe¹ jná¹³ tí³ já¹ juú² Jerusalén la³ cun³ rón³² lí³ héih³² quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹, tiá² ño¹ jná¹³ he³ quiunh²¹ ná¹ ñí¹ jáun². 23 Jí³²la³ tí³ ño¹ jná¹³ hi³ la³ ma³ quin³² ma³ caun³² juú² ñí¹ ñe¹ jná¹³ juáh²³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ca³tín¹ jná¹³ má¹tso¹ tsín³², jí³ hi³ taunh¹³ tsú² siáh³ hñu³mí¹ñí². 24 Tí³la³ hí¹ cáun² tiá² hi³ len³ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ quien² jmí²chí³ quion²¹, quí¹ jí³²la³ tí³ hnó³² jná¹³ hi³ má¹táuh¹³ ná¹ ta²¹ hi³ má²ca³chá³ Tí³² Juo¹³ dí² jo³uón³² bíh¹, la³ cun³ lí³ jáun² ta²¹ hi³ ca³hiau³ jná¹³, hi³ hléh¹³ jná¹³ jú¹ chú³² ñí¹con² tsáu² ca³tí²¹ mí³ hi³ ja³² tsí³ Dió³².

25 ”Jáun² né³, ta³né³² má²ñe¹ jná¹³ hi³ hí¹cónh³ tiú²uú² lí³ jieh²¹ hnoh² ñí³² jná¹³, hnoh² tsá² ca³juo³ jná¹³ he³ lánh³ rón³² lí³ tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². 26 Jáun² ta³né³² juanh³² jná¹³ hi³ tiá² tso³ ho² yáh³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ ja³hín³ jmí²chí³ quián¹³ lí³ua³ jan² hnoh², 27 quí¹ tiá² ca³tunh²¹ yáh³ jná¹³ jái¹³, ca³juo³ bíh¹ jná¹³ hnoh² ca³la³ tán¹ hián² la³jí³² hi³ má²ca³lín¹³ Dió³² jmu³. 28 Jáun² né³, hua³hín¹³ náh² hmóu³² jí³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² ní² siáh³, tsá² má²ca³chan³ hí³ Jmí²chí³ Chun¹ jo³cuonh² náh². Jáun² la³jmí¹ jmu² tsú² hua³hí¹³ *já¹ziáh², jmu³ náh² hua³hí¹³ la³jín³² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² quioh²¹ Dió³², tsá² ca³lan³ hi³ Tí³² Juo¹³ dí² cun³quionh³ jmí²hán¹. 29 Quí¹ má²ñe¹ jná¹³ hi³ ja³táunh¹ tsá² siánh³ ní¹ má¹ngah³² jná¹³, tsá² jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² tsá² má²lín³ hí³ cuáh³² la³jmí¹ jmu² tsí²nái¹ ñí¹con² já¹ziáh². 30 Jí³ ja¹ quián¹³ hmóu³² bíh¹ hnoh² lí³ zian² tsá² hléh³² jú¹ má²ná¹jan², hi³ ma³can² tsú² tsá² má²hain²¹ tí³ con² Tí³² Juo¹³ dí², la³fí¹ hi³ tónh³² tsá² hi³ ta²¹ jē¹ bíh¹ tsú². 31 Hi³ jáun² hua³hín¹³ lín³² náh², cháu¹ náh² honh² hi³ hí¹ cu³ jéin³² yáh³ tiá² ca³tunh²¹ jná¹³

hi³ ca³híe³ jná¹³ hnoh² ca³la³ hi³ háuh³² tsin³² ná¹ ñí¹con²
hnoh² cun³ hni³² mii² la³ huá² la³ jma².

³² ”jáun² né³, ta³né³² chau²¹ jná¹³ hnoh² jo³cuo² Dió³²
Juo¹³ dí², hi³ cui¹ lí³quien² siáh³ ñí¹con² hnoh² jái¹³
ca³tí²¹ hi³ ja³² mií³ tsí³ tsú², qui¹ cun³quionh³ jái¹³ jáun²
bíh¹ lí³ pin³ hñu³ honh² náh², hi³ jáun² lí¹³ hián¹³ náh²
la³jí³² hi³ cué³² Dió³² ñí¹con² la³jín³² tsá² má²ná¹chan¹
ñí¹con². ³³ Jáun² né³, tiá² ca³jmú³² yáh³ jná¹³ hi³ hniá¹
ná¹ hi³ zioh² tsáu², uá¹ hi³ quie³ uá¹ hi³ hmi^h³². ³⁴ Tí³la³
hnoh² má²ná¹ñí¹ re² hi³ cun³quionh³ ua³ tán² huen² bíh¹
jnë¹³ ca³jnió³² hi³ hniáuh³² quion²¹ quiúnh¹ tsá² quiúnh¹.
³⁵ Cun³quionh³ la³jí³² ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun², ca³híe³
jnë¹³ hi³ hniáuh³² jmú¹³ dí² ta²¹ hi³ má¹hon¹ dí² tsá²
lí³hniauh²³ ñí¹con², hi³ hniáuh³² cháu¹ dí² siáh³ tsí³ jái¹³
hi³ ca³juáh³ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:
“Tí³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ ren² tsá² cue³² la³ cónh³ bíh¹ tsá²
hiáuh²³”.

³⁶ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³di³jñí³²
cu³tsa³² quionh³ la³jín³² tsá²daun³² hí³ hi³ ca³líeinh³²
Dió³². ³⁷ Jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³hó³ hi³ ca³ráin³² dí² Po¹,
hi³ ca³cúh² dí² chunh³ ñí¹ tsú² ³⁸ tá¹la³ má²nio² hlaih³
tsí³ dí², qui¹hliá² ca³juáh³ Po¹ hi³ tiú²uú² chau²¹ jmái¹ hi³
jenh¹³ dí². Jmí¹ lí²¹ jáun² ja³taunh²¹ dí² quionh³ la³ tí³ can³²
jmái² ñí¹ rón²¹ mu² pa²¹ jáun².

21

Po¹ tsau³² tí³ já¹ juú² Jerusalén

¹ Jmí¹ má²lí²háih¹ jnoh¹ jáun² jái¹³ quiúnh¹ tsá² reh²
dí² hí³ né³, ca³tauh²¹ jnoh¹ mu² pa²¹ hi³ ngau³ tá²chi²¹
la³ tí³ hué³² Cos nio² chu³ jmái². Ñí¹ má²tun³ jmái¹ jáun²
ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ hué³² Rodas nio² chu³ jmái², jmí¹

li²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ siáh³ juú² Pátara. ² Juú² Pátara jáun² né³ ca³li³ zia³² cáun² mu² siáh³ siáh³ hi³ tsó³² ca³la³ ti³ hué³² Fenicia. Jáun² ca³tau²¹ jnoh¹ mu² jáun² hi³ ngau³ jnoh¹. ³ Jmí¹ ca³ti³ cun³ cá² tsó¹³ jui³² ca³neh²¹ jnoh¹ hué³² Chipre nio² chu³ jmái² ti³ cuá² cáun¹; cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹ ní¹ jáun², hi³ ngau³ jnoh¹ tá²chi²¹ la³ ti³ hué³² Siria. Jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Tiro nio² can³² jmí²miih²¹, juú² hín¹³ hué³² Siria. Ní¹ jáun² ca³quiú² tsú² cu³tiá³ mu² qui¹hliá² ní¹ jáun² hniáuh³² huéh³ tsú² lio²¹ hi³ tioh³. ⁴ Ní¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsá² má²hain²¹ ti³ con² Ti³² Juo¹³ dí², jáun² ca³tau¹³ jnoh¹ quiau³ jmái¹ ní¹ jáun² quiúnh¹ tsá² hí³. Jáun² tsá² hí³ ca³záih³ Po¹ jái¹³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹ hñu³ tsí³, hi³ tiá² hniáuh³² tsó³² Po¹ ti³ Jerusalén. ⁵ Ti³la³ cun³ jáun² ca³hue¹³ bíh¹ jnoh¹ jmí¹ ca³tsin¹³ quiau³ jmái¹ jáun². Ca³la³ jín³² jáun² bíh¹ tsá² reh² dí² tsá²mi³ tsá²ñuh² ca³la³ má²quionh³ jón²zih¹ hi³ ca³ñí¹jau² jnoh¹ ti³ jenh³ juú², jáun² can³² jmí²miih²¹ jáun² ca³dí¹jñi²¹ jnoh¹ hi³ ca³lien¹ jnoh¹ Dió³². ⁶ Jmí¹ li²¹ jáun² ca³háih¹ jnoh¹ jái¹³ quiúnh¹ tsú², jáun² ca³tau²¹ jnoh¹ siáh³ mu² pa²¹ jáun²; cun³ jáun² bíh¹ ca³jín³² tsá² hí³ hi³ ja³tanh²¹ hñú¹³.

⁷ Hi³ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Tiro ca³cháu³² jnoh¹ juú² Tolemaida. Juú² jáun² ca³cuen¹ jnoh¹ cuo² quiúnh¹ tsá² reh² dí², jáun² ní¹ jáun² ca³tau¹³ jnoh¹ cú² jmái¹ quiúnh¹ tsú². ⁸ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ngau³ jnoh¹ siáh³ jui³² ta³ quiúnh¹ Po¹, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Cesarea. Ní¹ jáun² ñéi¹ jnoh¹ hñú¹³ Pí²liéi¹, jan² ti³² ngai³² jái¹³ quioh²¹ Dió³², tsá² jmí¹ ná¹lí³ hí³ quiaun³ tsá² ca³lín³ hí³ tsá² jniá³ jmí¹ tsí³, tsá² ca³quianh³ hí³ tsá² reh² dí² jmí¹tin². Jáun² hñú¹³ tsá² hí³ ca³tau¹³ jnoh¹. ⁹ Pí²liéi¹ hí³ jmí¹ tionh¹ quiun³ tsá¹mái¹³ jon², tsá² ná¹lín³ *ti³² jë¹ Dió³². ¹⁰ Má²hia³jáun¹³

ca³lá² tiauh² jnoh¹ la³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jan² tsá² jmái²
 Ágabo *tí³² jè¹ Dió³², tsá² ja³ tí³ Judea, hi³ ca³ñí¹jie¹³ tsú²
 jnoh¹. ¹¹ Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³can³ láu² hñéih¹ Po¹ hi³
 ca³hñéih³ cuá² ta³ hnga². Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jmí²chí³ Chun¹ juáh³ hi³ jmu³ tsá² *judíos la³ lá² já¹
 juú² Jerusalén ñí¹con² tsá² quioh²¹ láu² lá², hi³ jáun² jienh³
 tsú² siáh³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹.

¹² Jmí¹ má²lí²nái¹³ jnoh¹ la³ ní² né³, ca³za¹³ jnoh¹ Po¹
 quiúnh¹ tsá² juú² Cesarea hi³ tiú²uú² tsó³² tsú² cú²jueh³²
 tí³ Jerusalén. ¹³ Tí³la³ Po¹ né³ ca³juáh³:

—¿He³ láih³² sa³ uoh³² hnoh² hi³ hliah²¹ náh² tsin³²
 jná¹³? Tí³la³ cáun² tán¹ bíh¹ má²nio² tsin³² jná¹³, uá¹jinh¹
 hi³ jún³ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Jesús Tí³²
 Juo¹³ dí², jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ hñé³ yáh³ tsú² jná¹³.

¹⁴ Tí³la³ tiá² ca³tiau¹³ yáh³ jnoh¹ hi³ tí¹ jéinh¹ jnoh¹
 jmí¹ tsí³ tsú², jáun² ca³tunh²¹ bíh¹ jnoh¹ cú²jueh³², jáun²
 ca³juoh²¹ jnoh¹ la³ lá²:

—Cáun² cuí¹ jmu¹ bíh¹ Dió³² la³ cun³ hi³ hnió³ jmu³.

¹⁵ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú¹³ jnoh¹ re² lio²¹ quiú¹³ hi³ ngau³
 jnoh¹ jui³² má²tiauh¹ tí³ Jerusalén. ¹⁶ Ma³ jan² tsá² reh²
 dí² tsá² zian² juú² Cesarea jáun² ca³ñí¹táunh¹ quiúnh¹
 jnoh¹, jáun² tsá² hí³ ca³ñí¹jau² jnoh¹ hñú¹³ jan² tsá² jmái²
 Mnasón, tsá² hué³² Chipre. Tsá² hí³ jmí¹ la³ má²hen² tí³
 con² Tí³² Juo¹³ dí² la³ cun³ jmí¹tin² máh³, jáun² hñú¹³ tsá²
 hí³ bíh¹ ca³tauh¹³ jnoh¹.

Po¹ tsa³jien³ Jacobo

¹⁷ Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ já¹ juú² Jerusalén né³, hiún² lín³²
 bíh¹ tsí³ tsá² reh² dí² ca³he³ jnoh¹. ¹⁸ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun²
 ca³ñí¹quiúnh¹ jnoh¹ Po¹ hi³ tsa³jien³ tsú² Jacobo hñú¹³.
 Hñú¹³ Jacobo hí³ ca³ngih³² siáh³ la³jín³² tsá²daun³² tsá²

ná¹ñí¹ cuáh³². 19 Jáun² Po¹ ca³cuéh³ cuo² hi³ jan² hi³ jan² tsá² hí³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³chá³ dí² re² tso² la³jí³² hi³ má²ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³quionh³ hnga² dí². 20 Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ jái¹³ ní² né³, jlánh¹ ca³ma³quien² tsú² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² Po¹ la³ lá²:

—Ti³la³ sá¹ní² jie³ reh², ca³la³ juoun³² mei²¹ bíh¹ tsá² judíos má²taunh³² ta²¹, hi³ la³jín³² tsá² hí³ né³, hniá¹ bíh¹ hi³ ma³tí³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. 21 Tsá² hí³ má²ca³nái³² hi³ hnú² neh¹ hieh³² tsá² judíos tsá² tíunh¹ hue¹³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tiú²uú² hniáuh³² ma³ttí³² tsú² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ tiú²uú² hniáuh³² *tiú³² tsú² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsá¹míh¹ jon², hi³ tiú²uú² ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ dí². 22 Jáun² né³, ¿ha³ lánh³ jmú¹³ dí²? Quí¹ má²ta²¹ má²lí³ ñi³² bíh¹ tsú² hi³ má²cuán² hnú² ñí¹ lá². 23 Tí³ chú³² jmu³ hnú² la³ cun³ hi³ juáh¹³ jnoh¹ lá²: Quí¹ ja¹ quiú¹³ dí² lá² zian² quiun³ tsá² má²ná¹láih²¹ jái¹³ quionh³ Dió³². 24 Jáun² né³, jan³² tsá² lá², ma³jí¹³ hnú² jmí¹ honh² quiúnh¹ tsá² lá² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ dí² tsá² judíos; hi³ ma³hmah²¹ siáh³ la³ cun³ hi³ tsa³hín³ quioh²¹ tsú². Ní¹ má¹ca³ma³tí³² tsú² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² quionh³ Dió³², má¹jáun² má²lí¹³ zéi³² tsú² chí¹ mí³láu³ nio². Jáun² la³jín³² tsáu² lí³ ñi³² hi³ tiá² la³ tson² yáh³ la³ cun³ jái¹³ hi³ má²ca³nái³² tsú² jáun², tí³la³ hnú² bíh¹ jan² tsá² má²ttí³² liei²¹ jáun² quiú¹³. 25 Tí³la³ hi³ ca³tin¹ tsá²cá²jo²¹ tsá² má²ca³taunh³ ta²¹ má¹ná¹, má²ca³zen¹³ bíh¹ dí² cáun² sí² ñí¹con² tsú² hi³ rá¹juáh³ la³ cun³ hi³ má²ca³láí¹³ dí², uá¹la³ cun³ hi³ tiá² hniáuh³² cuh³ tsú² ngú³ quioh²¹ jáh³ má²ca³jngih³ tsú² ñí¹con² dió³² tsá² lán¹, tiá² chú³² cuh³ tsú² jmí², sa³jun³ ngú³ quioh²¹ jáh³ cuounh³² tsú² láí¹, jí³ tsá²mí³ tsá²ñuh² ní² siáh³ tiá² hniáuh³² jmu³ juón¹ quionh³

tsá²ján² tsá²ján².

Má²tson¹³ tsú² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹

²⁶ Jáun² ca³jan³ Po¹ tá¹ quiun³ tsá²ñuh² hí³. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ ca³jmú³ tsú² hí³ lí³ jí² jmí¹ tsí³ quionh³ tsá² hí³ la³ cun³ hí³ ná¹ngi²³ tsá² judíos. Jmí¹jáun² ñéi¹ Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹ hí³ ca³ñí¹zeh¹ dí² tsá² tiáunh¹ cuáh³² jáh³ jmái¹ jéi³²í¹ hniauh³ hí³ lí³ jí² jmí¹ tsí³ dí² tiáunh¹, hí³ jáun² jmái¹ jáun² jmí¹ cuen³ Po¹ jáh³ joh¹ ma³ quin³² ma³ jan³² tá¹ quiun³ tsá² hí³ hí³ jngih³ ñí¹con² Dió³².

²⁷ Jmí¹ má²ñí¹hián² jáun² quiau³ jmái¹ quioh²¹ tsú², jmí¹jáun² ma³ jan² tsá² judíos zian² hué³² Asia ca³lí³ cuóun³² Po¹ hñu³ cuáh³² chín¹, jmí¹jáun² la³jui³² ca³zió³ tsú² tsí³ tsá² tionh² hí³ hí³ zanh³ tsú² Po¹, ²⁸ hí³ ca³hóh³² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—jHnoh² tsá² ziaun² dí² hué³² *Israel lá², ma³hau¹ jnoh¹! Tsá²ñuh² lá² jlánh¹ hún¹ ngi³² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hí³ má²can² tsáu² hí³ lí³hon² tsú² tsá²co¹ dí², jí³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, la³ má²quionh³ jí³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí². Hí³ hí¹ la³ tí³ tsá²cá²jo²¹ má²cuá²jan² tsú² hñu³ cuáh³² lá² quiú¹³ dí², hí³ má²cuá²hliah¹.

²⁹ Ca³juáh³ tsú² la³ ní² qui¹hliá² ca³jien³² tsú² Po¹ jmí¹tin² já¹ juú² hí³ quionh³ tsú² jan² tsá² jmái² Trófimo tsá² zian² juú² Éfeso, jáun² lí¹ ca³lín¹³ tsú² hí³ má²cuá²jan² Po¹ tsá² hí³ hñu³ cuáh³².

³⁰ Jáun² la³jui³² tiá³ siaun³² taunh³ bíh¹ tsá² juú², hí³ ca³cuú² ca³ngih³² ca³la³ né³² cánh³. Jmí¹jáun² ca³ñí¹hmá¹ ñí¹cuonh¹³ dí² Po¹ hí³ ca³chin² dí² cheih³², jáun² la³jui³² ca³jna³ dí² siáh³ ho³hñú¹³ cuáh³². ³¹ Jmí¹ má²jngih³ cu³tí³ bíh¹ tsú² Po¹ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³ ñi³² juo¹³ hliáu³ tsá² *romanos hí³ tiá³ siaun³² lín³² bíh¹ má²tiáunh¹ la³jín³² tsá²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 21:32101LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

juú² Jerusalén. ³² La³ cun³ jmí¹jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ hliáu³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ la³ má²quionh³ hliáu³ ñí¹ hná¹ jáun², jáun² cú²hé² ja³taunh²¹ dí² ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³. Jmí¹ ca³jien³² tsú² tsá² lín³ hí³ juo¹³ hliáu³ né³ la³ má²quionh³ tsá² quionh³, tiú²uú² ca³quiunh³ yáh³ tsú² Po¹. ³³ Jmí¹jáun² cuan³ tsá² lín³ juo¹³ hliáu³ ñí¹ zenh¹ Po¹ hí³ ca³zanh³ Po¹ hí³ ca³jmú³ tsú² héih³² hí³ hñe³ tsú² Po¹ quionh³ tun³ cá²den¹ná¹. Jáun² ca³ngái³ tsú² siáh³ hí³ hin² tsánh² Po¹, hí³ he³ lí²jmú³. ³⁴ Ti³la³ tsá² jmí¹ ná¹ngih³² hí³ má¹ná¹, tiú² jan³² lín³² bíh¹ ca³taunh³, hí³ jáun² lí¹ tiá² ñi³² he³ jái¹³ ne³ bíh¹ juo¹³ hliáu³ lí³, quí¹ cú²tiú² cú²jan³² lín³² bíh¹ tiáunh¹ tsú². Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³jmú³ héih³² hí³ cu³tsa³² jan³ cú²jueh³² hliáu³ Po¹ ñí¹ lí³ hñú¹³ hliáu³. ³⁵ Jmí¹ ca³cha³táunh¹ hliáu³ jmí¹ ta³² hí³ hí¹jan² Po¹, jáun² ja¹ uá¹ hen² bíh¹ Po¹ ca³jan³ tsú² chí³cuú² quí¹hliá² jlánh¹ chí¹ñi¹ já²táunh¹ tsá² hí³ hí³ hnió³ jmu³ hian² tsí³. ³⁶ Tsá² hí³ né³ hí¹hóh³² la³jín³² hí³ hí¹juáh²³:

—¡Cu³tí³ cuí¹ jngih¹³ mí¹ tsá² lín¹ ní²!

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹

³⁷ Jmí¹ ca³tí³ ñí¹tanh¹³ tsú² Po¹ hñú¹³ hliáu³ jáun², jáun² Po¹ ca³mí³ jái¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ hí³ hí³ ca³juáh³:

—¿Tiá¹ lí¹³ juoh²¹ cu³tiá³ quiúnh¹ jná¹³?

Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ tin² máh³ hnú² hléh¹ jú¹ *griego dúh¹? ³⁸ ¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² tsá² hué³² Egipto dúh¹, tsá² ca³jmú³ hniéi² quionh³ tsá² ho² ta²¹, tsá² ca³lí³ zian² quiún³ mei²¹ tsá² jngih² tsáu² joh¹, hí³ ca³ñí¹táunh¹ quionh³ dí² la³ tí³ hué³² quiéin²?

³⁹ Hí³ jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Tsá² judío juú² Tarso bíh¹ jná¹³, cáun² juú² quien² tí³ Cilicia. Juenh² jmu³ honh², cué¹ tiá³ jái¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ tsá² ní².

⁴⁰ Jmí¹ má²lí²cué³² juo¹³ hliáu³ jái¹³ né³, ca³náu² Po¹ hná¹³ ta³², hi³ ca³háí³² cuo² hi³ ca³jmú³ lin¹ hi³ tiánh³² tsá² hi³ tie³. Jáun² jmí¹ má²tionh² tsá² hí³ tie³ né³, ca³hléh³ Po¹ jú¹ *hebreo ñí¹con² tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

22

¹ —Hnoh² tsá²cáu³ jí³ tsá²daun³², re² niéi² náh² jái¹³ hi³ má²tson¹³ jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh² ta³né³².

² Jmí¹ má²lí²niéi³² jáun² tsá² hí³ hi³ dí¹hle³² Po¹ jú¹ jma² *hebreo né³, tí³ lí³mí¹ tie³ ca³tiánh³ bíh¹ tsú². Jáun² Po¹ ca³záih³ síáh³ tsá² hí³:

³ —Tsá² *judío tsá² juú² Tarso bíh¹ jná¹³, juú² hín¹³ tí³ Cilicia, tí³la³ já¹ juú² Jerusalén lá² bíh¹ ca³cuon³ jná¹³. Ja³bí¹ tsá² ca³ma³ta² tí³² Gamaliel yáh³ jná¹³ uá²jai³², tsá² hí³ ca³ma³ta² jná¹³ ca³la³ cun³ tán¹ cun³ hían² héih³² hi³ rá¹tioh³ ñí¹ liei²¹ hi³ hiauh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². Huen² jná¹³ jlánh¹ ca³lí³ hniá¹ ná¹ hi³ má²zián¹³ ná¹ la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Dió³², la³jmí¹ ná¹hniá¹ hnoh² ní² ta³né³².

⁴ Jmí¹tin² jlánh¹ jmí¹ jmu² jná¹³ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hí¹ la³ tí³ jmí¹ jngih³² jná¹³ tsú². Hi³ tsá²mi³ tsá²ñuh² bíh¹ tsú² ca³ma³tson¹³ jná¹³ jmí¹tin², hi³ ca³quí¹ ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí². ⁵ Jáun² tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² híen¹ quionh³ la³jín³² tsá²daun³² lí¹³ cué³² jú¹ tson² ca³tí²¹ hi³ ní². Ja³bí¹ tsá² hí³ síáh³ ca³cué³ jná¹³ sí² hi³ ca³tin¹ tsá² judíos reh² dí² zian² já¹ juú² Damasco; hi³ jáun² néi¹ jná¹³ ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ já¹zánh²¹ jná¹³ tsá² má²tiáunh¹ jui³² quioh²¹ Jesús, hi³ jmí¹ já¹jan³² jná¹³ tsú²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 22:6103LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

ca³la³ hi³ ná¹hñei²¹ ti³ já¹ juú² lá², hi³ jmí¹ jmuh¹ jnoh¹ tsú² ñí¹ lá².

Po¹ cha³² ha³ lánh³ rón³² ca³tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³
(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

⁶ "Ti³la³ tá¹la³ cuá¹ñe² jná¹³ jáun² hú¹ jui³² né³, jmí¹ má²ñí¹chau²¹ jná¹³ já¹ juú² Damasco, jáun² cu³diá²jan² jmí¹ táin³ jná¹³ cáun² joh¹ pin³ lín³² hi³ ja³ hñu³mi³cuú² cun³ chi³hiú²; ⁷ la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tánh³ jná¹³ cu³hna²¹ jáh³. Jmí¹jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹juah²¹: "Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³?" ⁸ Hi³ jáun² jná¹³ ca³ngái³²: "¿Hin² bí¹ tsánh² hnú² Ti³²?" Jáun² Tsá² hí³ ñí¹ca³juáh³: "Jná¹³ bíh¹ la³², Jesús Tsá² Nazaret Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh²". ⁹ Ca³jíe³ bíh¹ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jná¹³ joh¹ jáun², ti³la³ tiá² ca³ngí¹³ yáh³ tsú² hi³ ñí¹ca³hléh³ jáun² tsáu². ¹⁰ Jmí¹jáun² ca³juo³ jná¹³ tsú²: "¿He³ bí¹ hniáuh³² jmu¹ jná¹³ né³ Ti³²?" Jáun² jmí¹jáun² ca³zái³ jná¹³ Ti³² Juo¹³ dí²: "Náu², cua³² jui³² hún¹ nú² ti³ Damasco. Hi³ jáun² ñí¹ jáun² lí³ ñíh¹³ hnú² la³jí³² la³ cun³ hi³ ca³tin¹ hnú² jmúh¹³". ¹¹ Ti³la³ joh¹ zín³ lín³² hi³ ca³jíe³² jná¹³ jáun² né³ ca³jmú³ hi³ ca³táin³ jná¹³, jáun² tsá² jmí¹ quiúnh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ ca³zanh³ uón³² hi³ ca³jau³ ti³ já¹ juú² Damasco.

¹² "Hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmí¹ zian² jan² tsá²ñuh² jmái² Ananías, jan² tsá² la³ má²ti³² re² lín³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés. La³jín³² tsá² judíos zian² juú² jáun² jmí¹ tanh² ta²¹ tsá² hí³. ¹³ Jáun² Ananías hí³ ca³ñí¹jíe¹³ jná¹³. La³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² tsú² ca³juáh³: "Hnú² reh² Saulo, jje¹ siáh³ cónh³ hi³ hmai²¹!" La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³tau^h2 siáh³ re² mí¹ñi³² jná¹³. ¹⁴ Jmí¹jáun² ca³zái³ tsú² jná¹³ la³ lá²:

“Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² má²ca³quianh³ hnú², hi³ hnió³ tsú² hi³ lí³ ñíh¹³ hnú² la³ cun³ hi³ lín²³ tsú² jmu³, jí³ hi³ lí¹³ jien¹ hnú² siáh³ hnga² Tsá² Chun¹, hi³ náih¹³ hnú² siáh³ jé¹ Tsá² hí³. 15 Qui¹ hnú² bíh¹ ca³tin¹ cuá¹náuh² jái¹³ quioh²¹ tsú² ñí¹con² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ ca³ti²¹ la³jí³² hi³ ca³jieh³ nú² jí³ hi³ ca³niéih² nú² ní² siáh³. 16 Jáun² né³, ha³ lí² ján², cuí¹ zaun²¹ nú² jmái² hi³ teh¹ nú² Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² hin³ tsú² tso³ quián¹³ hnú²”. La³ ní² ca³juáh³ Ananías hí³.

17 ”Hi³ jáun² jmí¹ cuanh²¹ jná¹³ siáh³ já¹ juú² Jerusalén lá² né³, ca³ñí¹lien¹ jná¹³ Dió³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmí¹jáun² ca³jnia³ Ti³² Juo¹³ dí² jéin³² jná¹³ 18 hi³ ca³juáh³ la³ lá²: “Háun¹ nú², tia³jui³² cua³han² já¹ juú² lá², qui¹ tsá² juú² lá² cun³ tiá² héi³² bíh¹ jái¹³ hi³ hléh¹³ hnú² ca³tin¹ jná¹³”. 19 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: “Hnú² Ti³² Juóu³² jná¹³, já² la³jín³² bíh¹ tsá² juú² lá² ná¹ñi³² hi³ jná¹³ jmí¹ ñe² la³jí³² cuáh³² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, hi³ jmí¹ ñí²jan³² jná¹³ tsú² hñu³mí¹ñí² tsá² má²taunh² hnú² ta²¹ jmí¹jáun², hi³ jmí¹ quiunh³² jná¹³ tsú² siáh³. 20 Ja³bí¹ la³ jáun² jmí¹ ca³táin² jáun² jmi² quioh²¹ hla¹ Tié³ tsá² ca³náu² hí³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ hnú², ja³bí¹ ñí¹ jáun² jmí¹ zenh¹ jná¹³ hi³ hún¹ ná¹ cá²hon³ quiúnh¹ tsá² ca³jngih³ hí³ Tié³, hi³ ca³hmá³ jná¹³ siáh³ ha¹ tsá² ca³jngah³ tsú² hí³”. 21 Ti³la³ Ti³² Juo¹³ dí² ca³juáh³ ñí¹con² jná¹³: “Cua³², qui¹ hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³ ñí¹con² *tsá²cá²jo²¹ tsá² zian² ñí¹ uóunh³”.

Cáun³² siáh³ Po¹ juo¹³ hliáu³

22 Ca³nái³² bíh¹ tsú² re² hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ñí¹; ti³la³ jmí¹ má²lí²juáh³ Po¹ la³ ní² né³, ca³ti³ ca³hóh³² bíh¹ tsú² siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¡Cuí¹ jún¹³ mí¹ tsá² lín¹ ja³ juón¹ ní²! ¡Tiá² ca³ti²¹ yáh³ zian² tsá² la³ ní²!

²³ La³ má²ná¹tí² ná¹hóh³² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hi³ ná¹quí² ná¹zen² ha¹, hi³ ná¹quí² ná¹ziauh³² siáh³ hliáu² chi³cuú²,
²⁴ jáun² cu³tša³² bíh¹ jmí¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ jan³ hliáu³ Po¹ tí³ ñéih³ hñú¹³. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jmú³ dí² héih³² hi³ pan³ tsú² Po¹ quionh³ hñú¹jméi¹³, hi³ jáun² chá³² Po¹ he³ ca³ti²¹ sa³ tí³ hóh³² lín³² tsá² hí³. ²⁵ Jmí¹ má²lí²hñéi³² tsú² jáun² Po¹ tiá³ lín³² né³, hi³ jmí¹ má²pan³ dí² quionh³ hñú¹jméi¹³ jáun², jáun² Po¹ ca³záih³ hliáu³ tsá² chín¹ zenh² có³² jáun² la³ lá²:

—¿Hí¹ jmu² héih³² liei²¹ hi³ lí¹³ pan¹³ hnú² jan² tsá² *romano ta³ tiá² má²lí²quiánh² nú² jú¹ tson² quioh²¹ tsú²?

²⁶ Jmí¹ má²lí²niéi³² hliáu³ tsá² chín¹ jái¹³ ní² né³, ca³ñí¹zeh¹ juo¹³ la³ lá²:

—¿He³ dá² ñí³jmuh³² hnú²? Já² la³ tsá² romano bíh¹ tsá² ó³².

²⁷ Jmí¹jáun² ja³ juo¹³ hliáu³ tsá² chín¹ ñí¹ zenh¹ jáun² Po¹, hi³ ca³ngáih³ dí² jái¹³ lá²:

—¿Hí¹ cu³tí³ bíh¹ tsá² romano hnú²?

Jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Ján³.

²⁸ Jáun² juo¹³ hliáu³ ca³záih³ siáh³ Po¹:

—Tí³la³ ca³tin¹ jná¹³ má¹ná¹, hliáu³ lín³² bíh¹ quie³ ca³cáin³ hi³ ca³lín³ jná¹³ tsá² romano.

Jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Tí³la³ jná¹³ dá² má²lín³ la³ cun³ jmí¹ ca³li³zian² bíh¹.

²⁹ Jmí¹jáun² la³juí³² ca³tiánh³ tí³ có³² tsá² jmí¹ má²cán³ hí³ jú¹ tson² quioh²¹ Po¹, hí¹ la³ tí³ hnga² yáh³ juo¹³ hliáu³ ca³juénh² jmí¹ ca³li³tsin² tsú² hi³ tson² bíh¹ la³ tsá² romano bíh¹ Po¹, quí¹hliá² jmí¹ má²lí²hñéi³² dí² tsú².

Má²zenh² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos

³⁰ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² jmí¹ hnió³ juo¹³ hliáu³ lí³ ñí³² he³ tso³ chá³² tsá² judíos quioh²¹ Po¹, jáun² ca³chin² dí² tsú², hi³ ca³zen³ dí² siáh³ jái¹³ hi³ ngih¹³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² ná¹ñí¹ hué³². Jmí¹jáun² ca³jan³ tsú² Po¹ hi³ ca³ñí¹zinh² dí² ja¹ ñí¹ ná¹ngih³² jáun² tsá² hí³.

23

¹ Jmí¹jáun² né³, Po¹ ca³jíe³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹ tionh¹ tsá² ná¹chín¹ hí³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² reh², la³ tí³ ta³né³² tiá² lin¹ cha³² yáh³ tso³ jmí¹ tsin³² jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ tiá² má²ca³ma³ti²¹ jná¹³ ñí¹con² Dió³² la³ cun³ ca³ti²¹.

² Jáun² Ananías tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ ca³jmú³ héih³² ñí¹con² tsá² tionh² cu³hén¹ Po¹, hi³ pá³ tsú² ho³ Po¹.
³ Jáun² Po¹ né³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¡Hnú² dá² cáun² hná¹ hiah³² tiáu² jmáh³la³ tí³ coh³ bíh¹, ja³bí¹ Dió³² po³ siáh³ hnú²! ¿Há¹ jun³juáh¹³ hi³ jáun² ñíh³ hnú² ñí¹ ní² hi³ rá¹tsih³² nú² héih³² la³ cun³ juáh³ liei²¹? ¿He³ láih³² sa³ chín¹dí¹ huen² bíh¹ hnú² ñí³jmuh³² la³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹?

⁴ Jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ có³² jáun² ca³záih³ Po¹:

—¿Hí¹ hnú² la³ ca³tín¹ jin¹³ tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ quian²¹ Dió³²?

⁵ Jáun² Po¹ ca³ngái³ la³ lá²:

—Tiá² jmí¹ ño¹ jná¹³ reh² hi³ lín³ tsá² ní² mí²tsá² hien¹; qui¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³ la³ lá²: “Tiá² hniáuh³² hléh¹ hnú² jú¹ hláh³ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹”.

⁶ Jmí¹ ca³lí³tsin² jáun² Po¹ hi³ tsá² ná¹ngih³² hí³ la³ ná¹lí³ tun³ nió³, cun³ nió³ tsá² *saduceos, hi³ cun³ nió³ siáh³ tsá² *fariseos, jmí¹jáun² ca³hléh³ dí² tiá³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 23:7107LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

—Hnoh² reh², jan² tsá² fariseo bíh¹ jná¹³, tsá² cá² mí¹zionh² tsá² fariseos. Jáun² né³, jné³² má²cán³ tsú² jú¹ tson² ca³tí²¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³!

7 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³juónh³ tsá² saduceos cú²zúnh² quionh³ tsá² fariseos, jmí¹jáun² lí³ tsú² tun³ tsoh³. 8 Hi³ jáun² la³ jáun² lí³ quí¹hliá² tiá² ta²¹ taunh³² yáh³ tsá² saduceos hi³ jenh¹³ dí² já¹ hla¹, hi³ juáh²³ siáh³ hi³ tiá² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² zian², hi³ sa³jun³ tsá²cuú² tsá²chín³ ní² siáh³; tí³la³ tsá² fariseos má¹ná¹, taunh³² bíh¹ ta²¹ la³jí³² hi³ jáun². 9 Hi³ jáun² la³jín³² tsá² hí³ ca³tí³ ca³hóh³², jáun² ma³ jan² tí³² liei²¹ ja¹ quioh²¹ tsá² fariseos hí³ ca³jmú³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² lin¹ hi³ hlaíh³ chauh¹ yáh³ jnoh¹ quioh²¹ tsá²ñuh² lá², quí¹ tiá² né¹ yáh³ dí² ho³sa³ jan² tsá²cuú² tsá²chín³ má²ca³hléh³ ñí¹con² tsú², ho³lá²dá² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³².

10 Cun³ñí¹ hi³hliá² jmí¹ má²ná¹jín²³ lín³² tsá² hí³, jáun² cu³tsa³² jmí¹ ca³jmú³ juo¹³ hliáu³ héih³² hi³ tsa³chin² tsú² cú²jueh³² Po¹ ja¹ jáun² hi³ jón³² siáh³ hñú¹³, quí¹ hi³ juénh² tsú² ní² lí¹ jun² Po¹, quí¹ ní² lí¹ ca³jmú³ tsú² hná¹jénh² nio² Po¹.

11 Hi³ jáun² hua² jáun² né³ ca³ma³jnia³² Tí³² Juo¹³ dí² ñí¹con² Po¹ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá³ chá¹ honh² Po¹, quí¹ la³jmí¹ má²lí²hléh¹ hnú² hi³ ca³tín¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén lá², la³ jáun² uá²jai³² hniáu³² cuá¹hléh¹ nú² siáh³ já¹ juú² Roma.

Má²cú¹ má²ren²¹ tsáu² jái¹³ hi³ jngíh³ Po¹

12 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ma³ jan² tsá² *judíos ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³ hi³ jngíh³ Po¹. Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ ca³tanh² hú¹mu³héih³² hi³ tiá² má³²

jmu³ hí¹ cú¹pih²¹, sa³jun³ hính³ jmi² jma³ ca³la³ ti³ ní¹ cá¹chó²¹ jma¹ hi³ jngih³ dí² Po¹. 13 Lín³ tun³lón³² tsá² ca³jmú³ jái¹³ jáun². 14 Jáun² ca³ñí¹táunh¹ dí² ñí¹con² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ quionh³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², hi³ ca³ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Má²tún² hmóu³² lá² jnoh¹ má²lí²tanh¹³ hú¹mu³héih³² hi³ tiá² cú¹ tiá² hnáih¹³ jnoh¹ hí¹ cú¹pih²¹ ca³la³ ní¹ ca³jngih¹³ jnoh¹ Po¹. 15 Jáun² né³, zen² hnoh² jái¹³ ñí¹con² juo¹³ hliáu³ quiúnh¹ náh² tsá² ná¹ñí¹ hi³ ja³jan² tsú² siáh³ Po¹ ta³ máh¹ hnoh². Juoh¹ hnoh² juo¹³ hliáu³ hi³ hnáuh² hnoh² ngáih¹ re² lín³² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹. Jáun² jnoh¹ tsá¹tan¹³ Po¹ hú¹ juí³² hi³ jngih¹³ jnoh¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ tsú² ñí¹con² hnoh².

16 Ti³la³ jmi¹ ca³lí³ ñí³² ñú²míh¹ jon² hiá¹ rainh²¹ Po¹ jái¹³ jáun² né³, la³juí³² ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Po¹ jái¹³ jáun². 17 Jáun² ca³teh³ Po¹ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záih³ dí²:

—Cuá²jan³² tiá³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² juóuh³² nú², quí¹ zia³² cáun² jái¹³ hi³ tsa³zeh¹ tsú² juóuh³² hnú².

18 Jmí¹jáun² ca³ñí¹jan² hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ñú²míh¹ ta³ ñí¹ juo¹³ hi³ ca³juáh³:

—Po¹ tsá² cuá¹tson³ lí²tié³ jná¹³ hi³ lí²juáh³ hi³ já¹jan³² jná¹³ ñú²míh¹ lá² ñí¹con² hnú², quí¹ zia³² cáun² jái¹³ quian³² hi³ záí³² hnú².

19 Jmí¹jáun² ca³zanh³ juo¹³ hliáu³ cuo² ñú²míh¹ hí³, hi³ ca³ñí¹ngah¹ dí² jái¹³ jáun² ñí¹ ti³ có³², hi³ ca³juáh³:

—¿He³ jái¹³ quiánh¹ nú²?

20 Jáun² ñú²míh¹ hí³ ca³juáh³:

—Tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ má²lí²ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³, hi³ jáun² má²záí³² tsú² hnú² hi³ cuá¹jan³² hnú² Po¹ ñí¹ta²¹ chín¹ tsa³háu², hi³ lí¹ ja³ma³cau² tsú² hnú² hi³ juáh³ hi³ nga³ re² jú¹ tson² quioh²¹ Po¹. 21 Su³uú² lí¹ táunh³ hnú²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 23:22109LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

ta²¹; qui¹ lín³ tun³lón³² tsá² tau³ Po¹ hú¹ jui³² tsa³háu². Má²tún² hmóu³² jáun² tsá² hí³ má²lí²tianh² hú¹mu³héih³² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ má³² tiá² cuh³ hi³ sa³jun³ hính³ jmái² ca³la³ ñí¹ ca³jngih³ Po¹. Jáun² ta³né³² cáun² má²ná¹jan³² tsú² hi³ chanh²¹ hnú² jái¹³ bíh¹ ha³ lín³ cuá¹jan³² nú² Po¹.

²² Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³záih³ ñú²míh¹, hi³ tiá² hin² záih³² hí¹ jan² hi³ má²lí²chá³² la³ jáun², jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³chanh³ dí² ñú²míh¹ hí³.

Zen³ tsú² Po¹ ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹

²³ Jmí¹ jáun² ca³teh³ juo¹³ hliáu³ hí³ gon³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³záih³ dí²:

—Jmu³ hua³jan²¹ tun³ nio² hña³láun³ hliáu³ tsá² tsa³táunh¹ jui³² ta³, hñaih³² nio² quiú³ tsi²¹ quian³ siáh³ tsá² ná¹tsin¹ jáh³, hi³ cónh³ tun³ nio² hña³láun³ siáh³ tsá² ná¹quian³² hmá² zunh²¹. Hniáu³² tónh³² tsú² hua³jan²¹ hi³ tsa³táunh¹ cun³ la³ nio¹ ñu³ tí³ ca³niéi² la³ tí³ juú² Cesarea. ²⁴ Hi³ jmu³ siáh³ hua³jan²¹ gon³ gáun³ tsa³cuá¹ hi³ ca³tín¹ Po¹, hi³ tsa³jan² tsú² re² tín² ñí¹con² Fé³ tsá² ho² ta²¹.

²⁵ Jáun² juo¹³ hliáu³ hí³ ca³zen³ cáun² sí² hi³ rá¹juáh³ la³ lá²:

²⁶ “Hia² nú² Fé³ tsá² lín³ hnú² ta²¹ hi³ chín¹, jná¹³ la³² tsá² jmái² Claudio Lisias zein³² jná¹³ sí² lá² ñí¹con² hnú².”

²⁷ Jmí¹ ca³ma³tson¹³ tsá² judíos tsá² lá² hi³ jmí¹ má²jngih³ tsú², tí³la³ jmí¹ ca³lí³ ño¹ jná¹³ hi³ tsá² *romano bíh¹ la³ tsá² lá², jmí¹ jáun² ñéi¹ jná¹³ quiúnh¹ hliáu³ joh² hi³ ca³ñí¹lion¹ jná¹³ tsú². ²⁸ Jná¹³ né³ jmí¹ hnó²¹ lí³ ño¹ hi³ he³ tso³ cha³² tsú² quioh²¹ tsá² lá², hi³ jáun² ca³ñí¹jan³² jná¹³ tsú² ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos. ²⁹ Tí³la³ tsá² hí³ má¹ná¹, cáun² lí¹ ca³tu³ ca³hna³ tsá² lá² la³ cun³ lí³ liei²¹ quioh²¹ hmóu³² bíh¹, hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ tiá² ca³tí²¹ hi³ jngih³ tsú² tsá² lá², sa³jun³ ca³tí²¹ hi³ tanh¹³ tsú² hñu³mí¹ñí².”

30 Jáun² jmí¹ ca³lí³ ño¹ jná¹³ hi³ má²ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsú² jái¹³ hi³ jngih³ tsá² lá², jmí¹jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² hnú², ja³bí¹ ca³juo³ jná¹³ siáh³ tsá² tú² tsá² hna² tsú² hi³ ñí¹con² hnú² má²hniáuh³² chá³² tsú² tso³. [Cun³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³ hi³ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnú²].”

31 Jáun² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ má²lí²héi³ jáun² hliáu³ hí³, ca³jan³ Po¹ ta³ huá² ta³ níeí² jáun², hi³ ca³ñí¹jan² dí² la³ tí³ juú² Antípatris. 32 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³jính³² la³jín³² hliáu³ tsá² ca³ñí¹taunh¹ jui³² ta³ cun³ juú² Antípatris jáun², jáun² cu³ jmáh³ tsá² ná¹tsin¹ hí³ jáh³ bíh¹ jéi³²í¹ já¹taunh²¹ quionh³ Po¹. 33 Jmí¹ ca³cha³taunh¹ jáun² hliáu³ hí³ juú² Cesarea, jáun² ca³cuéh³ tsú² tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun², hi³ ca³zinh³ tsú² siáh³ Po¹ ta³ ñí¹ tsú². 34 Jmí¹ má²lí²hí³² tsá² ho² ta²¹ hí³ sí² jáun² né³, ca³ngáih³ Po¹ hi³ hín² tíh³ hín¹³. Jmí¹ ca³juáh³ Po¹ hi³ hín¹³ tí³ Cilicia, jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³juáh³:

35 —Ní¹ má¹cuá²taunh²¹ tsá² tú² hna² hnú² ñí¹ lá², má¹jáun² máh³ cán¹³ jná¹³ jú¹ tson² quián¹³ hnú².

Jáun² tsá² ho² ta²¹ hí³ ca³jmú³ héih³² hi³ jmu³ hliáu³ hua³hí¹³ Po¹ ñéih³ hñú¹³ hla¹ re²¹ Herodes.

24

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ Fé³

1 Jmí¹ la³ má²hñá³ jmái¹ jáun² ca³chó³² Ananías já¹ juú² Cesarea, tsá² lín³ hí³ mí²tsá² hien¹, quionh³ tsú² ma³ jan² tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú², jí³ tsá² jmái² Tértulo ní² siáh³, jan² tí³² tsá² jmu² ta²¹ hí³ nau³² jái¹³. Jáun² tsá² hí³ ca³tiánh³ ta³ ñí¹ tsá² ho² ta²¹ hí³, hi³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹. 2 Jmí¹ má²cuí²ñí¹quian¹³ tsú² jáun² Po¹ né³, ca³chá³ Tértulo tso³, hi³ ca³záih³ dí² Fé³ la³ lá²:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 24:3111LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

—Hnú² tsá² ho² ta²¹, cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ re² cháunh²³ honh² hnú² hi³ jmuh³² héih³², hi³ jáun² tie³ bíh¹ nio² tá¹ cáun² hué³² lá², hi³ hliáun³ siáh³ héih³² chu²¹ héih³² hmai²¹ má²ca³lí³zia³² quiú¹³ dí². ³ Hen³ ma³ chú³² jmuh³² hnú² re² héih³² jmái¹ ca³la³ jí³² la³ tán¹ hué³² quiú¹³ dí², jáun² jlánh¹ hiún² tsí³ jnoh¹ hi³ cue³² jnoh¹ tiá¹hmah¹ ñí¹con² hnú² Fé³ tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹. ⁴ Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² hnó³² jná¹³ má¹tsan¹³ lín³² honh² hnú², jáun² mí²³ jná¹³ hi³ chú³² hi³ náih¹³ tiá³ hnú² jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá². ⁵ Tsá² tsanh²¹ jnoh¹ lá² jlánh¹ má²miéi³², jí³ hi³ qui² tson² tsú² tsá² *judíos tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³. Tsá² lá² jan² tsá² ná¹chín¹ ñí¹con² tsá² cu³ nió³ hain²¹ hí³ tí³ con² hla¹ tsá² ja³ hi³ Nazaret. ⁶ Tsá² lá² jmí¹ hnió³ hliáh³² siáh³ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹; tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, la³juí³² ca³zanh¹³ tsú² hi³ tson³. [Hi³ jmí¹ má²hnáu² jnoh¹ má¹ré¹³ tsáu¹³ tsú² la³ cun³ juáh³ liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ hmóu³², ⁷ tí³la³ Lisias juo¹³ hliáu³ jlánh¹ chí¹hniéi² ca³ñí¹chin² Po¹ lá² ja¹ quiú¹³ jnoh¹, ⁸ hi³ ca³juáh³ siáh³, hi³ tsá² cha³² tsáu¹³ tsá² lá² ca³tín¹ ja³táunh¹ ñí¹con² hnú².] Jáun² né³, ní¹juáh³ hi³ cánh¹ hnú² huen² re² lín³² jú¹ tson² ñí¹con² tsú², jáun² má¹jáun² lí³ ñíh¹³ hnú² hi³ tson² bíh¹ la³ cun³ tso³ hi³ cha³² jnoh¹ quioh²¹ tsú².

⁹ Jáun² la³jín³² tsá² judíos jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ma³tson² uá²jai³² jái¹³ jáun². ¹⁰ Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsá² ho² ta²¹ lin¹ hi³ má²lí¹³ hléh³² Po¹, jáun² Po¹ ca³juáh³:

—Hiún² lín³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hi³ cué¹³ jú¹ tson² quion²¹ ñí¹con² hnú², qui¹ ño¹ jná¹³ hi³ má²hia³jáun¹³ lín³² máh³ lín³ hnú² jue²¹ hi³ ca³tín¹ tsá² zian² hué³² lá². ¹¹ Huán¹ tsí³ bíh¹ lí¹³ lí³tsin² hnú² ní¹juáh³ tson² la³ cun³ hi³ juah²¹ jná¹³, qui¹ né³bí¹ má²tí³ quia³tún³ jmái¹ bíh¹ la³ cun³ jmí¹ cá¹chó²¹ jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³ñí¹ma³tsú¹

ma³joh²¹ jná¹³ Dió³². 12 Hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² dí¹quí¹ dí¹tanh¹ jná¹³ jái¹³ la³ cun³ jmí¹ ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² lá², sa³jun³ má²lí²cuú¹ lí²ngih²¹ jná¹³ tsáu² hi³ juáh¹³ hi³ má²lí²zió³² jná¹³ tsí³ tsú², uá¹ hi³ ñéih³ cuáh³² chín¹, ho³ lí³ua³ cáun² cuáh³² ñí¹ hná¹ ní² quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ já¹ juú² já¹ hñú³ siáh³. 13 Hi³ sa³jun³ lí¹³ ma³tson² tsú² lí³ua³ cáun² tso³ ñí¹ hná¹ ní². 14 Ti³la³ jná¹³ ton¹ bíh¹ hi³ tson² bíh¹ ma³tsú¹ ma³joh²¹ jná¹³ Dió³² Juo¹³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ jáun² jnoh¹ tsá² má²tiáh¹ jnoh¹ juí³² quioh²¹ Jesús, jnoh¹ tsá² té²³ tsá² ní² “tsá² cu³ nió³”. Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ la³jí³² hi³ rá¹juáh³ ñí¹ liei²¹ quioh²¹ Moisés jí³ jái¹³ hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lin³ hí³ *ti³² jè¹ Dió³² ní² siáh³. 15 Ja³bí¹ jná¹³ hu²¹ tsin³² la³ cun³ hi³ qui³ ná¹hen² tsí³ tsá² lá², hi³ jenh¹³ jáun² la³jín³² tsá² má²cá²hiá² cá²tsan³, uá¹ i³ tsá² chun¹ uá¹ i³ tsá² hláih¹. 16 Hi³ jáun² bíh¹ jlánh¹ tion³ jmu² jná¹³ hi³ lí³ jí² jmí¹ tsin³² jmáí¹ ca³la³ jí³², hi³ jáun² tiá² zia³² tso³ hi³ lí¹³ lí³ chá³², uá¹ i³ ñí¹con² Dió³² uá¹ i³ ñí¹con² tsá²mi³cuóun² ní² siáh³.

17 ”Jmí¹ má²ca³ñí¹tí¹ ñí¹ngí¹³ jná¹³ ca³lá² ué³ juú²co¹ juú²hñú¹³ tsá² hué³² siáh³, ngah³ jná¹³ siáh³ juú² Jerusalén, hi³ ca³lén¹³ hi³ ñí¹ma³hon¹ ca³lá² tsá² tia³mii², jí³ hi³ ñí¹jngíh²¹ ná¹ siáh³ jáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ hiún² tsin³².

18 Jmí¹ má²ji² jáun² jmí¹ tsin³² jná¹³ la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ jnoh¹ tsá² judíos, la³ cun³ jmí¹ ca³tsauh¹ jná¹³ tsá² judíos zian² hué³² Asia hñu³ cuáh³² chín¹; tí³la³ jun³juáh¹³ hi³ má²lí²cuú¹ lí²ngih²¹ tsáu² yáh³ jná¹³ jmí¹ jáun², hi³ sa³jun³ má²zenh² jná¹³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsá² ná¹jmu² tiá³ siaun³².

19 Tsá² tsauh¹ hí³ bíh¹ jná¹³ jmí¹ ca³tin¹ ja³taunh¹ ñí¹ lá² ní¹juáh³ he³ tso³ hnió³ tsú² chá³² hi³ ca³tin¹ jná¹³.

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 24:20113LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

20 Ní¹juáh³ tiá² ja³taunh¹ tsá² hí³, hi³ jáun² tsá² tionh² lá² cuí¹ juáh¹³, neh²¹ ní¹juáh³ he³ tso³ ca³tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ jmí¹ ca³zeh³ tsú² jná¹³ ñí¹ta²¹ chín¹ quioh²¹ tsá² judíos. 21 Tiá² né¹ ho³sa³ hi³hliá² ca³hléh³ jná¹³ tiá³ hi³ ca³juánh³² la³ lá²: ¡Né³² má²ná¹canh³² hnoh² jú¹ tson² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ taunh³² ta²¹ hi³ jenh¹³ siáh³ tsá² má²cá²tsan³!

22 Ti³la³ Fé³ hí³ má¹ná¹, jmí¹ má²ñí³² re² bíh¹ hi³ ha³ lánh³ ná¹ngí²³ tsá² má²tiáunh¹ hí³ juí³² quioh²¹ Jesús; hi³ jáun² jmí¹ má²lí²nié³² tsú² jái¹³ jáun², ca³jmú³ héih³² hi³ cáun² cuí¹ lí³ tín² la³ ní², hi³ ca³juáh³:

—Ní¹ má¹cuán² Lisias tsá² lín³ juo¹³ hliáu³ má¹ré¹³ jná¹³ jái¹³ ní² quián¹³ hnoh².

23 Jmí¹jáun² ca³jmú³ Fé³ héih³² hi³ jmu³ hliáu³ tsá² chín¹ hua³hí¹³ Po¹ la³ má²jmu² jáun², ti³la³ ca³cué³ bíh¹ tsú² jái¹³ hi³ ma³hiún² ca³lá² Po¹ tsí³, jí³ hi³ lí¹³ tsa³jie³ siáh³ tsáu².

24 Jmí¹ lí¹cáin² jáun² máh³ ca³chánh³² siáh³ Fé³ já¹ juú² jáun² quionh³ Drusila tsá²mi³ tsá² judía ñí²cuo². Jmí¹jáun² ca³teh³ tsú² siáh³ Po¹ hi³ ca³lí³hnió³ tsú² ne³ jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ tanh² tsú² ta²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo. 25 Ti³la³ jmí¹ ca³hléh³ Po¹ jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ ma³zian² tsú² la³ cun³ hi³ ti³² tsí³ Dió³² né³, hi³ hniáuh³² lí³ tín² tsú² ti³ jinh³ hnga², jí³ hi³ ca³ti²¹ hi³ ra³tsi³² Dió³² héih³² jmái¹ né³bí¹ ja³² ní² siáh³, jmí¹jáun² ca³juénh² bíh¹ Fé³, hi³ jáun² ca³juáh³:

—Cuánh² tín² cú²jueh³², má¹jáun² té¹³ jná¹³ siáh³ ní¹ má¹ca³lí³ jíen¹ ná¹.

26 Jáun² Fé³ hí³ cáun² lí¹ jmí¹ má²hu²¹ tsí³ hi³ jéin³² Po¹ quie³, má¹jáun² jmí¹ líón²¹ dí²; jáun² ca³teh³ dí² hliáun³ jéin³² hi³ hnió³ dí² juónh³ quionh³. 27 Jmí¹ má²ca³tsin¹³ jáun² tun³ mii² hi³ cuá¹tson³ Po¹ ca³tsóh³² Fé³ ta²¹,

jmí¹jáun² hi³ siáh³ Porcio Festo. Ti³la³ jmí¹ cuá¹han³ Fé³
ta²¹ má¹ná¹, cun³ jáun² ca³chan³ bíh¹ tsú² Po¹ cuá¹tson³,
quí¹ hi³ ca³lí³hnió³ tsú² hi³ tá¹zanh¹ re² ñí¹con² tsá² judíos.

25

Po¹ má²zenh² siáh³ ta³ ñí¹ Festo

¹ Jáun² né³, jmí¹ la³ má²jau³ ca³héi³ Festo jái¹³ hi³ lín¹³
ta²¹ hué³² jáun², cua³han³ juú² Cesarea ñí¹ zeh² ñí¹ta²¹
quioh²¹, hi³ ngau³ ti³ já¹ juú² Jerusalén. ² Hi³ jáun² tsá²
ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹
ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² Festo hí³. ³ Jáun² tsá² hí³ ca³hiu³
ca³mí³ ñí¹con² Festo hi³ jmu³ tsú² hi³ chú³² hi³ chanh³ jái¹³
hi³ cuí¹ jáuh¹³ Po¹ ti³ já¹ juú² Jerusalén jáun²; quí¹ tsá² hí³
dá² jmí¹ má²ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ jái¹³ hi³ tsa³jngih² Po¹ hú¹
juí³². ⁴ Ti³la³ Festo né³ ca³záih³ tsá² hí³, hi³ tsá² cuá¹tson³
bíh¹ hí³ já¹ juú² Cesarea, hi³ né³bí¹ tsánh²¹ yáh³ tsú² hnga²
ñí¹ jáun²; ⁵ hi³ ca³záih³ tsú² siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Ñí¹juáh³ hin² hnoh² tsá² ná¹hauh³² náh² jái¹³, lí¹³
cuá¹taunh¹ náh² quiúnh¹ jná¹³ já¹ juú² Cesarea, hi³ jáun²
ñí¹ jáun² cuá¹juah²¹ náh² ní¹juáh³ he³ tso³ zia³² quioh²¹
tsá² hí³.

⁶ Jmí¹ la³ má²jña³ ho³ má²quia³ jmái¹ hi³ ca³chó³² Festo
hí³ já¹ juú² Jerusalén, ngah³ siáh³ ti³ já¹ juú² Cesarea. Jáun²
jmí¹ cá¹jniá²¹ hi³ ca³chánh³² jáun² tsú² ca³cuá³ ñí¹ta²¹
chín¹ quioh²¹, jmí¹jáun² ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú²
Po¹. ⁷ Jmí¹ hi²¹ jáun² Po¹ ñí¹ta²¹, ca³la³ ja¹ uá¹ zenh² bíh¹
Po¹ ca³jmú³ tsá² judíos tsá² ja³taunh²¹ hí³ juú² Jerusalén,
hi³ ca³chá³ tsú² hliáun³ jmáh³la³ tso³ huáh² tsí³, ti³la³ tiá²
lí³ yáh³ ma³tson² tsú² tso³ jáun². ⁸ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³,
ca³cué³ Po¹ jú¹ tson² quioh²¹, hi³ ca³juáh³:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 25:9115LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

—Hí¹ cáun² yáh³ hi³ hlah³ tiá² má²cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ tsá² judíos, sa³jun³ hi³ ca³tin¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ jnoh¹, sa³jun³ hi³ ca³tin¹ *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ dí² tsá² *romanos ní² siáh³.

⁹ Ti³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³li³hnió³ Festo tá¹zanh¹ re² ñí¹con² tsá² judíos, jáun² ca³záih³ dí² Po¹ la³ lá²:

—¿Hnáuh¹ hnú² cuóh¹³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² ñí¹ma³ré¹³ jná¹³ tso³ quián¹³ hnú²?

¹⁰ Ti³la³ Po¹ ca³ngái³:

—Ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ tsá² romanos bíh¹ tsá¹juoh²¹ dí²; qui¹ ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ti²¹ ma³re² tsú². Má²ñíh¹ bíh¹ hnú² re² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ yáh³ hi³ hlah³ tiá² cá²jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ ná¹. ¹¹ Sá¹jmí¹ hi³ tson² ca³jmú³² jná¹³ cáun² hi³ hlah³ dúh¹, jáun² cun³ ca³ti²¹ bíh¹ jún³ jná¹³; ti³la³ ní¹juáh³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ hi³ cha³² tsú² ní² tiá² la³ tson², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tin¹ jienh³ jná¹³ jo³cuo² tsá² ní². Hi³ jáun² bíh¹ mí²³ jná¹³ hi³ ma³re² hnga² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹.

¹² Jmí¹ má²lí²juónh³ jáun² Festo quionh³ tsá² quia³lín³ jmí¹ tsí³ quionh³, jáun² ca³záih³ dí² siáh³ Po¹ la³ lá²:

—Má²lí²juah²¹ bíh¹ hnú² hi³ hnáuh² cuá¹ma³réh¹³ ta³ ñí¹ tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹, jáun² né³, ti³ ñí¹ cuá³ tsá² hí³ bíh¹ má²hniáuh³² zei²¹ jná¹³.

Má²zenh² Po¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

¹³ Jáun² né³, jmí¹ lí¹ cáin² pih²¹ jáun² ca³chó³² re²¹ Agripa já¹ juú² Cesarea quionh³ Berenice ñí²cuo², hi³ ca³ñí¹ma³jéinh³ Festo, hi³ ca³ñí¹cueh¹ dí² cuo². ¹⁴ Cun³ñí¹ hi³ ué³ bíh¹ ca³lá² ca³tiánh³ tsú², hi³ jáun² ca³chá³ Festo ñí¹con² tsú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Po¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 25:15116LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

—Ñí¹ lá² zian² jan² tsá²ñuh² tsá² ca³chan³ Fé³, hi³ cuá¹tson³. ¹⁵Jmí¹ ñéí¹ jná¹³ cu³tiá³ já¹ juú² Jerusalén, jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ jí³ tsá²daun³² tsá² ná¹ñí¹ juú² ca³qui³ ca³chá³ tsáu¹³ Po¹ ñí¹con² jná¹³, hi³ jmí¹ mi³² tsú² hi³ má¹ré¹³ jná¹³ tso³ hi³ jmí¹ má¹ngí¹³ jná¹³ Po¹. ¹⁶Ti³la³ jná¹³ ca³juo³ tsú² hi³ tsá² ho² ta²¹ tsá² romanos, tiá² tan² jnoh¹ hi³ cáun² lí¹ má¹ngí¹³ tiá³ jan² tsáu² tá¹la³ tiá² má²zenh² tsú² cu³tso³² quionh³ tsá² cha³² tso³, ta³ tiá² má²lí²cué³² tsú² siáh³ jú¹ tson² quioh²¹. ¹⁷Hi³ jáun² jmí¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hí³ ñí¹ lá², ha³ tiá² ca³ma³lé¹³ yáh³ jná¹³, hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² bíh¹ cánh³² ca³ñí³² jná¹³ ñí¹ta²¹ quion²¹, jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² tsá² tson³ hí³. ¹⁸Ti³la³ jmí¹ ca³chá³ tsá² hí³ tsáu¹³ tsá² tson³ né³, tiá² ca³chá³ yáh³ dí² tsáu¹³ tsú² la³ cun³ hi³ jmí¹ len³ jná¹³ jmu³ tsú². ¹⁹Jí³²la³ ti³ ca³jmú³ tsú² quiú² táinh³² tsá² tson³ jái¹³ ca³ti²¹ ha³ lánh³ ná¹ngí²³ hi³ má²tsú² má²jónh³² dió³² joh¹ bíh¹, jí³ jái¹³ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² jmái² Jesús ní² siáh³; tsá² cuá²taunh²¹ hí³ né³ juáh³ hi³ má²jún¹ bíh¹ néh¹ tsú², ti³la³ Po¹ né³ juáh³ hi³ zian² bíh¹ tsá² hí³. ²⁰Ti³la³ jná¹³ má¹ná¹, tiá² jmí¹ ño¹ yáh³ ha³ lánh³ rón³² má¹ré¹³ hi³ jáun², jáun² hnga² Po¹ ca³nga³ jná¹³ ní¹juáh³ hi³ hnió³ tsó³² ti³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² ñí¹ jáun² jmí¹ tsá¹ma³ré¹³ jnoh¹ jái¹³ jáun². ²¹Ti³la³ jmí¹ ca³mí³ tsú² hi³ hnga² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ bíh¹ ma³re², hi³ jáun² ca³jmú³² jná¹³ héih³² hi³ la³ má²cuá¹tson³ jáun² tsú² ca³la³ ñí¹ ca³quienh² jná¹³ zein²¹ tsú² ñí¹con² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ hí³.

²²Hi³ jáun² Agripa hí³ ca³záih³ Festo:

—Ja³bí¹ jná¹³ jmí¹ zain³² ne¹ jái¹³ quioh²¹ tsá² hí³.

Jáun² Festo ca³juáh³:

—Lí¹³ bíh¹ náih¹³ hnú² tsa³háu².

23 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³chó³² siáh³ Agripa quionh³ Berenice ñí¹cuo² ñí¹ lí³ jáun² ñéih³ pa²¹. Ca³la³ hi³ jmu² jmái¹ bíh¹ tsú² jmí¹ taunh²¹ ñí¹ jáun² ca³la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ juo¹³ hliáu³ jì³ tsá² ná¹chín¹ juú² jáun² ní² siáh³. Jmí¹jáun² ca³jmú³ Festo héih³² hi³ tsa³quian³ tsú² Po¹. 24 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ Festo la³ lá²:

—Hnú² re²¹ Agripa jì³ tsá² ná¹ngih³² náh² ñí¹ lá² quiúnh¹ jnoh¹ ta³né³², sá¹ní² jien¹ náh² tsá²ñuh² lá². Jlánh¹ juóun³² tsá² judíos tsá² zian² juú² Jerusalén jì³ la³ má²quionh³ tsá² zian² juú² Cesarea lá² cha³² tsáu¹³ tsá²ñuh² lá², cá² ñí¹ ná¹hiú² ná¹mi³² tsú² hi³ jún³ bíh¹ tsá² lá², ca³la³ hi³ tiáunh¹ cú²tiú² cú²jan³² lín³². 25 Tì³la³ tiá² lin¹ tso³ tsoh¹ yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² lá² jún³. Tì³la³ hnga² tsá² lá² ca³mí³ hi³ tsa³ma³re² tso³ quioh²¹ ta³ ñí¹ hnga² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ dí², jáun² ca³lén¹³ jná¹³ hi³ cu³tsa³² zein²¹ tsú² cú²jueh³² ñí¹con² tsá² hi³. 26 Tì³la³ hí¹ cáun² yáh³ jái¹³ tiá² zia³² he³ cun³quionh³ zein²¹ jná¹³ tsá² lá² ñí¹con² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juo¹³ dí². Jáun² bíh¹ lí²te³ jná¹³ tsú² hi³ nó³² ta³ máh¹ hnoh², la³ñí¹ la³ján³ ta³ máh¹ hnú² na²¹ re²¹ Agripa, jáun² ní¹ má¹lí²cán¹³ dí² re² jú¹ tson², cháuh³² cáun² jái¹³ hi³ lí¹³ tón¹³ jná¹³ ñí¹ sí² hi³ zein²¹ jná¹³ ñí¹con² juo¹³ dí². 27 Quí¹ jná¹³ len³ hi³ tiá² re² jniá³ yáh³ hi³ cáun² lí¹ zein²¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ ta³ lín²¹, ní¹juáh³ hí¹ cáun² tso³ tiá² la³ quionh³ yáh³.

26

Po¹ cue³² jú¹ tson² quioh²¹ ta³ ñí¹ re²¹ Agripa

1 Jáun² Agripa ca³záih³ Po¹:

—Má²lí¹³ cuéh¹ hnú² jú¹ tson² quián¹³ ta³né³².

Jáun² Po¹ ca³háí³² cuo² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 26:2118LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

2 —Hnú² re²¹ Agripa, hiún² lín³² bíh¹ tsin³² jná¹³ hi³ juah²¹ ñí¹con² hnú² la³jí³² la³ cun³ tso³ hi³ ná¹cha³² tsá² *judíos quion²¹ jná¹³, ³quí¹ ño¹ jná¹³ hi³ hnú² má²ñíh¹ re² la³jí³² hi³ ná¹ngí²³ dí², tsá² judíos, hi³ ñíh¹ hnú² siáh³ la³jí³² jái¹³ ñí¹ tiá² tiáuh¹ dí² cá²hon³. Hi³ jáun² mí²³ jná¹³ ñí¹con² hnú² hi³ má¹juenh¹³ hnú² honh² hi³ náih¹³ jái¹³ hi³ juah²¹ jná¹³ lá² ta³né³².

4 "La³jín³² bíh¹ tsá² judíos, tsá² juú²co¹ jná¹³, la³ má²quionh³ jí³ tsá² zian² Jerusalén ná¹ñi³² ha³ lánh³ ca³ngí³ jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² jmí¹ tsá¹míh¹ ná¹ hi³ la³ tí³ ta³né³². ⁵Ja³bí¹ ná¹ñi³² bíh¹ tsú² hmóu³², sá¹jmí¹ hi³ hnió³ tsú² juáh³, hi³ tson² bíh¹ jná¹³ jan² tsá² cu³ nió³ tsá² *fariseo la³ cun³ jmí¹ míh² ná¹. Tsá² cu³ nió³ tsá² fariseos hí³ jlánh¹ re² má²tí³² cuáh³² quioh²¹ la³ cun³ ñí¹ la³jín³² tsá² ñí¹ hná¹ jáun². ⁶Hi³ jáun² né³, ta³né³² má²zenh² jná¹³ ñí¹ lá² hi³ má²rá¹tsa² hnoh² héih³² cun³ñí¹ hi³ má²hu²¹ tsin³² jná¹³ hi³ Dió³² ma³tí³² la³ cun³ lí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmí¹tin² quionh³ tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². ⁷Tá¹ quia³tún³ tsoh³ jáun² dí² tsá² *Israel má²ná¹tioh³ tsí³ hi³ ma³tí³² Dió³² jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² jmí¹tin², hi³ jáun² má²má²tsú² má²jónh³² tsú² Dió³² la³ huá² la³ jma². Cun³ñí¹ hi³hliá² má²hu²¹ tsin³² jná¹³ la³ jáun² bíh¹ hnú² re²¹ Agripa, hi³ jáun² bíh¹ tso³ má²cha³² tsá² judíos hi³ quion²¹ jná¹³ ta³né³². ⁸¿Hí¹ ná¹lín²³ hnoh² tsá² tionh² náh² ñí¹ lá² hi³ tiá² tin² Dió³² jmu³ hi³ jenh¹³ tsá² má²cá²tsan³?

9 "Chín¹dí¹ huen² bíh¹ jná¹³ jmí¹ len³ hi³ jmu¹ hian² tsin³² cun³quionh³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² má²tanh² ta²¹ Jesús Tsá² Nazaret; ¹⁰la³ jáun² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén. Juóun³² tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ca³tonh¹ jná¹³ hñu³mí¹ñí² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá²

ná¹lín³ mi³jmú³. Hi³ jmí¹ ca³ma³tsán² tsú² jáun² tsá² hí³ né³, ja³bí¹ jná¹³ uá²jai³² ca³juánh³² hi³ ca³tín¹ tsú² jún³.
 11 Hliáun³ jéin³² lín³² bíh¹ ca³jmuh³² jná¹³ tsú² hian² tsin³², hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ tu³ hión³² tsú² Tsá² má²tanh² tsú² hí³ ta²¹. La³ jáun² bíh¹ ca³ñí¹jmú²¹ jná¹³ la³jí³² hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² tsá² judíos, hú¹tá¹ jmí¹ míh²³ lín³² tsin³² jná¹³ ñí¹con² tsú². Hí¹ la³ tí³ juú²co¹ juú²hñú¹³ *tsá²cá²jo²¹ yáh³ ñé¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hian² tsin³² ñí¹con² tsá² judíos, tsá² má²tanh² hí³ ta²¹ Jesús ñí¹ jáun².

*Po¹ cha³² siáh³ ha³ lánh³ rón³² ca³tí² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³
 (Hechos 9:1-19; 22:6-16)*

12 "Jmí¹ ngau²¹ jná¹³ jáun² juú² Damasco hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ ñí¹jmú²¹ siáh³ la³ jáun², hi³ jmí¹ hí¹ñe² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, hi³ jmí¹ má²quion¹ jná¹³ cáun² sí² hi³ ca³cué³ tsá² hí³ hi³ lin¹ hi³ jmí¹ ngau²¹ ná¹ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ tsú². 13 Tí³la³ hú¹ jui³² jáun² ca³jíe³² jná¹³ cáun² joh¹ cun³ chí³hiú², hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ pin³ la³ cónh³ bíh¹ joh¹ hiú². Hnú² re²¹, joh¹ jáun² táin³ jná¹³ jí³ la³ jí³ tsá² jmí¹ quiúnh¹ jná¹³ jmí¹jáun². 14 Jmí¹jáun² ca³sauh³ jnoh¹ cu³hna²¹ jáh³ la³jái³² jáun², jáun² ca³nái³² jná¹³ cáun² ho³ tsáu² hi³ ñí¹hleh²¹ jú¹ *hebreo, hi³ ñí¹juah²¹: "Hnú² Saulo, Saulo, ¿he³ láih³² jmuh³² hnú² hian² honh² ñí¹con² jná¹³? Jmuh³² hlah³ quián¹³ huen² bíh¹ hnú² la³jmí¹ jmu² jáh³ cú²³ jah³² ní¹ má¹ca³hinh³ tsú² quionh³ mí¹ñí² zúnh²". 15 Jáun² jná¹³ né³ ca³juánh³²: "¿Hin² bíh¹ tsánh² hnú² Tí³²?" Jáun² Tí³² Juóu³² jná¹³ hí³ ca³juáh³: "Jná¹³ bíh¹ la³² Jesús Tsá² jmoh¹ hnú² hian² honh². 16 Náu², zenh² nú² jmu³, qui¹ né³² má²cá²jnia³ jná¹³ jen³ nú², qui¹hliá² má²hiau²¹ jná¹³ hnú² hi³ lín¹³ nú² quian²¹ jná¹³, jí³ hi³ zih¹³ hnú² siáh³ jú¹ tson²,

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 26:17120LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

hi³ juoh¹ hnú² tsáu² la³ cun³ hi³ má²lí²jieh³ hi³ ca³tin¹ jná¹³
 jĩ³ hi³ né³bí¹ jieh²¹ nú² ní² siáh³. 17 Hnú² bíh¹ zei²¹ jná¹³
 ñí¹con² tsá² judíos jĩ³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ ní², hi³ jná¹³ bíh¹
 liau¹ siáh³ ja¹ tsá² hí³. 18 Hnú² zei²¹ jná¹³ ñí¹con² tsá² hí³
 hi³ cuá¹niah²¹ hnú² ñí¹ tsú², hi³ cuá¹tí¹ cuá¹jinh²¹ nú² tsá²
 ñi³taunh¹ hí³ já¹niéi², jáun² tsa³taunh¹ tsú² jui³² ñí¹ tie³
 joh¹, hi³ jáun² tiú²uú² ma³zian² tsú² jo³cuo² tsá² hláinh¹,
 tĩ³la³ jo³cuo² Dió³² bíh¹ má²ma³zian² tsú². Má¹jáun² lí¹³
 hiáuh³ tsú² uu³i³tso³ hi³ lí¹³ hiáuh³ tsú² siáh³ la³ cun³ hi³
 qui³ cué²³ jná¹³ ñí¹con² la³jín³² tsá² má²ná¹chan¹ ñí¹con²
 jná¹³, cun³ñí¹ hi³ ca³taunh² tsú² ta²¹ jná¹³”.

19 ”Hi³ jáun² né³, hnú² re²¹ Agripa, tiá² tĩ³ có³² ca³chá³
 yáh³ jná¹³ la³ cun³ hi³ ca³jnia³ jéin³², hi³ ja³ jáun²
 hñu³mi³cuú². 20 Tĩ³la³ jná¹³ dá² ca³ma³liau²¹ bíh¹ hi³
 ca³hléh³ jái¹³ ñí¹con² tsá² juú² Damasco tín², ñí¹con² tsá²
 juú² Jerusalén, ñí¹con² tsá² hín¹³ tĩ³ Judea, jĩ³ ñí¹con²
 tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³. Hi³ ca³ñí¹juo¹³ jná¹³ tsú² hi³ tĩ³ jéinh³²
 tsú² jmí¹ tsí³ ñí¹con² Dió³², hi³ hniáuh³² ma³li²¹ tsú² siáh³
 hi³ tson² cu³tí³ má²cá²tĩ² cá²jéinh³² jmí¹ tsí³. 21 Cun³ñí¹
 hi³ juanh³² la³ ní² bíh¹ jná¹³ hi³ jáun² ca³ma³tsau¹³ tsá²
 judíos hñu³ cuáh³² chín¹ quioh²¹, hi³ jmí¹ hnió³ tsú² jngah³
 siáh³. 22 Tĩ³la³ jlánh¹ má²hau³ jná¹³ Dió³² má¹ná¹, jáun²
 tiá³ nio² tsin³² jná¹³ hi³ lienh¹ jná¹³ tsáu² la³ má²lien¹
 jáun² la³ tĩ³ ta³né³², cuí¹ tsá¹míh¹ cuí¹ tsá² má²lieih²¹.
 Hí¹ cónh³ tiá² hléh²³ jná¹³ jú¹ siáh³, tĩ³la³ jná¹³ hléh²³ la³
 cun³ jái¹³ hi³ ca³cué³ tsá² ca³lin³ hí³ *tĩ³² jē¹ Dió³² jmí¹tin²
 bíh¹ quionh³ hla¹ Moisés, jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² he³ lí¹³
 jmí¹tsú² jmí¹ja³². 23 Tsá² hí³ ca³juáh³ hi³ Tsá² lín¹³ Cristo
 ca³tin¹ ma³tso² tsí³; ní¹ má¹jun² tsú² jáun² né³, hnga² tsú²
 lín¹³ tsá² la³ñí¹ hi³ lín³ tsá² hmai²¹ ní¹ má¹ca³jenh¹³ ja¹ hla¹,

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 26:24121LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

má¹jáun² ma³li²¹ tsú² hi³ lí¹³ liáu³ dí², tsá² judíos tsá²co¹
dí², jí³ tsá²cá²jo²¹ ní² siáh³.

Po¹ hnió³ hí³ tí¹ jeinh²¹ jmí¹ tsí³ Agripa

²⁴ Tá¹la³ dí¹má²tson² jáun² bíh¹ Po¹ jái¹³ jáun², ca³hléh³
Festo tiá³, hi³ ca³juáh³:

—¡Má²ca³ngáu² bíh¹ hniu³² Po¹! Cun³ñí¹ hi³hliá²
ja³²lí³ hliáun³ sí² má²ca³ma³tin¹³ bíh¹ hniu³², hi³ jáun²
má²ca³ngáu² nú².

²⁵ Tí³la³ Po¹ né³ ca³ngái³ siáh³:

—Hnú² Festo tsá² ho² ta²¹ juo¹³ jnoh¹, jun³juáh¹³ hi³
ngo² yáh³ jná¹³, tí³la³ jná¹³ dá² hléh²³ jú¹ tson² bíh¹, la³
cun³ jē¹ jan² tsá² hu²¹ jui³² re² jē¹. ²⁶ Lá² cuá³ re²¹ Agripa
tsá² ñí³² re² jái¹³ lá², jáun² tiá³ nio² tsin³² jná¹³ hi³ hléh²³ ta³
ñí¹ tsú²; qui¹ cu³tí³ ño¹ jná¹³ hi³ tiá² ná¹hmá¹ yáh³ jái¹³ lá²
ñí¹con² tsú², qui¹ tiá² ñí¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ lí³ yáh³ la³ jáun².
²⁷ Hnú² re²¹ Agripa, ¿há¹ jun³juáh¹³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹
jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin²?
Cun³ ño¹ jná¹³ hi³ táunh²³ bíh¹ hnú² ta²¹.

²⁸ Hí³ jáun² Agripa ca³juáh³:

—Há¹, cú¹pih²¹ bíh¹ jéi³²í¹ hniauh³ hi³ tí¹ jenh¹ hnú²
jnë¹³ hi³ jáun² lín¹³ jná¹³ tsá² má²lán¹³ Cristo.

²⁹ Hí³ jáun² Po¹ ca³juáh³ siáh³:

—Uá¹ i³ cú¹pih²¹ jéi³²í¹ hniauh³ ho³ uá¹ i³ hliáun³, tí³la³
cáun² bíh¹ hi³ mí²³ jná¹³ ñí¹con² Dió³² hi³ hnó³² jná¹³ hi³
lín¹³ dí² cá²ren² quiúnh¹ jná¹³; jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen²
hnú² yáh³ má¹ná¹, qui¹ ja³bí¹ jí³lín² tsá² ná¹ná³² lá² bíh¹
uá²jai³². Tí³la³ jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ lín¹³ dí² cá²ren²
la³jmí¹ chin¹ jná¹³ lá² cá²den¹ná¹ yáh³ má¹ná¹.

³⁰ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ca³nu³ ca³tíanh³
tsú² jí³lín²: tsá² lín³ re²¹, tsá² ho² ta²¹ jí³ Berenice, jí³ la³jín³²

tsá² jmí¹ tionh¹ tsú² hí³ quionh³ ní² siáh³, 31 hi³ ca³ñí¹juú¹
ñí¹hlénh¹³ tí³ có³² jái¹³ jáun², hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² tiá² hi³ la³ ca³jmú³ yáh³ tsá² ní² hi³ juáh¹³
hi³ jmí¹ ca³tín¹ tsú² jún³, sa³jun³ ca³ti²¹ bíh¹ hi³ cuá¹hún¹
tsú² hñu³mí¹ñí².

32 Jáun² Agripa ca³záih³ Festo:

—Jmí¹ má²lí¹³ bíh¹ lion¹ tsú² sá¹jmí¹ hi³ tiá² má²ca³mí³
tsú² hnga² hi³ tsa³ma³re² jái¹³ ní² ñí¹con² hnga² *tsá²
cuá¹lín³ mí³chí¹.

27

Zen² tsú² Po¹ la³ tí³ juú² Roma

1 Jáun² né³, jmí¹ ca³lín¹³ tsú² hi³ má²hniáuh³² tsáu¹³
jnoh¹ hué³² Italia, jáun² ca³jienh³ tsú² Po¹ jo³cuo² hliáu³
tsá² chín¹ jmái² Julio la³ má²quionh³ tsá² tson³ siánh³
siáh³. Julio hí³ jmí¹ ñí³quionh¹³ cun³ nió³ hliáu³ tsá² téh²³
tsú² “Hliáu³ Joh¹ Tsá² Cuá¹lín³ Mí³chí¹”. 2 Juú² Cesarea
jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹, mu² jáun² ja³ tí³
juú² Adramitio, hi³ la³ tsó³² siáh³ hi³ cáun² hi³ cáun² juú²
tioh³ can³² jmí²miih²¹ hué³² Asia. Ja³bí¹ jmí¹ quiúnh¹ jnoh¹
Aristarco jmí¹jáun², tsá² zian² juú² Tesalónica juú² hín¹³
tí³ hué³² Macedonia. 3 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹
juú² Sidón nio² can³² jmí²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³ja³ mií³
tsí³ Julio hí³ ñí¹con² Po¹, hi³ ca³cué³ jái¹³ hi³ tsa³jien³ Po¹
há²mei²¹ quioh²¹ ní¹juáh³ zia³² cáun² hi³ ma³hau³ tsá² hí³.
4 Jmí¹ ca³hué² jnoh¹ jáun² juú² Sidón jmí¹ ja³² chí³ tiá³ lín³²
tí³ jui³² ñí¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² tí³ cuá² cáun¹ bíh¹ ca³háí³²
hué³² Chipre nio² jáun² chu³ jmái² jmí¹ ca³nga² jnoh¹ jo²¹
ñí¹ tiá² nga³ he³ tiá³ chí³. 5 Ja³bí¹ cáun² ca³nga¹ bíh¹ jnoh¹

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 27:6123LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES

có³² Cilicia jì³ hué³² Panfilia ní² siáh³, jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Mira, juú² hín¹³ tí³ hué³² Licia.

⁶ Ní¹ jáun² ca³jíe³ hliáu³ tsá² chín¹ cáun² mu² pa²¹ siáh³ siáh³, mu² ja³ tí³ juú² Alejandría hi³ la³ tsó³² tí³ hué³² Italia. Jáun² mu² jáun² ca³tau²¹ jnoh¹ siáh³ hi³ ngau³ jnoh¹ jui³² tiáuh¹. ⁷ Tion³ cu³tí³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ ní¹ má²janh² juú² Gnido, hliáu³ bíh¹ ca³lá² jmái¹ ca³lé³ jnoh¹ hú¹ jui³². Quí¹ la³ má²ja³² jáun² bíh¹ tiá³ chí³ tí³ jui³² ní¹ hí¹tsáu²³ jnoh¹ jáun², jáun² cu³tsa³² tí³ jui³² can³² ní¹ lí³ cáun² tiéi² hna¹³ hué³² Creta nio² chu³ jmái² bíh¹ ca³nga¹ jnoh¹ cú²jueh³², ní¹ téh²³ tsú² jáun² Salmón, jui³² ní¹ tiá² nga³ he² tiá³ chí³. ⁸ Tion³ bíh¹ ca³cháu³² jnoh¹ cun³ cá² tsó¹³ hué³² Creta jáun², ní¹ nio² juú² Buenos Puertos nio² can³² jmí²mih²¹, juú² nio² má²janh² juú² Lasea.

⁹ Hliá² jlánh¹ hliáu³ jmái¹ ca³lé³ bíh¹ jnoh¹, jáun² ca³lí³ háinh¹³ jui³² ní¹ jmí²mih²¹, quí¹hliá² jmí¹ má²ca³nga² bíh¹ jmái¹ hi³ jlánh¹ má²hien²¹ tsá² *judíos, [jáun² má²má²janh² jmí¹ ní¹cuó³ bíh¹ jmí¹jáun²]. Hi³ jáun² Po¹ jmí¹ ca³híe³ cáun² jú¹ tson², hi³ ca³juáh³:

¹⁰ —Hnoh² tsá² quiúnh¹, jná¹³ jíe³² hi³ jlánh¹ háinh¹³ jui³² ní¹ tsáu¹³ dí² ní¹juáh³ hi³ cáun² lí¹ hue¹³. Já² tsa³hín³ bíh¹ mu² la³ má²quionh³ lio²¹ hi³ tioh³, hi³ hí¹ la³ tí³ hmóu³² yáh³ dí² tsa³héin³ lí¹³.

¹¹ Tí³la³ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hliáu³ tsá² chín¹ hi³ ca³juáh³ jáun² Po¹, jé¹ tsá² cuá¹quian³² bíh¹ mu² ca³taunh³ tsú² ta²¹, jí³ jé¹ hnga² tsá² quioh²¹ bíh¹ mu². ¹² Quí¹ tiá² jmí¹ chú²¹ yáh³ ní¹ jmí¹ ca³quiú² tsú² mu² jáun², quí¹hliá² má² jmí¹ ní²cuó³ bíh¹ siáh³, jáun² míh¹ tiá² la³jín³² tsú² ca³lín¹³ hi³ cu³tsa³² tsa³taunh¹ tí³ chí¹ján³, la³ tí³ juú² Fenice, juú² hín¹³ hué³² Creta jáun², jáun² ní¹ jáun² quiú¹³ tsú² mu²

ní¹juáh³ hi³ lí¹³ tá¹la³ ngá¹³ jáun² jmí¹ ñí¹cuóu³. Ní¹juáh³ hi³ tionh² tsú² Fenice jáun² né³, jniá³ jmí²miih²¹ tí³ cuá² chu²¹ jí³ tí³ cuá² cáun¹ ní¹juáh³ hi³ dí¹jíe²³ tsú² tí³ ñí¹ tá²tsi²¹ hiú².

Ja³² jmí³ chí³ tá¹la³ ná¹han³² tsú² jmí²miih²¹

¹³ Jmí¹ má²lí²jíe³ tsú² jáun² hi³ huán¹ bíh¹ la³ ja³² chí³ tí³ la³ quián³, jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ má²lí¹³ bíh¹ tsa³táunh¹ siáh³ jui³² tiáunh¹. Jáun² ca³huén² tsú² siáh³ quionh³ mu² pa²¹ jáun² hi³ ja³taunh²¹ jui³² tiáunh¹ tí³ jui³² can³² hué³² Creta jáun². ¹⁴ Jmí¹ má²cu³lé³ jáun², cu³tsa³² bíh¹ jmí¹ ja²¹ jmí³ chí³ tiá³ cu³tí³, hi³ ca³jmú³ hian² tsí³ ñí¹con² mu², jmí³ chí³ jáun² téh²³ tsú² “nordeste”. ¹⁵ Tí³ có³² bíh¹ ca³hliá³ chí³ mu² jáun², jáun² cáun² ngau³ la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ cú²jueh³² mu² jáun². ¹⁶ Jmí¹ ca³nga² jnoh¹ jáun² tí³ jo²¹ ñí¹ tiá² nga³ póh²³ chí³ quioh²¹ hué³² pih²¹ jmái² Cauda nio² chu³ jmái², jmí¹ jáun² tion³ cu³tí¹³ bíh¹ ca³tiau¹³ jnoh¹ hi³ ca³táunh¹ mu² pih²¹ tí³ la³ ñéih³ quioh²¹ mu² pa²¹, mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmí¹ chí¹cuounh³² jáun² mu² pa²¹. ¹⁷ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³tsáih³ tsú² hñe¹³ mu² pa²¹ jáun², quí¹ hi³ hnió³ tsú² lí³ pin³. Jmí¹ jáun² ca³sió³ tsú² hmih³² pa²¹ can²³ chí³ hi³ jmí¹ he¹ chí³cuú², jáun² cáun² ngau³ ca³lá² la³ cun³ ja³² chí³ jáun² bíh¹ mu², quí¹hliá² jmí¹ juénh² tsú² hi³ ní² lí¹ ca³hiéih³ mu² ñí¹ ná¹jui²¹ zá¹ lí¹ nio¹ hi³ téh²³ tsú² Sirte. ¹⁸ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³, la³ má²ja³² jáun² bíh¹ jmí³ chí³ tiá³ lín³², jáun² cu³tsa³² ca³ma³liáu³² tsá² quionh³ tsá² cuá¹quian³² hí³ mu² hi³ cuí²³ lio²¹; ¹⁹ hí¹ la³ tí³ hi³ quioh²¹ mu² hi³ ñí³quian²¹ hí¹tiá³ yáh³ ca³cuí³ tsá² hí³ siáh³ ñí¹ má²hni³² jmái¹ jáun². ²⁰ Hliáun³ jmái¹ bíh¹ tiú²uú² cá²jnia³ hiú², hi³ sa³jun³ chí¹jmái²¹ bíh¹ jniá³ siáh³

ta³ já¹niéi², hi³ jlánh¹ chí¹ñi¹ ja³² siáh³ jmí³chí³ jáun², jáun² tiú²uú² jmí¹ hai³² yáh³ jnoh¹ tsí³ hi³ liáu³.

21 Jmí¹ má²ngau³² hliáun³ jmái¹ hi³ tiú²uú² hin² ca³jmú³ má³², jáun² Po¹ ca³jmú³ zenh² ja¹ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, jmí¹ hniáu^h21 bíh¹ hi³ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juo³ jná¹³ jáun² hnoh², hi³ tiá² jmí¹ hniáu^h21 hue¹³ dí² hué³² Creta, hi³ jáun² tiá² jmí¹ quieinh²¹ dí² la³ lá², sa³jun³ jmí¹ tsa³hín³ siáh³ hi³ quiú¹³ dí². 22 Jáun² ta³né³² juanh³² jná¹³, ma³hiún¹³ náh² honh², quí¹ hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² jún³ uá¹jinh¹ ca³ja³hín³ mu² lá². 23 Quí¹ jmí¹ hua² hmái³ ca³jnia³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² jéin³² jná¹³, tsá² lí²zen³ Dió³² Juóu³² jná¹³, Dió³² Tsá² ma³con²¹ jná¹³; 24 tsá² hí³ né³ lí²zéi³² jná¹³ la³ lá²: “Hnú² Po¹, ha³ lí² juenh³, quí¹ hniáu^h32 bíh¹ cuá¹ma³jnia¹³ hnú² ta³ ñí¹ *tsá² cuá¹lín³ mī³chí¹ já¹ juú² Roma. Ja³bí¹ líón³² Dió³² la³jín³² tsá² quiúnh¹ hnú² ní² ñí¹ hmú²¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² já³² mií³ tsí³”. La³ ní² bíh¹ lí²zéi³² jná¹³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². 25 Hi³ jáun² ma³hiún¹³ náh² honh², quí¹ cáun² bíh¹ nio² tsin³² jná¹³ hi³ tson² ma³tí³² Dió³² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ ní² tsá²cuú² tsá²ta³. 26 Tí³la³ cu³ jáun² ca³tí²¹ quieinh²¹ bíh¹ jnoh¹ hi³ tsa³hín³ mu² lá², hi³ tá¹tau^h1 dí² cáun² hué³² nio² chu³ jmái².

27 Hua² hi³ ca³tsin¹³ jáun² quia³quiún³ jmái¹ tá¹la³ má²hí¹tsau³² jáun² mu² rá¹quí² rá¹ca³² hñu³ jmí²miih²¹ ñí¹ má²téh²³ tsú² jáun² Adriático, la³ cun³ chu³ nie² jáun² ca³lí³lieih²¹ tsá² quionh³ tsá² cuá¹quian³² hí³ mu² hi³ má²hí¹háí³² má²janh² ñí¹ má²lí³ hué³². 28 Jmí¹ jáun² ca³chá³ tsú² héih³² quionh³ cáun² hñe¹³ má²lí³ re² ní¹juáh³ hín² cónh³ tí³ tí³ la³ ñe¹ jmái², jáun² jmí¹ tí³ quiú³ ñí³. Jmí¹

má²cu³lé³ jáun² ca³chá³ tsú² siáh³ héih³², jáun² quia³hñá³ ñí³ bíh¹ jéi³²í¹ tí³. 29 Jmí¹jáun² ca³juéh² tsú² qui¹ ní² lí¹ ca³hiéh³ mu² jáun² quín¹, jáun² ca³na³tsí³ tsú² hñe¹³ quiún³ mí¹ñí² cáh¹ lín²¹, hi³ ca³tóh³ tsú² tí³ ñeh² jmái² tí³ cu³hna²¹ mu². [Mí¹ñí² jáun² jniá³ la³jmí¹ jniá³ mí¹ñí² mi³juí¹³]. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³hiu³ ca³mí³ tsú² ñí¹con² Dió³² hi³ jniá³² tia³juí³². 30 Hi³ jáun² tsá² quionh³ hí³ tsá² cuá¹quian³² mu² jmí¹ má²hnió³ huén³² mu² jáun², jáun² ca³sió³ tsú² mu² pih²¹ hi³ liaun³² tsú² hi³ jmí¹ má²hu²¹ jáun² hñu³ mu²; ca³jmú³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ hi³ tóh³² tsú² siáh³ mí¹ñí² cáh¹ jáun² tí³ mi³chí¹ mu².

31 Tí³la³ Po¹ la³juí³² ca³záih³ hliáu³ tsá² chín¹ la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tiú²uú² tiáunh¹ tsá² ó³² mu² lá², jáun² tiú²uú² lí¹³ yáh³ liáun³ náh².

32 Jmí¹jáun² la³juí³² ca³quieh³ hliáu³ hñe¹³ hi³ jmí¹ tsi²¹ mu² pih²¹ jáun², jáun² ca³táh³ mu² pih²¹ hi³ ta³tsi²¹ ñí¹ jmái².

33 Jmí¹ má²já²jnia² jáun² né³, ca³záih³ Po¹ la³jín³² tsá² hí³ hi³ chú³² cuh³ tsú² ca³lá² má³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh² tsá² quiúnh¹, já² quia³quiún³ jmái¹ máh³ má²tí³ hi³ chíh³² hnoh² zió³ máh¹ jí³ hi³ tiá² má³² má²ca³quieih³ hnoh² siáh³. 34 Jáun² jná¹³ juanh³² hi³ chú³² cúh¹³ hnoh² ca³lá² má³²; hniáuh³² bíh¹, qui¹ jáun² bíh¹ liáun³ hnoh². Qui¹ [hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ quiunh²¹ tsá² ñí¹ tiauh¹ dí² lá².] hí¹ cá² máih³² yáh³ jñú² chí¹ dí² tiá² lí¹ tsa³há³.

35 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² la³ ní² Po¹ ca³can³ cáun² hí³ siuh²¹, Dió³² tín² ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ ta³ ñí¹ la³jín³² tsá² hí³, jáun² ca³há³² hná¹ hi³ ca³cúh². 36 Jmí¹jáun² ca³joh¹³

siáh³ tsá² ná¹jíe²³ hí³ pí³ hi³ ca³tia³ tsí³ cuh³. 37 La³ cun³ ñí¹ la³jái³² jnoh¹ jáun² jmí¹ tiéi³ jnoh¹ tun³ nio² hña³láun³ tsi²¹ hñaih³² nio² quiún³ tsi²¹ quia³ñíe³ tsáu². 38 Jmí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² la³ cun³ hi³ ñí¹cuh³ né³, ca³huéh³ tsú² la³jí³² cuú²miih²¹ hi³ jmí¹ tioh³ hñu³ mu² hi³ ca³súh³ tí³ hñu³ jmí²miih²¹, qui¹hliá² ca³lí³hnió³ tsú² hi³ son¹³ ca³lá² héi² mu² jáun².

Tsúnh² juoh¹ mí¹ siún¹ nio² bíh¹ mu² pa²¹

39 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun², tiá² jmí¹ lí²cuoh² yáh³ tsá² ná¹quian³² hí³ mu² hué³² ñí¹ má²ca³cha³táunh¹ dí² jáun², tí³la³ jmí¹ ca³jíe³ tsú² hi³ la³ zia³² cáun² ñí¹ rá¹hu²¹ ca³lá² jmí²miih²¹ hué³² jáun², ñí¹ zia³² ñí¹ rá¹jáun²³ zái¹ ñí¹ quiéin² can³² jmái², jáun² ca³lín¹³ tsú² hi³ jmu³ pí³, neh²¹ ní¹juáh³ tioh²¹ hi³ tsa³ting¹ quionh³ mu² pa²¹ jáun² la³ tí³ jáun². 40 Jáun² cu³tsa³² cáun² ca³quieh³ bíh¹ tsú² hñe¹³ hi³ jmí¹ ná¹tsi²¹ jáun² mí¹ñí² cáh¹ hi³ ca³tóh³ tsú² jáun² tí³ ñeh² jmí²miih²¹ jmí¹ hua² jáun². Ja³bí¹ la³ cun³ jmí¹jáun² ca³záih³ tsú² hñe¹³ hi³ jmí¹ hñe² jo²¹hmá² míh¹ hi³ hu²¹ chu³ jmái² hi³ cónh³² tsú² ní¹juáh³ hín² tíh³ hnió³ tsú² tsó³² mu². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³háí³² tsú² siáh³ chí³cuú² hmih³² pa²¹ hi³ can²³ jáun² chí³ tí³ mí³chí¹ mu², jmí¹jáun² ngau³ mu² jáun² tí³ jui³² ñí¹ rá¹jáun²³ jáun² zái¹ quiéin². 41 Tí³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² mu² ñí¹ cuú² máí²³ jmái² né³, tí³ có³² bíh¹ ngau³ mu² hi³ ca³hiéih³ chí¹ ñí¹ la³ má²ná¹jui²¹ zái¹. Ja¹ zái¹ jáun² bíh¹ ca³ta³chí¹quéih²³ chí¹ mu² jáun², hí¹ cú¹píh²¹ yáh³ tiú²uú² lí³ jéih³. Jmí¹jáun² ca³lí³liau³ hi³ tsúnh² tí³ cu³hna²¹ mu² qui¹hliá² jlánh¹ tiá³ ja³² ma³ quin³² ma³ cu³ tsin¹ jmí²miih²¹.

⁴² Jmí¹jáun² jmí¹ hnió³ hliáu³ jngih³ la³jín³² tsá² tson³, hi³ jáun² tiá² liáun³ tsú² hi³ ra³tsi³² jmái². ⁴³ Ti³la³ hliáu³ tsá² chín¹ hí³ né³ ca³li³hnió³ líon³² Po¹, jáun² tiá² jái¹³ ca³cué³ yáh³ tsú² hi³ jngih³ tsá² quionh³ tsú² tsá² tson³. Ti³ héih³² ca³jmú³ bíh¹ tsú² hi³ ní¹juáh³ tsá² tin² ca³ jmái², tsá² hí³ tín² tónh³² jmái² la³ñí¹ hi³ tính³² ti³ ñí¹ quiéin²; ⁴⁴ ti³la³ ñí¹ tsá² cá²tsáun¹ jáun² né³, quionh³ jo²¹hmá² bíh¹ já¹taunh²¹, ho³lá²dá² quionh³ juoh¹ hmá² hi³ jmí¹ lí³ mu². La³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ ca³liáu³ jnoh¹ la³jái³² hi³ ca³cháu³² ñí¹ quiéin².

28

Zia³² hi³ quiunh³² Po¹ hué³² Malta nio² chu³ jmái²

¹ Jmí¹ má²ca³liáu³ jnoh¹ jáun² la³jái³², jmí¹jáun² ca³li³ né¹ jnoh¹ hi³ Malta bíh¹ la³ jmái² hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmái². ² Tsá² hué³² jáun² jlánh¹ ca³ma³hniau³ jnoh¹, hi³ jáun² ca³tó³ tsú² cáun² sí² pa²¹ quí¹hliá² jlánh¹ jmí³ hi³ jáun² cuóu³ lín³² bíh¹; jáun² ca³te³ tsú² jnoh¹ la³jái³² ti³ ñí¹ nio¹ sí² hi³ choh²¹ jnoh¹. ³ Jáun² Po¹ ca³jieh³ cá² tsu²¹ cuo¹ hi³ ca³tóh³ sí²; tá¹la³ jmí¹ dí¹toh² tsú² sí² cuo¹ jáun² né³, cua³han³ jan² jáh³ hláinh¹ jmí¹ cá¹chéi²¹, hi³ jáun² ca³ca³ cuo² Po¹. ⁴ Jmí¹ ca³jíe³ tsá² hué³² jáun² hi³ chin¹ jáh³ hláinh¹ cuo² Po¹, jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ ja¹ hmóu³² hi³ ca³juáh³:

—Cu³tí³ jan² tsá² la³ jngih² tsáu² bíh¹ ní³², hi³ jáun² ta³né³² má²ca³hinh³² tsú² tsáu¹³ hi³ má²lí²jmú³ dió³² [Dike] juo¹³ jnoh¹, tsá² rá²tsi³² héih³², uá¹jinh¹ jmí¹ má²ca³liáun³ tsú² ñí¹con² jmí²miih²¹.

⁵ Ti³la³ Po¹ má¹ná¹, cáun² ca³pí³ ñí¹ sí² bíh¹ cuo², jáun² ca³tánh³ jáh³ hí³ ja¹ sí², hí¹ cáun² tiá² hi³ ca³quiúnh³² yáh³

tsú². ⁶ Jáun² la³jín³² tsá² hí³ cáun² jmí¹ má²ná¹jan³² hi³ dáun¹³ Po¹, ho³ hi³ né³bí¹ quinh³ hi³ jún³. Jmí¹ má²cu³lé³ ná¹jan³² tsú² jáun² né³, ca³jé³ hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ca³jéinh³² Po¹, jmí¹jáun² ca³jenh³ tsú² siáh³ jmí¹ tsí³ hi³ ca³juónh³ hi³ dió³² bí¹ néh¹ Po¹.

⁷ Má²janh² ñí¹ jáun² jmí¹ cuá³ jan² tsá² jmái² Publio, tsá² ho² ta²¹ hué³² pih²¹ jáun². Tsá² hí³ jlánh¹ re² tin² ca³he³ jnoh¹ hi³ ca³taunh² tsú² jnoh¹ ho¹ñí¹ tá¹la³ ca³tauh¹³ jnoh¹ jáun² hni³² jmái¹ hñú¹³ tsú². ⁸ Jmái¹ jáun² jmí¹ rá²tsáun¹ jméi² Publio hí³, hi³ jmí¹ lí²³ chéin³ cú²hiú² cú²cuóh³², jí³ hi³ táí³² siáh³ jmí². Jáun² Po¹ ca³ñí¹jien¹³ tsá² tsáun¹ hí³ ñí¹ rón²¹, jáun² ca³liéinh³² Dió³². Jmí¹jáun² ca³ra³tsi³² tsú² cuo² ñí¹ quioh²¹ tsá² tsáun¹ hí³ hi³ ca³jmah³ dí². ⁹ Jmí¹ lí²¹ jáun² la³ jáun² cua³taunh²¹ siáh³ la³jín³² tsá² ná¹tsáun¹ hué³² pih²¹ jáun²; ja³bí¹ lan³ bíh¹ siáh³ tsá² hí³. ¹⁰ Jmí¹jáun² jlánh¹ hliáun³ hi³ lí¹ ca³cué³ tsú² jnoh¹. Hi³ jmí¹ tí³ ñí¹ hue¹³ jnoh¹ hi³ má²tau²¹ jnoh¹ siáh³ cáun² mu² pa²¹ né³, tsá² hí³ lí¹ ca³cué³ siáh³ la³jí³² la³ cun³ hi³ lí³ hniáuh³² quiú¹³ jnoh¹ hú¹ jui³².

Má²chau²¹ Po¹ já¹ juú² Roma

¹¹ Jmí¹ ca³táih¹³ jáun² hni³² zih² hi³ tiauh² jnoh¹ hué³² pih²¹ nio² jáun² chu³ jmái², jáun² ca³tauh²¹ jnoh¹ cáun² mu² pa²¹ hi³ la³ ca³quiú² tsú² hué³² pih²¹ jáun² tá¹la³ ca³nga² jáun² jmí¹ ñí¹cuóu³. Mu² jáun² ja³ tí³ juú² Alejandría; tí³ mí³chí¹ mu² jáun² né³ jmí¹ tá²lái¹ gon³ dió³² juo¹³ tsá² hí³, dió³² hí³ jmái² Cástor jí³ Pólux. ¹² Hi³ ca³hué² jnoh¹ hué³² pih²¹ jáun² né³ ca³cháú³² jnoh¹ juú² Siracusa nio² can³² jmí²miih²¹. Ñí¹ jáun² ca³tauh¹³ jnoh¹ hni³² jmái¹. ¹³ Jmí¹jáun² ca³hué² jnoh¹ siáh³ hi³ [ngau³ jnoh¹ jui³² có³²

hué³² Silicia,] jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Regio [hín¹³ hué³² Italia]. Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² siáh³ ja³ chí³ tí³ la³ quián³, hi³ jáun² ca³hué² jnoh¹ juú² Regio jáun², jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² ca³cháu³² jnoh¹ juú² Puteoli [hín¹³ siáh³ hué³² Italia jáun²]. ¹⁴ Ní¹ jáun² ca³jenh² jnoh¹ ma³ jan² tsá² reh² dí², jáun² tsá² hí³ ca³jau³ jnoh¹ hñú¹³ hi³ ca³chau³ tsú² jnoh¹ quiau³ jmái¹. Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, jui³² ta³ bíh¹ jnoh¹ jéi³²í¹ ngau³ la³ tí³ juú² Roma. ¹⁵ Jmí¹ ca³lí³ ñi³² tsá² reh² zian² juú² Roma hi³ hí¹tsáu²³ jnoh¹, jáun² ca³ñí¹jaun¹³ tsú² jnoh¹ hú¹ jui³². Jmí¹jáun² ca³jenh² jnoh¹ tsú² ñí¹ lí³ hmah²¹ pa²¹ téh²³ tsú² “Hmah²¹ quioh²¹ hla¹ Apio”, jáun² cá² tsáun¹ siáh³ ca³jenh² jnoh¹ juú² Tres Tabernas. Jmí¹ ca³jién³² jáun² Po¹ tsá² hí³ ca³cuéh³ tiá¹hmah¹ Dió³², hi³ ca³niau³ siáh³ tiá³ tsí³. ¹⁶ Jmí¹ cá¹cháu²¹ jnoh¹ jáun² já¹ juú² Roma né³, [jáun² hliáu³ tsá² chín¹ hí³ ca³jiénh³ tsá² tson³ jmí¹ jan² hí³ ñí¹con² tsá² chín¹ jmu² hua³hí¹³ tsá² tson³, tí³la³] Po¹ ca³hiau³ jái¹³ hi³ cánh³ cuá³² bíh¹ la³ má²quionh³ jan² hliáu³ hi³ jmoh³ hua³hí¹³.

Po¹ hleh³² jái¹³ quioh²¹ Dió³² já¹ juú² Roma

¹⁷ Ní¹ má²tí³² hni³² jmái¹ hi³ tiauh² jnoh¹ Roma ca³teh³ Po¹ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ tionh² já¹ juú² jáun², hi³ ja³táunh¹ tsú² ñí¹ cuá³ dí². Jmí¹ ca³ngíh³² jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Hnoh² tsá²cáu³, uá¹jinh¹ tiá² hi³ hlaíh³ ca³jmú³² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá²co¹ dí², sa³jun³ ca³tí²¹ la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ dí², ta³ hi³ ca³quiú² jáun² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí², tí³la³ cun³ jáun² ca³ma³tsau¹³ bíh¹ tsú² jná¹³ já¹ juú² Jerusalén hi³ ca³jiénh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² *romanos. ¹⁸ Hi³ jáun² jmí¹ ca³can³ tsá² romanos jú¹ tson² quion²¹ jná¹³, jmí¹ hnió³ bíh¹ tsú² liáu³², quí¹ hí¹ cáun²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 28:19131LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

yáh³ tso³ tiá² lin¹ tsoh³ tsú² quion²¹ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³ jún³. 19 Ti³la³ tsá² judíos né³ tiá² ca³li³ hiún² yáh³ tsí³ la³ jáun², hi³ jáun² ca³li³ hniáuh³² mí¹³ jná¹³ huen² hi³ já¹ma³ré¹³ ta³ ñí¹ *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ hué³² lá²; ti³la³ jun³juáh¹³ hi³ já¹chá³ tsáu¹³ tsá²cáu³ yáh³ jná¹³ má¹ná¹. 20 Ca³ti²¹ jái¹³ ní² bí¹ lí²té³ jná¹³ hnoh² né³² hi³ ñá¹táunh¹ náh² ñí¹ lá² hi³ juoh²¹ dí². Hi³ jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ hi³ qui³ ná¹he² ná¹jan³² dí² jáun², jnoh¹ tsá² *Israel, cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ cuá¹chin¹ jná¹³ cá²den¹ná¹ lá².

21 Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³:

—Hí¹ cáun² yáh³ sí² quioh²¹ tsá² hín¹³ ti³ Judea tiá² má²ca³héi¹³ jnoh¹ hi³ ca³tin¹ hnú², sa³jun³ tsá² judíos ja³taunh²¹ ñí¹ jáun² má²ca³hléh³ hlahi³ hi³ ca³tin¹ hnú².

22 Hnú² bíh¹ jnoh¹ náí¹³ la³ cun³ hi³ lín²³ hnú², qui¹ má²né¹ jnoh¹ hi³ jlánh¹ hlahi³ hleh³² míh¹ tiá² la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³ hi³ ca³tin¹ tsá² cu³ nió³ hmai²¹ hí³.

23 Jáun² hmóu³² tsá² hí³ ca³tón³ jmái¹ líh³ ja³jien³ siáh³ Po¹. Jmí¹ ca³tsin¹³ jáun² jmái¹ hi³ ca³tón³ tsú² né³, ca³ngih³² juóun³² lín³² ñí¹ cuá³ jáun² Po¹. Jmí¹jáun² ca³hléh³ Po¹ ca³la³ hlu³ jmái¹ ca³la³ ñí¹ ca³hláu³, hi³ ca³hléh³ ca³ti²¹ ha³ lánh³ rón³² hniáuh³² tónh³² tsú² jo³cuo² Dió³². Hi³ ca³ma³tson² tsú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Jesús ñí¹con² tsá² hí³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, j³ jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsá² ca³lín³ *ti³² jē¹ Dió³² ní² siáh³. 24 Jmí¹jáun² zian² tsá² ca³taunh³ ta²¹, ja³bí¹ la³ jáun² zian² siáh³ tsá² tiá² ta²¹ ca³taunh³. 25 Jáun² cun³ñí¹ hi³ tiá² ca³li³ cáun² yáh³ jái¹³, jáun² cu³tsa³² ca³huén² bíh¹ tsú² cú²jueh³² jmí¹ ca³nái³² siáh³ cáun² jái¹³ hi³ ca³juáh³ Po¹ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³ti³ bíh¹ ca³cué³ Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹con² tsá²haun³² dí¹hio³ ñú¹deh³ dí² cun³quionh³ hla¹ Isaías ti³²

LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLES 28:26132LOS HECHOS DE LOS APÓSTOLE

jë¹ Dió³², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²:

²⁶ Cua³², cuá²zéih³ tsá² ó³² jái¹³ lá²:

Cu³tí³ náih¹³ bíh¹ hnoh² la³ má²naih³² jáun²,
tí³la³ tiá² ngi¹³ yáh³ náh²;

hi³ cu³tí³ hú⁴tá¹ jie²¹ náh² siáh³ la³ má²jieh³² jáun²,
tí³la³ tiá² lí³tsin² yáh³ náh² la³ cun³ hi³ jie²¹ jáun².

²⁷ Cún¹ tio¹ bíh¹ má²cá²jéinh³² tsí³ tsá² zian² hué³² lá²,
quí¹ tiá² hnió³ yáh³ tsú² há¹ ngi¹³.

La³jmí¹ jmu² tsá² tiá² cuá¹ tsi²¹ bíh¹ jmu² tsú²,
quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² né³.

Jni³² bíh¹ tsú² ñí¹,

quí¹ hi³ tiá² hnió³ tsú² jie³;

quí¹ la³ jáun² jmí¹ lí¹³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³ ñí¹con² jná¹³,
hi³ jáun² jmí¹ lí¹³ lion¹ jná¹³.

²⁸ Hi³ jáun² cuí¹ lí³ ñíh¹³ hnoh² hi³ jái¹³ ca³tí²¹ ha³ lánh³
rón³² jmu² Dió³² hi³ liáun²³ tsáu² má²ca³zen³ Dió³² ñí¹con²
*tsá²cá²jo²¹ bíh¹ cú²jueh³², quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tí³ re² ne³.

²⁹ [Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Po¹ la³ ní² né³, ja³tanh²¹ tsá²
judíos hí³ hi³ hí¹juónh²³ cú²zúnh² tiáunh¹.]

³⁰ Jáun² Po¹ né³ ca³cuá³ tun³ mii² tán¹ hñú³ ná¹hmáh¹
jáun² quioh²¹; hi³ ñí¹ jáun² né³ jmí¹ hen² tsú² la³jín³² tsá²
jmí¹ tsá²jie³. ³¹ Jáun² ca³hléh³ tsú² jái¹³ ca³tí²¹ ha³ lánh³
rón³² lí¹³ tónh³² tsáu² jo³cuo² Dió³², ca³la³ hí¹ cú¹pih²¹ tiá²
cú² tiá² juénh²; hi³ ca³ma³tin² tsú² siáh³ tsáu² hi³ ca³tin¹
Jesús Tí³² Juo¹³ dí², Tsá² lín³ Cristo. Hí¹ jan² tiá² hin²
ca³quí³ ca³jna³ yáh³ hi³ jáun². [Cu³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.]

Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² lin³ Cristo
**New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec,
 Sochiapam)**

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
